

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 1674)
indre marked
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	13. september 2001

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 – dagsordenspunkt rådsmøde (Indre marked, forbruger og turisme) den 27. september 2001 - vedlægges Erhvervsministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen for rådsmødet.

13. september 2001

Sag 01-874-12

/AK

Samlet notat

Rådsmøde (Indre marked, forbruger og turisme) den 27. september 2001

1. Turisme for alle [*](#)
2. Turisme dimensionen i andre politikker [*](#)
3. Forbrugerne og euroen [*](#)
4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF, direktiv 97/7/EØF og direktiv 98/27/EF (KOM (1998) 468 endelig udgave). [*](#)
5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om kosttilskud - KOM (2001) 159 endelig [*](#)
6. Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om de generelle principper og krav i fødevarelovgivning, om oprettelse af Fødevareautoriteten og om procedurer i fødevarer sikkerhedsanliggender - KOM (2000) 716 endelig ændret ved KOM(2001) 475 endelig [*](#)
- 7a. Europa-Kommissionens meddelelse (KOM(2001)398 endelig) om europæisk aftaleret [*](#)
- 7b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM (2001) 425 endelig [*](#)
- 7c. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede

organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF - KOM (2001)182 endelig [*](#)

8. Fællesskabspatentet - KOM(2000)412 [*](#)

9. Europa Parlamentet og Rådets direktiv om forsikringsmæglervirksomhed, KOM (2000) 511 [*](#)

10. Ændrede forslag til Rådets forordning om Statut for Det Europæiske Selskab (SE) og

direktiv om supplerende bestemmelser til SE-statutten med hensyn til arbejdstagernes stilling, KOM (91)174 endelig udg. - SYN 218 og SYN 219 [*](#)

11. Forsyningspligtydelser i Europa [*](#)

12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige indkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, KOM(2000) 275 samt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om vand- og energiforsyning samt transport, KOM(2000) 276 [*](#)

13. Forslag til Rådets konklusioner for Kommissionens rapport over gennemførelsen af Rådets forordning (EF) nr. 2679/98 om det indre markeds funktion med hensyn til fri bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne (informationsproceduren) [*](#)

14a. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende betalinger i euro, KOM (2001) 439 foreløbigt udkast af 24. juli 2001. [*](#)

14b. Unionsborgeres ret til at færdes frit [*](#)

14c. Rapport af 15. december 2000 fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelse af Rådets direktiv 91/477/EØF af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af våben (KOM (2000) 837 endelig) [*](#)

15. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om 24. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (pentabromodiphenylether), KOM (2001) 12 endelig. [*](#)

16. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om 19. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (azo-farvestoffer) doc. Kom (2000)758 endelig [*](#)

17a. Forslag fra EU-Kommissionen om aftale med den europæiske bilindustri om beskyttelse af fodgængere, KOM (2001) 389. [*](#)

17b. Revision af EU's lægemiddellovgivning [*](#)

17c. Hvidbog om Fællesskabets kemikaliepolitik - KOM(2001) 88 endelig. [*](#)

17d. Kommissionens meddelelse om opfølgning på Rådets resolution om standardiseringens rolle i Europa [*](#)

17e. Kommissionens meddelelse om bioteknologi. [*](#)

1. Turisme for alle

Resumé

På baggrund af det igangværende arbejde om turisme og beskæftigelse samt en uformel ministerkonference afholdt af det belgiske formandskab 1.-2. juli 2001 i Brügge har formandskabet udarbejdet forslag til konklusioner.

1. Baggrund og indhold

På baggrund af anbefalinger fra en af Kommissionen nedsat "Arbejdsgruppe på Højt Plan vedrørende Turisme og Beskæftigelse" vedtog Rådet (Indre Marked) den 21. juni 1999 konklusioner om turisme og beskæftigelse. Heri anerkendes turismens økonomiske betydning, behovet for at forbedre erhvervets konkurrenceevne, udnytte turismens bidrag til vækst og beskæftigelse samt integrere turismepolitiske hensyn i øvrige fællesskabspolitikker. Kommissionen og medlemslandene anmodes om i samarbejde og under hensyntagen til nærhedsprincippet at udnytte turismens vækst og beskæftigelse.

På den baggrund nedsatte Kommissionen fem arbejdsgrupper med eksperter, erhvervsrepræsentanter mv. udpeget af medlemslandene med fokus på: i) viden, ii) kompetence, iii) kvalitet, iv) bæredygtighed og v) informationsteknologi. Kommissionen vedtog den 7. november 2000 en foreløbig statusrapport, og arbejdet ventes afsluttet med en endelig rapport fra Kommissionen 2001.

Det belgiske formandskab afholdt den 1.-2. juli 2001 en uformel ministerkonference om turisme for alle i Brügge. På konferencen præsenteredes og drøftedes bl.a. resultaterne af en analyse af medlemslandenes mål og midler vedrørende turismens tilgængelighed for alle. Et første udkast til det belgiske formandskabs forslag til konklusioner blev desuden drøftet.

Det belgiske formandskab har den 29. august 2001 fremsat et revideret forslag til konklusioner om turisme. Heri noteres det, at arbejdet med turisme og beskæftigelse resulterer i forslag til en fremtidig indsats i EU-regi. Samtidig anerkendes arbejdsgruppernes effektive arbejdsform og nødvendigheden af at: i) gøre turisme tilgængelig for udvalgte målgrupper, herunder handicappede, ii) øge opmærksomheden om fællesskabsprogrammer mv. til at styrke indsatsen, iii) tilvejebringe uddannelsesmoduler om fysisk tilgængelighed samt iv) arbejde for at forenkle mærkningsordninger om turismens tilgængelighed og ensrette tilgængelighedskriterier om turisme. Endelig opfordres Kommissionen og medlemslandene til, under hensyntagen til nærhedsprincippet, at: i) inddrage aspekterne om tilgængelighed i Kommissionens endelige rapport, ii) iværksætte en indsats i forbindelse med EU's handicapår 2003 sa) frembringe et instrument med henblik på informationsudveksling samt systematisk opgørelse af initiativer og midler til fremme af turisme for udvalgte målgrupper.

På rådsmøde (Indre marked, Forbruger, Turisme) den 27. september 2001 lægges op til vedtagelse af konklusionerne som formandskabskonklusioner.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen og formandskabet har ikke eksplicit udtalt sig om sagen i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet forslaget er formuleret på grundlag af det igangværende arbejde om turisme, og herunder kravet om hensyntagen til nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Sagen berører ikke dansk lovgivning.

5. Høring

Den 29. august 2001 blev det belgiske formandskabs forslag sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Industri- og Regionalpolitik m.fl.

Alene Hotel-, Restaurant- og Turisterhvervets Arbejdsgiverforening har afgivet høringssvar. Foreningen tilslutter sig et samarbejde i EU-regi om udvikling af frivillige og kommercielt attraktive mærkeordninger i tæt samarbejde med erhvervet og brugerne.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen direkte lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Turisme dimensionen i andre politikker

1. Baggrund og indhold

I Belgien har der været en høring af turismeerhvervet med henblik på at kortlægge de faktorer, der har betydning for turismen.

På rådsmøde (Indre marked, Forbruger, Turisme) den 27. september 2001 lægges op til, at formandskabet præsenterer en note om resultatet.

Noten, som forventes at foreligge snarest, ventes at redegøre for, hvordan bl.a. moms, hygiejne, madkultur og marketingregler har indflydelse på turisme.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke taget stilling til sagen i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet, da noten endnu ikke foreligger.

4. Gældende dansk ret

Sagen berører ikke dansk lovgivning.

5. Høring

Sagen er ikke sendt i høring, da materialet vedrørende punktet endnu ikke er modtaget.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ingen direkte lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Sagen har ingen direkte samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Forbrugerne og euroen

1. Baggrund og indhold

På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september er spørgsmålet om forberedelse af forbrugerne til euroen sat på dagsordenen til åben debat. Der forventes en kort drøftelse om status for forberedelserne. Baggrunden er, at der nu kun er godt 3 måneder til eurolandene begynder at indføre mønter og sedler i euro. Det skaber behov for, at eurolandene holder hinanden orienteret om, hvor lan gt de hver især er kommet i forberedelserne.

Det belgiske formandskab har fremsendt nogle spørgsmål, debatten kan tage udgangspunkt i. Disse handler om hvilke udestående problemer eurolandene på nuværende tidspunkt har identificeret for deres økonomier og for borgerne. Hvilke særlige tiltag der er taget for at hindre, at priserne rundes op i forbindelse med overgangen til euro og hvad der gøres for særligt at hjælpe små virksomheder med overgangen til euro. Samt hv ilke tiltag eurolandene har taget for at hindre problemer efter overgangen 1. januar 2002, særlig for at beskytte forbrugerne mod svindel.

Spørgsmålet var sidst på dagsordenen for rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30.-31. maj 2001 under det svenske formandskab.

2. Europa-Parlamentets holdning

Der er tale om en orienterende debat, som ikke har været behandlet i Europa-Parlamentet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om en orienterede debat, der ikke berører nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Der er tale om en orienterede debat, der ikke berører gældende dansk ret.

5. Høring

Der er tale om en orienterede debat, der ikke har været i høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der er tale om en orienterede debat, der ikke har lovgivnings- og statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Der er tale om en orienterede debat, der ikke har samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Sagen har tidligere været forelagt Europaudvalget 30. oktober 1998 og 22. september 2000 og 23. maj 2001.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF, direktiv 97/7/EØF og direktiv 98/27/EF (KOM (1998) 468 endelig udgave).

Resumé

Direktivforslaget indeholder regler om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser, herunder navnlig om tjenesteyderes oplysningspligt, uanmodede henvendelser til forbrugere og forbrugernes fortrydelsesret.

Kompromisforslaget er udtryk for delvis totalharmonisering, delvis minimumsharmonisering. Det vil efter forslaget være muligt for medlemsstaterne at opretholde eller gennemføre strengere regler om oplysningspligt til beskyttelse af forbrugerne på direktivets område. Medlemslande, der benytter sig af minimumsbestemmelsen til at indføre strengere

oplysningsregler, skal efter kompromisforslaget give Kommissionen underretning herom, hvorefter Kommissionen skal sikre, at forbrugerne og de erhvervsdrivende i medlemslandene kan gøre sig bekendt med de videregående regler.

Kompromisforslaget vil øge forbrugerbeskyttelsen ved fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Dette vil ske dels ved gennemførelsen af en omfattende generel oplysningspligt, dels ved indførelsen af en almindelig fortrydelsesret, der ikke kun gælder forsikringsaftaler.

Det belgiske formandskab har fremsat et kompromisforslag, der bortset fra et par enkelte punkter er identisk med kompromisforslaget fremlagt forud for rådsmødet den 30.-31. maj 2001. Det belgiske formandskab har imidlertid bl.a. foreslået tilføjelse af en ny artikel, der muliggør, at medlemsstater kan håndhæve de nationale regler, som er i overensstemmelse med direktivet, over for leverandører af finansielle tjenesteydelser, der er etableret i en medlemsstat, som endnu ikke har gennemført fjernsalgsdirektivets regler. Det belgiske forslag vil efter regeringens opfattelse indebære en fravigelse af afsenderlandsprincippet i direktivet om elektronisk handel.

Direktivforslaget er sat på den foreløbige dagsorden for rådsmødet (Indre Marked og Forbruger) den 27. september 2001 med henblik på opnåelse af politisk enighed.

1. Baggrund og indhold

I 1997 vedtog Rådet og Europa-Parlamentet et direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler om fjernsalg (97/7/EF). Direktivet er gennemført i dansk ret ved lov nr. 442 af 31. maj 2000. Fjernsalg af finansielle tjenesteydelser er undtaget fra dette direktiv, som er et minimumsdirektiv.

I Kommissionens meddelelse om "Finansielle tjenesteydelser : Øget forbrugertillid" (KOM(1997) 309) - som var en opfølgning af grønbogen "Finansielle tjenesteydelser: opfyldelse af forbrugernes forventninger" (KOM(1996) 209) - anførte Kommissionen, at man ville fremsætte et direktivforslag om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Direktivforslaget skulle være et supplement til det generelle fjernsalgsdirektiv, jf. ovenfor, men tilpasset de særlige forhold, der gør sig gældende ved aftaler om finansielle tjenesteydelser.

Kommissionen præsenterede direktivforslaget for Rådet (forbrugerministre) den 3. november 1998.

Direktivforslaget har hjemmel i EF-traktatens artikel 95, jf. artikel 251, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal (fælles beslutningstagen).

På rådsmødet (forbrugerministre) den 13. april 1999 var der en orienterende debat om nogle af de spørgsmål, som forslaget regulerer.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg har den 19. april 1999 afgivet en udtalelse om direktivforslaget.

Europa-Parlamentet vedtog den 5. maj 1999 en udtalelse om direktivforslaget, som er gengivet nedenfor under punkt 5.

Kommissionen fremlagde den 23. juli 1999 et ændret forslag på baggrund af Rådets tilkendegivelser og Parlamentets udtalelse (KOM(1999) 385 endelig udgave).

På rådsmødet den 30. november 2000 (Indre Marked og Forbruger) kom det franske formandskab med en statusrapport. Formandskabet anførte bl.a., at man imødeså Kommissionens kommende meddelelse om elektronisk handel og finansielle tjenesteydelser, idet der ifølge formandskabet er behov for at se direktivforslaget i sammenhæng med andre initiativer med henblik på at skabe en sammenhængende juridisk ramme for finansielle tjenesteydelser. Rådet noterede sig formandskabets statusrapport.

Direktivforslaget blev drøftet på rådsmødet den 12. marts 2001 (Indre Marked og Forbruger), hvor det ikke lykkedes at nå til politisk enighed.

Direktivforslaget har senest været drøftet på rådsmødet den 30.-31. maj 2001. Der blev ikke opnået politisk enighed på dette rådsmøde.

På rådsmødet (Indre Marked og Forbruger) den 27. september 2001 er direktivforslaget sat på dagsordenen med henblik på opnåelse af politisk enighed.

Det seneste kompromisforslag fremlagt af det belgiske formandskab er bortset fra et par enkelte punkter identisk med et kompromisforslag fremlagt af det svenske formandskab forud for rådsmødet den 30.-31. maj 2001.

Direktivets anvendelsesområde

Anvendelsesområdet for kompromisforslaget er forbruger aftaler om fjernsalg af "finansielle tjenesteydelser", der i kompromisforslaget defineres som enhver tjenesteydelse, der har karakter af bank-, kredit-, forsikrings-, pensions- eller betalingsformidlingsvirksomhed.

Forslaget omfatter enhver aftale vedrørende finansielle tjenesteydelser mellem en erhvervsdrivende (leverandøren), der handler som led i sit erhverv, og en forbruger, når aftalen indgås som led i et system for fjernsalg organiseret af den erhvervsdrivende og udelukkende ved brug af en eller flere former for fjernkommunikation, dvs. uden at leverandøren og forbrugeren er fysisk til stede samtidig. Reglerne gælder, hvad enten den erhvervsdrivende er un derlagt offentligt tilsyn eller ej.

Eksempler på fjernkommunikation er telefon, breve, telefax, elektronisk post, Internet, radio og fjernsyn.

Hvis en finansiell tjenesteydelse omfatter flere handlinger efter hinanden eller en række enkelthandlinger gennem en vis periode, omfatter forslaget kun den første af disse handlinger. Forslaget omfatter f.eks. en aftale om åbning af en bankkonto, men ikke efterfølgende pengeoverførsler, hævning af penge m.v. Ligeledes er erhvervelse af kreditkort omfattet, men ikke de efterfølgende betalinger ved brug af kortet.

Hvis der ikke leveres nogen tjenesteydelse af samme karakter inden for mere end et år, anses levering af den næste tjenesteydelse for at være levering af den første ydelse i en ny række af operationer, og direktivets regler vil på ny skulle finde anvendelse.

Harmoniseringsgraden

Kompromisforslaget indeholder ikke en generel minimumsklausul, hvorefter medlemsstaterne kan gennemføre eller opretholde strengere bestemmelser med henblik på beskyttelse af forbrugerne. På visse punkter åbner forslaget dog mulighed for, at medlemsstaterne kan fastsætte eller opretholde strengere regler, navnlig med hensyn til leverandørens oplysningspligt, jf. straks nedenfor.

Forslaget indeholder regler om leverandørens oplysningspligt, hvorefter denne i god tid, inden der indgås en aftale, skal give forbrugeren en række oplysninger vedrørende aftalen og den pågældende tjenesteydelse. Oplysningerne skal være klare og forståelige og skal være udformet på en måde, som tager særligt hensyn til umyndige personer.

Efter kompromisforslaget kan medlemsstaterne opretholde eller gennemføre strengere regler om oplysningspligt til beskyttelse af forbrugerne på direktivets område. Medlemsstaterne vil således kunne opretholde eller indføre nationale regler om en videregående oplysningspligt både på områder, som ikke er reguleret af EU-lovgivning, og i medfør af minimumsbestemmelser i andre direktiver som f.eks. forbrugerkreditdirektivet. Medlem slande, der benytter minimumsbestemmelsen til at indføre strengere oplysningsregler, skal efter kompromisforslaget give Kommissionen underretning herom, hvorefter Kommissionen skal sikre, at forbrugerne og de erhvervsdrivende i medlemslandene kan gøre sig bekendt med de videregående regler.

Oplysningspligt

Ifølge kompromisforslaget skal regler om oplysningspligt i allerede gennemførte direktiver om finansielle tjenesteydelser fortsat gælde.

Ifølge kompromisforslaget skal tjenesteyderen give en række oplysninger om sin virksomhed, herunder om beliggenhed og organisationsform. Tjenesteyderen skal endvidere bl.a. oplyse om tjenesteydelsens samlede pris eller grundlaget for udregningen af denne, og forbrugeren skal have oplysninger om leverings- og betalingsvilkår, adgangen til at fortryde aftalen samt betingelserne for og retsvirkningerne af anvendelse af fortrydelsesretten. Hvis der i aftalen er lovvalgs- eller værnetingsklausuler, skal tjenesteyderen desuden oplyse forbrugeren herom.

Tjenesteyderen skal bl.a. også oplyse om kontraktvilkårene og aftalens mindste gyldighedsperiode, hvis der er tale om varige eller regelmæssige finansielle tjenesteydelser samt om parternes mulighed for at opsiges kontrakten og retsvirkningerne heraf. Tjenesteyderen skal endvidere give en beskrivelse af den finansielle tjenesteydelses vigtigste karakteristika samt oplyse, om der er klageadgang, og hvis dette er tilfældet, hvorledes forbrugeren kan gøre brug h eraf.

Det belgiske formandskab har foreslået en ny bestemmelse indsat, hvorefter oplysningerne om aftalemæssige elementer skal gives i overensstemmelse med det lands lovgivning, der bliver gældende for aftalen. Det belgiske formandskab har oplyst, at formålet med bestemmelsen er at sikre, at de oplysninger, der gives af leverandøren forud for kontraktens indgåelse, svarer til de oplysninger, der skal gives i henhold til det lands lovgivning, der - når kontrakten er indgået - bliver gældende for aftalen.

Det belgiske formandskab har endvidere oplyst, at der med ordene "aftalemæssige elementer" i bestemmelsen henvises til de oplysninger, der i øvrigt efter direktivet skal gives i forbindelse med aftalens indgåelse. Efter regeringens opfattelse indebærer bestemmelsen således, at hvis en leverandør ikke har givet samtlige oplysninger i henhold til det lands lovgivning, der bliver gældende for aftalen, begynder fortrydelsesfristen først at løbe, når leverandøren har givet alle disse oplysninger.

Krav til den måde oplysningerne gives på

Oplysningerne skal gives på en måde, som er egnet under hensyn til det anvendte kommunikationsmiddel. Inden der indgås en aftale om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser, skal forbrugeren have oplysningerne samt alle aftalevilkår på papir eller på et andet varigt medium, jf. nedenfor. Oplysningerne kan dog gives straks efter aftalens indgåelse, hvis aftalen er indgået på forbrugers anmodning, og det af tekniske grunde ikke er muligt at give dem inden.

Ved "varigt medium" forstås et kommunikationsmiddel, der gør det muligt for forbrugeren at lagre oplysninger adresseret til ham med henblik på fremtidig brug, og på en måde, som muliggør uforandret reproduktion af de lagrede oplysninger. Eksempler på varige medier er disketter, CD-ROM og elektronisk post, der kan lagres på en harddisk.

Selv om leverandøren har meddelt aftalevilkårene på et andet varigt medium end papir, kan forbrugeren kræve (også) at få oplysningerne på papir. Og forbrugeren kan som udgangspunkt kræve, at kontakten for fremtiden skal ske ved brug af papir.

Telefoniske henvendelser

Kompromisforslaget indeholder særlige regler om oplysningspligten ved telefoniske henvendelser. Leverandøren skal ved samtalens begyndelse præsentere sig tydeligt og gøre opmærksom på formålet med henvendelsen. Hvis forbrugeren samtykker, kan leverandøren undlade en del af de ovenfor nævnte oplysninger i telefonsamtalen, men dette ændrer ikke på, at oplysninger skal gives på et varigt medium inden aftalens indgåelse - eller umiddelbart herefter, hvis forbrugeren har anmodet om, at tjenesteydelsen udføres, selv om forbrugeren ikke kan nå at få oplysningerne først.

Forholdet til direktivet om elektronisk handel

Ifølge direktivet om elektronisk handel (2000/31/EF) (herefter e-handelsdirektivet) skal der ved elektronisk handel mv. indføres et afsenderlandsprincip, som bl.a. indebærer, at medlemsstaterne inden for direktivets område ikke kan begrænse adgangen til at levere tjenesteydelser fra en anden medlemsstat. Det betyder bl.a., at tjenesteydere alene kan pålægges at overholde de markedsføringsregler af offentligretlig karakter, som gælder i det land, hvor tjenesteyderen er etableret. Afsenderlandsprincippet vil efter regeringens opfattelse ikke finde anvendelse på de kontraktretlige regler i nærværende direktivforslag.

Spørgsmålet om rækkevidden af afsenderlandsprincippet i e-handelsdirektivet har været indgående drøftet og har medført, at det belgiske kompromisforslag nu indeholder en regel om, at en medlemsstat kan gøre nationale regler, som er i overensstemmelse med direktivet, gældende over for leverandører af tjenesteydelser, der er etableret i en anden medlemsstat, som endnu ikke har implementeret direktivet i national ret. Efter regeringens opfattelse indebærer denne regel en indskrænkning af afsenderlandsprincippet i e-handelsdirektivet over for de lande, der ikke har gennemført direktivet om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. En medlemsstat vil således som en fravigelse af afsenderlandsprincippet i e-handelsdirektivet - men dog med respekt for traktatens almindelige regler - kunne håndhæve nationale offentligretlige regler, der svarer til reglerne i tjenesteydelsesdirektivet, over for en leverandør af en finansiell tjenesteydelse, der er etableret i et land, der endnu ikke har gennemført fjernsalgsdirektivets regler.

Fortrydelsesret

Efter forslaget skal der gælde en generel fortrydelsesfrist på 14 dage. Ved livsforsikrings- og pensionsaftaler skal der dog gælde en fortrydelsesfrist på 30 dage.

Fristen begynder at løbe fra det seneste af følgende tidspunkter: 1) den dag, aftalen blev indgået, eller 2) den dag, forbrugeren modtog de foreskrevne oplysninger m.v. Ved livsforsikringsaftaler begynder fristen dog først at løbe fra det tidspunkt, hvor forbrugeren modtog underretning om, at der er indgået en aftale.

Fortrydelsesretten gælder ikke ved aftaler om finansielle tjenesteydelser, hvis pris er afhængig af svingninger på kapitalmarkedet, f.eks. tjenesteydelser knyttet til værdipapirer, futures, optioner, valutakurs- og renteinstrumenter, og ved aftaler om rejseforsikringer eller lignede forsikringer, der tegnes for en periode på højst 1 måned.

Medlemsstaterne kan endvidere bestemme, at fortrydelsesretten heller ikke skal gælde ved aftaler om realkredit m.v., herunder om fastforrentede lån, som sikres ved pant eller lignende rettigheder i fast ejendom, og som finansieres ved udstedelse af obligationer, eller ved aftaler om kredit, som først og fremmest er bestemt til erhvervelse eller bevarelse af ejendomsrettigheder til en grund eller til en bygning eller til renovering eller forbedring af en bygning.

Fortrydelsesretten ophører inden fristens udløb, hvis aftalen på forbrugerens anmodning er opfyldt af begge parter.

Hvis forbrugeren vil benytte fortrydelsesretten, skal han inden udløbet af fortrydelsesfristen give leverandøren meddelelse herom.

Hvis medlemslandene benytter sig af muligheden for at undtage realkreditlån fra fortrydelsesretten, skal Kommissionen underrettes herom. Kommissionen skal herefter underrette Rådet og Parlamentet og sikre, at forbrugere og de erhvervsdrivende i medlemslandene kan gøre sig bekendt med de videregående regler.

Direktivet berører efter kompromisforslaget ikke reglerne i det generelle fjernsalgsdirektiv, hvorefter tilknyttede kreditaftaler, som er indgået med tredjemand, bortfalder i tilfælde, hvor forbrugeren træder tilbage fra aftalen med leverandøren. Tilsvarende skal tilknyttede kreditaftaler også bortfalde, hvis forbrugeren træder tilbage fra en aftale om en finansiel tjenesteydelse.

Retsvirkninger af at gøre fortrydelsesretten gældende

Fortrydelsesretten er betinget af, at forbrugeren snarest muligt betaler for den del af tjenesteydelsen, som i henhold til aftalen allerede er udført på det tidspunkt, hvor fortrydelsesretten gøres gældende. Direktivet giver mulighed for, at medlemsstaterne kan fastsætte regler om, at det skal være gratis for en forbruger at fortryde en forsikringsaftale.

Vederlaget for den udførte del af tjenesteydelsen skal fastsættes ud fra en vurdering af omfanget af det faktisk udførte set i forhold til den samlede tjenesteydelse. Der kan dog kun kræves vederlag, hvis leverandøren kan godtgøre, at forbrugeren inden aftalens indgåelse har fået oplysninger, der gjorde det muligt for denne at vurdere, hvor stort et beløb der i givet fald skulle betales, og hvis forbrugeren særligt har anmodet om, at udførelsen af tjenesteydelsen skulle påbegyndes inden udløbet af fortrydelsesfristen.

Træder forbrugeren tilbage fra aftalen i overensstemmelse med reglerne herom, og har forbrugeren betalt helt eller delvis, skal leverandøren tilbagebetale det modtagne, bortset fra beløb, som forbrugeren eventuelt skal betale for den del af tjenesteydelsen, som er udført, jf. ovenfor. Tilbagebetaling skal ske snarest muligt og senest 30 dage efter, at leverandøren har modtaget meddelelsen om, at forbrugeren træder tilbage.

Træder forbrugeren tilbage fra aftalen, og har leverandøren udbetalt et lån eller stillet en genstand til rådighed for forbrugeren, skal forbrugeren snarest muligt og senest 30 dage efter, at han har givet meddelelse om brug af fortrydelsesretten, tilbagebetale beløbet, henholdsvis tilbagegive genstanden.

Betalingskort

Medlemsstaterne skal fastsætte passende regler, hvorefter forbrugeren skal kunne annullere betalinger med betalingskort, hvis betalingskortet har været brugt svigagtigt i forbindelse med en aftale, som er omfattet af direktivet. Forbrugeren skal samtidig kunne få refunderet den pågældende betaling.

Medlemsstaterne skal forbyde erhvervsdrivende at udføre en tjenesteydelse for forbrugeren uden forudgående aftale eller anmodning herom, og forbrugeren må ikke kunne påføres nogen forpligtelse ved en sådan fremgangsmåde.

Uanmodet markedsføring

Efter kompromisforslaget må leverandører ikke rette kommerciel henvendelse til forbrugere ved brug af telefax eller et automatisk opkaldssystem uden menneskelig indvirken, medmindre forbrugeren forudgående har givet samtykke hertil. Henvendelse til forbrugere ved brug af andre former for fjernkommunikation, som tillader individuel kommunikation (f.eks. telefon, brev eller elektronisk post), skal også begrænses, men det overlades til medlemsstaterne at bestemme, om der enten skal være forbud mod uanmodet henvendelse eller mulighed alene for, at forbrugeren kan frabede sig markedsføringen.

Medlemsstaterne kan pålægge leverandøren bevisbyrden for, at han har opfyldt sin oplysningspligt efter forslaget. Leverandøren kan endvidere pålægges bevisbyrden for, at der er indgået en aftale, og - hvor det har betydning for parternes retsstilling - at forbrugeren har givet samtykke til, at aftalen fuldbyrdes inden udløbet af fortrydelsesperioden.

Efter kompromisforslaget skal et aftalevilkår, som pålægger forbrugeren bevisbyrden for, at leverandøren ikke har opfyldt sin oplysningspligt m.v. efter direktivet, anses for et urimeligt aftalevilkår, der kan tilsidesættes efter de regler i national ret, som gennemfører direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår.

Efter forslaget skal medlemslandene sikre, at der findes egnede og effektive retsmidler til brug for løsning af tvister på direktivets område.

Medlemslandene skal endvidere sørge for, at der findes klagenævn eller lignende organer, som udenretligt kan tage stilling til tvister mellem forbrugere og tjenesteydere på direktivets område.

Efter forslaget skal Kommissionen senest ved udgangen af 2003 udarbejde en redegørelse til Rådet og Europa-Parlamentet om direktivets virkning for udviklingen af det indre marked, navnlig reglerne om eventuelle problemer for forbrugere og erhvervsdrivende på grund af forskellige nationale regler om oplysningspligt og fortrydelsesret.

Fristen for gennemførelse af direktivet er i kompromisforslaget fastsat til 2 år efter ikrafttrædelsen.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen fremhæver i sin begrundelse for forslaget, at anvendelse af kommunikationsteknologi er egnet til grænseoverskridende aftaleindgåelse. Med henvisning hertil finder Kommissionen det nødvendigt, at der vedtages harmoniserede regler om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Kommissionen finder, at uensartede regler i medlemslandene vil kunne hindre udviklingen af det indre marked. Et direktiv er desuden nødvendigt som supplement til det generelle fjernsalgsdirektiv.

Det skønnes, at direktivforslaget ikke er i strid med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Lov om visse forbrugeraftaler (dørsalgsloven) indeholder bl.a. bestemmelser om oplysningspligt og fortrydelsesret ved fjernsalg af varer og tjenesteydelser. Reglerne er en gennemførelse af det generelle fjernsalgsdirektiv og finder ikke anvendelse ved fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Loven indeholder dog bestemmelser om fortrydelsesret ved indgåelse af forsikringsaftaler, som gælder, uanset om der er tale om fjernsalg eller ej.

Ved forsikringsaftaler (bortset fra aftaler om visse korttidsforsikringer) har forbrugeren en fortrydelsesfrist på 14 dage, der regnes fra det tidspunkt, hvor forbrugeren har modtaget underretning om, at forsikringsaftalen er indgået, eller hvor forbrugeren efterfølgende har fået forsikringsbetingelserne i hænde.

Hvis forbrugeren vil bruge fortrydelsesretten, sker dette ved at underrette forsikringsselskabet herom. Der gælder ingen formkrav. Underretning kan således gives mundtligt, skriftligt eller på anden måde, men efterfølgende skal forbrugeren i praksis kunne bevise, at han har givet underretningen rettidigt.

Senest ved udleveringen af forsikringsbetingelserne skal selskabet give forbrugeren tydelig skriftlig oplysning om fortrydelsesretten. Der skal anvendes en bestemt tekst, som er fastsat ved bekendtgørelse. Hvis der ikke er givet sådan oplysning, er aftalen ikke bindende for forbrugeren.

Hvis forbrugeren bruger fortrydelsesretten, kan forsikringsselskabet ikke kræve vederlag for de dage, hvor forbrugeren har været dækket af forsikringen.

En erhvervsdrivendes adgang til at rette henvendelse til en forbruger ved brug af fjernkommunikationsmidler med henblik på indgåelse af en aftale, herunder om en finansiell tjenesteydelse, er reguleret af markedsføringsloven og dørsalgsloven. Sådanne henvendelser må ifølge markedsføringsloven ikke ske ved brug af elektronisk post, et automatisk opkaldssystem eller telefax, medmindre forbrugeren på forhånd har anmodet om det. Efter dørsalgsloven må telefoniske henvendelser ikke må ske uanmodet til en forbruger med henblik på indgåelse af en aftale, herunder om en finansiell tjenesteydelse. Henvendelser om tegning af forsikring er dog undtaget fra dette forbud, og en erhvervsdrivende må således gerne rette uanmodet telefonisk henvendelse til en forbruger med henblik på tegning af en forsikring, medmindre forbrugeren har frabedt sig dette, jf. nedenfor.

Henvendelse ved brug af andre fjernkommunikationsmidler må ifølge markedsføringsloven ikke ske, hvis forbrugeren har frabedt sig det direkte over for den erhvervsdrivende eller ved henvendelse til Det Centrale Personregister.

I de tilfælde, hvor det herefter er tilladt den erhvervsdrivende ved brug af fjernkommunikation at rette uanmodet henvendelse til en forbruger med henblik på indgåelse af en aftale, f.eks. om en finansiell tjenesteydelse, skal den

erhvervsdrivende ved første henvendelse til den pågældende oplyse forbrugeren om muligheden for at frabede sig sådanne henvendelser.

Markedsføringsloven indeholder generelle regler om god markedsføringsskik, herunder bl.a. om erhvervsdrivendes almindelige vejledningspligt. Der vil efter denne lov kunne gribes ind over for markedsføring, som består i at udføre tjenesteydelser, uden at forbrugeren har bedt om det. Efter dørsalgsloven kan forbrugeren ikke blive forpligtet til at betale vederlag for en tjenesteydelse, der udføres uden forbrugers forudgående anmodning.

Kreditaftaleloven indeholder generelle regler om kreditgiveres oplysningspligt og om formkrav til kreditaftaler m.v. Reglerne gælder også, når en kreditaftale indgås ved brug af fjernkommunikation.

En kreditaftale skal ifølge kreditaftaleloven indgås skriftligt og indeholde oplysning om bl.a. størrelsen af kreditomkostningerne eller grundlaget for udregning heraf. Dertil kommer oplysninger om de årlige kreditomkostninger i procent og det samlede beløb, som skal betales. Ved kreditaftaler med variabelt lånebeløb skal disse oplysninger gives med angivelse af eksempler på forskellig udnyttelse af kreditmaksimum.

Reglerne i kreditaftaleloven gennemfører forbrugerkreditdirektivet (direktiv 87/102/EØF), som er et minimumsdirektiv. Minimumsklausulen i forbrugerkreditdirektivet er anvendt til at give forbrugerne en højere beskyttelse ved indgåelse af kreditaftaler end den, som følger af direktivet. Endvidere er kreditaftaler, som først og fremmest er bestemt til erhvervelse eller bevarelse af ejendomsrettigheder til en grund eller til en bygning, undtaget fra forbrugerkreditdirektivet, men omfattet af kreditaftaleloven.

Overtrædelse af reglerne om oplysningspligt i kreditaftaleloven er civilretligt sanktioneret ved, at kreditgiveren i givet fald afskæres fra at kræve visse kreditomkostninger m.v. betalt.

Den næringsretlige lovgivning på det finansielle område (bl.a. bank- og sparekasseloven, lov om forsikringsvirksomhed, realkreditloven, lov om investeringsforeninger og lov om værdipapirhandel m.v.) indeholder visse regler om oplysningspligt. Reglerne gælder, uanset om der er tale om fjernsalg eller ej. Der er i vidt omfang tale om pligt til at oplyse om anden lovgivning og skattemæssige forhold m.v. med henblik på, at forbrugeren kan bedømme tjenesteydelsen.

Efter lov om forsikringsvirksomhed skal der ved skadesforsikringsaftaler bl.a. gives oplysning om, hvilket lands lov der vil gælde for aftalen, og om forbrugers klagemuligheder. Ved livsforsikringsaftaler har selskabet en almindelig pligt til at give tilstrækkelige oplysninger om selskabet og forsikringsaftalen, således at forbrugeren har mulighed for at forstå de væsentligste elementer i forsikringen.

Ved udbud af andele i investeringsforeninger m.v. skal der foreligge et prospekt med en række oplysninger, bl.a. om regnskabsmæssige forhold og om medlemmernes stemme- og indløsningsret.

Efter markedsføringsloven kan Forbrugerombudsmanden anlægge retssag ved domstolene om påbud eller forbud vedrørende handlinger i strid med loven.

Der findes på det finansielle område forskellige brancheklagenævne, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet i medfør af forbrugerklagenævnloven.

Disse nævne kan behandle klager over pengeinstitutter, forsikringsselskaber, realkreditinstitutter og disses datterselskaber. De nuværende brancheklagenævne har ikke kompetence til at behandle klager over alle udbydere af finansielle tjenesteydelser.

Der gælder ikke i dansk ret lovbestemte, særlige bevisbyrderegler på de områder, der er omfattet af direktivforslaget.

4. Høring

Direktivforslaget har været i høring hos en række organisationer m.v. I notat af 17. marts 1999 til specialudvalget er der redegjort for de modtagne høringssvar vedrørende Kommissionens oprindelige forslag.

Organisationerne er blevet hørt om et tidligere kompromisforslag og udtalte sig i den forbindelse bl.a. om spørgsmålet om harmoniseringsgraden.

Realkreditrådet, Forbrugerrådet og Advokatrådet tilkendegav, at man på det foreliggende grundlag finder, at direktivet bør være et minimumsdirektiv.

Finansrådet anførte, at man principielt går ind for totalharmonisering, men at man godt kan se, at totalharmonisering på de foreliggende enkeltområder kan volde problemer, og at man på den baggrund kan tilslutte sig minimumsharmonisering.

Forsikring & Pension går ind for totalharmonisering. Man finder desuden, at listen over information, der skal gives til forbrugeren på forhånd, er for omfangsrig, og at der bør være overensstemmelse mellem informationspligten efter dette direktiv og informationspligten efter skades- og livsforsikringsdirektiverne.

Forud for rådsmødet den 12. marts 2001 blev det da foreliggende kompromisforslag drøftet på et møde i Juridisk Specialudvalg. I et notat til brug for mødet lagdes der bl.a. op til, at Danmark fortsat skulle arbejde på grundlag af et tidligere godkendt forhandlingsmandat, men således at man dog ikke skulle fastholde modstanden mod at vedtage direktivforslaget uden en generel minimumsklausul, hvis den situation opstod, at der uden Danmarks stemmer ville være kvalificeret flertal for forslaget. Forsikring & Pension, Finansforbundet, Forbrugerrådet, Finansrådet og Realkreditrådet tilkendegav, at man på det foreliggende grundlag kunne acceptere et kompromis vedrørende harmoniseringsgraden, således at der bliver tale om delvis totalharmonisering, delvis minimumsharmonisering.

Der var blandt organisationerne generel enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt at afklare forholdet mellem direktivforslaget og e-handelsdirektivets afsenderlandsprincip, inden direktivforslaget vedtages.

5. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har den 5. maj 1999 på baggrund af en betænkning, som er udarbejdet af Parlamentets Udvalg om Miljø og Sundhedsanliggender og Forbrugerbeskyttelse, afgivet sin første udtalelse om direktivforslaget. Parlamentet har i udtalelsen fremsat et stort antal ændringsforslag til Kommissionens oprindelige forslag.

Hovedindholdet af Parlamentets ændringsforslag er, at reglerne i Kommissionens oprindelige forslag om betænkningstid og fortrydelsesret skal erstattes af regler omtrent svarende til dem, der nu fremgår af formandskabets kompromisforslag.

Betænkningen indeholder et ændringsforslag om, at direktivet skal indeholde en sædvanlig minimumsklausul. Ændringsforslaget opnåede ikke flertal i Parlamentet.

6. Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsmæssige konsekvenser af kompromisforslaget

Kompromisforslaget er udtryk for delvis totalharmonisering, delvis minimumsharmonisering.

Kompromisforslaget vil øge forbrugerbeskyttelsen ved fjernsalg af finansielle tjenesteydelser. Dette vil ske dels ved den omfattende generelle oplysningspligt, dels ved indførelsen af en almindelig fortrydelsesret, der ikke kun gælder ved forsikringsaftaler.

Der vil være behov for at sikre, at forbrugerne inden for alle områder vedrørende fjernsalg af finansielle tjenesteydelser har adgang til klagenævn eller lignende med henblik på at få afgjort tvister udenretligt. Om dette kan og bør ske inden for rammerne af den eksisterende lovgivning, er på nuværende tidspunkt ikke afklaret.

Der vil endvidere være behov for at præcisere i aftaleloven, at aftaler, der pålægger forbrugeren bevisbyrden for, at leverandøren ikke har opfyldt sin oplysningspligt efter direktivet, skal tilsidesættes i medfør af reglerne om urimelige aftalevilkår (aftalelovens § 36 og § 38 c).

Kompromisforslagets elementer af totalharmonisering vil medføre en enkelt mindre ændring af det gældende forbrugerbeskyttelsesniveau.

Det vil således for så vidt angår andre forsikringsaftaler end livsforsikringsaftaler ikke være muligt at opretholde dørsalgslovens bestemmelse om, at fortrydelsesfristen i visse tilfælde først regnes fra den dag, hvor forbrugeren får underretning om, at forsikringsaftalen er indgået. Efter kompromisforslaget skal fristen regnes fra den dag, hvor aftalen er indgået.

Totalharmonisering af regler om fjernsalg vil generelt have den indirekte lovgivningsmæssige konsekvens, at der på de regulerede områder kun vil være mulighed for at fastsætte mere forbrugerbeskyttende regler ved ikke-fjernsalg, hvis der accepteres et lavere forbrugerbeskyttelsesniveau ved fjernsalg end ved ikke-fjernsalg.

Det vil eventuelt kunne medføre beskedne merudgifter for det offentlige, at forbrugerne inden for alle områder vedrørende fjernsalg af finansielle tjenesteydelser skal have adgang til klagenævn eller lignende med henblik på at få afgjort tvister udenretligt.

7. Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 30. oktober 1998, den 8. april 1999, den 3. december 1999, 7. april 2000, 24. november 2000 samt 23. maj 2001. Sagen har endvidere været forelagt Europaudvalget med henblik på forhandlingsoplæg den 5. november 1999 og den 9. marts 2001.

Aktuelle notater er fremsendt til Europaudvalget den 23. oktober 1998, den 31. marts 1999, den 29. oktober 1999, den 26. november 1999, den 31. marts 2000, den 16. november 2000, den 2. marts 2001 og den 15. maj 2001. Grundnotatet er fremsendt til Europaudvalget den 19. januar 1999.

5. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om kosttilskud - KOM (2001) 159 endelig

Resumé

Kommissionens forslag indeholder to mere principielle spørgsmål. Det første er rækkevidden af direktivet, idet der er lagt op til, at definitionen af "kosttilskud" udvides til – udover vitaminer og mineraler - at omfatte andre stoffer med ernæringsmæssige eller fysiologiske virkninger. Det andet principielle spørgsmål er kriterierne for fastlæggelse af maksimumsindholdet af næringsstoffer i kosttilskud, isse ifølge forslaget skal fastsættes i forhold til "de øvre sikkerhedsgrænser", der er fastsat efter en videnskabelig risikovurdering. Derudover er der i forslaget krav om supplerende mærkning af kosttilskud. Endelig er der i bilagene opremset de næringsstoffer og kilderne hertil, der må anvendes i kosttilskud.

1. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2000) 222 af 8. maj 2000 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om kosttilskud. Forslaget er oversendt til Rådet den 11. maj 2000. Europa-Parlamentet vedtog den 14. februar 2001 en udtalelse med 38 ændringsforslag til Kommissionens forslag. Kommissionen har ved KOM (2001) 159 af 19. marts 2001 fremsat et revideret direktivforslag, der inkluderer nogle af Europa-Parlamentets ændringsforslag.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 95 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

De store forskelle i medlemslandenes regler for kosttilskud har ført til handelshindringer inden for Fællesskabet, som anvendelsen af princippet om gensidig anerkendelse ikke har kunnet fjerne, hvilket af hensyn til det indre markeds funktion nødvendiggør harmonisering. Fra dansk side skønnes en harmoniseret lovgivning at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Formål og indhold

Formålet med direktivet er at harmonisere lovgivningen om visse kosttilskud i Fællesskabet.

Direktivet omfattede oprindeligt alene kosttilskud tilsat vitaminer og mineraler og ikke kosttilskud tilsat andre næringsstoffer end vitaminer og mineraler. Definitionen af kosttilskud (artikel 2) er nu ændret til - udover koncentrerede kilder til næringsstoffer (dvs. vitaminer og mineraler) – også at omfatte andre stoffer med ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning (Europa-Parlamentets ændringsforslag 33 og 44). Det fremgår nu af præamblen, at der først senere vil skulle fastsættes nærmere regler for disse sidstnævnte stoffer, og at nationale regler vil finde anvendelse indtil vedtagelsen af fællesskabsregler, dog under hensyn til traktatens bestemmelser.

Forslaget indeholder to bilag med lister over de tilladte næringsstoffer, og der skal efterfølgende fastsættes en øvre og nedre grænse for tilsætningen af de enkelte vitaminer og mineraler i kosttilskud. Disse grænseværdier, ændringer i

listerne over tilladte næringsstoffer samt renhedskriterier herfor foreslås vedtaget i forskriftsprocedure, jf. artikel 5 i Rådsafgørelse 1999/468.

Det fremgår nu af artikel 4, at for de stoffer i bilag II, for hvilke der ikke er fastsat fællesskabsregler for renhedskriterier, vil der kunne anvendes generelt accepterede renhedskriterier anbefalet af internationale organisationer, indtil der vedtages tilsvarende foranstaltninger. Strengere nationale regler vil kunne opretholdes.

Artikel 5 fastlægger kriterier for de øvre grænser for tilsætningen af næringsstoffer. Kriterierne er fortsat "de øvre sikkerhedsgrænser" som etableret ved videnskabelig risikovurdering, dog nu med forslag om i givet fald at tage hensyn til forskellige forbrugergrupperes følsomhed. Herefter kommer (fortsat) referenceværdier i forhold til befolkningens behov (i Danmark bedst svarende til ADT-værdien – Anbefalet D Tilførsel), hvor ADT-værdien er tæt på den øvre sikkerhedsgrænse. Ved fastsættelsen af de øvre grænser skal der ligeledes tages hensyn til tilførsel af vitaminer og mineraler fra andre kilder. Den nedre grænse for tilsætning skal sættes på et niveau, der retfærdiggør formålet med produktet, nemlig at supplere kosten.

Kommissionen har anmodet Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler (SCF) om en udtalelse om øvre sikkerhedsgrænser for vitaminer og mineraler. SCF er i øjeblikket i gang med at vurdere de "sikre grænser" for indtag af diverse vitaminer og mineraler. Der eksisterer ikke en samlet liste over grænseværdierne, men SCF afgiver udtalelser om de enkelte stoffer. Den 19. oktober 2000 udtalte SCF sig om "Tolerable Upper Intake Levels" for følgende næringsstoffer: beta-caroten, vitamin B6, vitamin B12, folat, mangan, selen og molybdæn. SCF's udtalelse vedrørende vitamin B2 blev fremsat den 22. november 2000. Udtalelser vedrørende de resterende næringsstoffer: Vitamin A, vitamin D, vitamin E, vitamin K, vitamin B1, biotin, pantothen-syre, vitamin C, kalium, chlorid, fluor, iod, magnesium, calcium, fosfor, jern, zink, kobber, chrom og natrium vil følge, når vurderingen af de enkelte stoffer foreligger. Direktivet er et rammedirektiv og de øvre sikre grænseværdier fastsættes ved en komitéprocedure, hvor SCF's vurderinger lægges til grund. Det vides ikke, hvornår SCF's vurdering vil foreligge.

Kommissionen vil med direktivet sikre, at forbrugeren frit kan vælge produkter, som kan indtages uden sundhedsrisiko. Samtidig skal direktivet sikre, at der på produktet som supplerende mærkning angives:

- den af producenten anbefalede daglige dosis;
- en advarsel om eventuelle sundhedsrisici, i tilfælde af at den anbefalede daglige dosis overskrides;
- en angivelse af, at kosttilskud ikke bør anvendes til at erstatte en varieret kost; og
- en angivelse af, at produktet bør opbevares utilgængeligt for børn (Europa-Parlamentets ændringsforslag nr. 17).

Mærkningen må ikke indeholde sundhedsanprisninger, og det må ikke anføres eller antydes, at en almindelig varieret kost *generelt* (tilføjet) ikke giver forbrugeren tilstrækkelige næringsstoffer. Som noget nyt foreslås, at der kan afviges fra den forrige bestemmelse, således at mærkningen kan indeholde information om befolkningsgrupperes behov for indtag af kosttilskud, når dette er bevist ved almindeligt accepterede videnskabelige data (Europa-Parlamentets ændringsforslag nr. 20).

Af hensyn til kontrollen med produkterne foreslås i artikel 10, at producenten - eller importøren ved varer fremstillet i tredjelande – skal underrette de kompetente myndigheder forud for markedsføringen. Medlemslandene kan undlade at stille dette krav, hvis de over for Kommissionen kan bevise, at det er muligt at føre effektiv kontrol med de pågældende produkter på deres område uden en sådan under g.

Forslaget indeholder i artikel 12 en sædvanlig sundhedsklausul, hvorefter medlemsstaterne ved fremkomst af nye oplysninger eller nye videnskabelige vurderinger af foreliggende data kan gribe ind overfor markedsføringen af et produkt, som er tilladt ifølge direktivet. I så fald skal Kommissionen notificeres, og sagen undersøges med bistand af Den Stående Levnedsmiddelkomité, hvorefter Kommissionen træffer passende foranstaltninger.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har den 14. februar 2001 afgivet udtalelse om Kommissionens forslag og har fremsat en række ændringsforslag. De væsentligste er:

- Definitionen af "kosttilskud" udvides til også at omfatte andre "ernæringsfysiologisk virksomme stoffer", og disse inddrages snarest, når det videnskabelige grundlag er til stede, under direktivet.
- Nye kilder til enkelte vitaminer og mineraler, der markedsføres i EU, skal undergives en vurdering.
- Som supplerende krav til mærkning foreskrives "En angivelse af, at den anbefalede daglige dosis ikke bør overskrides". Desuden skal det angives på indlægssedlen, hvis der er en sundhedsrisiko ved indtagelse af en højere dosis.
- Mærkning om, at produkterne skal opbevares utilgængeligt for børn, og kun efter sundhedsfaglig rådgivning må anvendes til gravide og børn under 1 år.
- Inddragelse af 5 sporstoffer på listen over de omfattede næringsstoffer.

4. Gældende dansk ret

Bekendtgørelse om kosttilskud (Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 860 af 25. september 1996) og bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om kosttilskud (Levnedsmiddelstyrelsens bekendtgørelse nr. 482 af 6. juni 1997).

5. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan implementeres ved bekendtgørelser. Herudover har vedtagelsen ikke lovgivningsmæssige konsekvenser og vil hverken have statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

De gældende kosttilskudsbekendtgørelser fastsætter minimums- og maksimumsgrænser for de enkelte vitaminer og mineraler i kosttilskud. Fastsættelsen er sat i relation til det ernæringsmæssige behov (den anbefalede daglige dosis kaldet ADT-værdi) af de enkelte vitaminer og mineraler. Maksimumsgrænsen kaldes også "lægemiddelgrænsen", og overstiger tilsætningen af et eller flere vitaminer og/eller mineraler i et produkt denne grænse, betragtes produktet som et lægemiddel.

Kommissionen lægger i direktivet op til, at maksimumsgrænsen for de enkelte vitaminer og mineraler skal sættes i forhold til et sikkerheds-/farlighedsniveau ("safe-level"), og ikke i forhold til et anerkendt ernæringsmæssigt behov (ADT-værdi) for det enkelte næringsstof (vitamin/mineral).

Ved at ændre maksimumsgrænsen fra at være relateret til et anerkendt ernæringsmæssigt behov til at være relateret til et sikkerheds-/farlighedsniveau, vil maksimumsgrænsen for en række vitaminer og mineraler hæves betydeligt i forhold til gældende regler. Konsekvensen af indtag af forskellige vitaminer og mineraler, som er højere end de ernæringsmæssige behov, er ikke videnskabeligt afklaret, og derfor vurderes en fravigelse af princippet om ernæringsmæssig relevans ved tilsætning af næringsstoffer som en svækkelse af beskyttelsesniveauet i Danmark.

6. Høring

Det oprindelige direktivforslag med revideret statusnotat blev udsendt til høring den 7. februar 2001.

Forbrugerrådet ser grundlæggende ingen grund til at harmonisere regler om kosttilskud, da de enkelte befolkningsgrupper i EU har deres egne behov for kosttilskud. Forbrugerrådet er enig i, at forslaget samlet set sænker beskyttelsesniveauet i Danmark. Forbrugerrådet mener, at definitionen af "kosttilskud" er særdeles problematisk, idet man efter en årrække vil kunne markedsføre stort set alle produkter som kosttilskud, da de fleste stoffer har en fysiologisk virkning. Forbrugerrådet finder det direkte uansvarligt, at den foreslåede maksimumsgrænse bygger på "upper safe limits" i stedet for ADT-værdien, da man her bevæger sig fra det ernæringsmæssige over i, hvad der i Danmark i dag er reguleret via lægemiddeloven. Forbrugerrådet ønsker under ingen omstændigheder, at lægemidler skal kunne markedsføres i fri handel som kosttilskud. Det er Forbrugerrådets holdning, at Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler snarere bør tage stilling til, hvor maksimumsgrænsen (sat i relation til ADT-værdien) bør ligge, i stedet for hvor "upper safe limits" bør fastsættes. Forbrugerrådet påpeger, at den foreslåede supplerende mærkning om, at den anbefalede dosis ikke bør overskrides, ikke hjælper forbrugeren, hvis den betyder, at hun ikke kan spi se en "normal" sund kost ved siden af uden risiko for overdosering. Forbrugerrådet påpeger, at der i forslaget åbenlyst mangler en reference til energiindholdet i kosttilskud. Endelig ønsker Forbrugerrådet ingen udvidelse af bilagene.

FDB påpeger, at kosttilskud er et vareområde, hvor der hersker megen "selvmedicinering", og at det derfor er vigtigt, at der opsættes regler, der forhindrer, at forbrugerne kan få utilsigtede virkninger. På den baggrund mener FDB, at minimums- og maksimumsgrænser bør fastsættes i relation til formålet, nemlig at supplere kosten. Maksimumsgrænsen bør være meget langt fra den dosis, der kan forvolde bivirkninger. Indholdet i næringsdeklarationen skal altid relateres til ADT, idet det giver forbrugerne mulighed for at vurdere deres indtag i relation til de gældende anbefalinger. Man kan ikke gå ud fra, at der er et kendskabsniveau til den anbefalede daglige dosis af hvert enkelt vitamin/mineral hos forbrugerne. FDB anfører, at der skal præciseres klare regler for, hvornår der er tale om levnedsmidler (kosttilskud), og hvornår der er tale om lægemidler. FDB støtter, at der oprettes en liste over essentielle vitaminer og mineraler, og en liste over, hvilke kemiske formuleringer de enkelte vitaminer/mineraler må anvendes i.

Fødevarerindustrien glæder sig over, at der i EU er taget initiativ til at harmonisere reglerne for kosttilskud, idet der er meget store forskelle i regelsættet i de enkelte medlemslande, og erfaringerne viser, at princippet om gensidig anerkendelse heller ikke på dette område fungerer hensigtsmæssigt. Fødevarerindustrien henviser til tidligere høringssvar af 15. juni 2000, idet dog flere af kommentarerne deri er omfattet af det foreliggende forslag. Fødevarerindustrien er imødekommende over for, at direktivet i første omgang alene omfatter kosttilskud i form af vitaminer og mineraler omfattet af bilag I. Dog har Fødevarerindustrien et konkret ønske om, at mineralerne silicium og vanadium medtages. Fødevarerindustrien er positiv over for ændringsforslag om, at Kommissionen inden for 5 år skal fremlægge en rapport om det hensigtsmæssige i at inkludere andre næringsstoffer eller substanser med en ernæringsmæssig virkning end de i bilaget nævnte. Fødevarerindustrien mener, at lovgivning om anvendelse af vitaminer og mineraler i kosttilskud naturligt bør tage udgangspunkt i sikkerhedsprincippet. Det vil sikre et højt niveau af forbrugerbeskyttelse samtidig med, at ansvarlig anvendelse af vitaminer og mineraler i kosttilskud kan tillades. Ifølge Fødevarerindustrien bør EU's Videnskabelige Komité for Levnedsmidler derfor sætte sit arbejde med at fastsætte øvre grænser for risikofri indtag af vitaminer og mineraler til brug for den harmoniserede lovgivning i EU. Fødevarerindustrien finder endelig, at der i kriterierne for fastsættelse af maksimumsgrænser bør indgå overvejelser om særlige grupper, og helt oplagt bør der skelnes mellem produkter til børn og produkter til voksne.

Økonomaforeningen finder, at kriterierne for fastsættelse af maksimumsgrænsen skal inkludere et ernæringsmæssigt behovskriterium, at definitionen af "kosttilskud" ikke bør udvides, at produkter til henholdsvis børn og voksne bør

opdeles, og at produkterne bør mærkes med sætningerne "Opbevares utilgængeligt for børn" og "Bør kun efter aftale med læge eller sundhedsplejersker anvendes af gravide eller børn under 1 år".

NNF og SID påpeger, at forslaget indebærer en væsentlig forhøjelse af maksimumgrænsen for indholdet af en række mineraler og vitaminer i kosttilskud i forhold til gældende danske regler. SID mener, at hensynet til den frie handel i EU giver behov for tilnærmelse af regler, der dog i overensstemmelse med den overordnede politik bør ske på det højeste sikkerhedsniveau og ikke i form af en afsvækkelse af sikkerhedsniveauet. SID kan derfor ikke støtte forslaget i den foreliggende form.

Landbrugsrådet, De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug har ingen bemærkninger til forslaget.

Det reviderede forslag KOM (2001) 159 blev sendt til høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg med svarfrist den 1. maj 2001.

Fødevareindustrien henviser i den forbindelse til tidligere høringssvar, som fastholdes. Herudover fremhæver Fødevareindustrien, at det nu fremgår af direktivets indledende bemærkninger (8), at der på et senere tidspunkt bør fastsættes særlige bestemmelser om andre næringsstoffer eller andre stoffer med ernæringsmæssige eller fysiologisk funktion. Fødevareindustrien er som tidligere anført positiv over for fastlæggelse af en frist på 5 år inden for hvilken periode, Kommissionen vil skulle fremlægge en rapport om dette.

Herudover gav denne høring ikke anledning til supplerende bemærkninger fra medlemmerne af Det Rådgivende Fødevareudvalg.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat den 6. juli 2000. Folketingets Europaudvalg har tiltrådt regeringens forhandlingsoplæg i sagen den 23. maj 2001 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 30. – 31. maj 2001, jf. aktuelt notat fremsendt den 15. maj 2001.

6. Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om de generelle principper og krav i fødevarerlovgivning, om oprettelse af Fødevareautoriteten og om procedurer i fødevarerikkerhedsanliggender - KOM (2000) 716 endelig ændret ved KOM(2001) 475 endelig

Resumé

Forslagets del om "EU-fødevarerlov" indeholder en række grundlæggende bestemmelser i form af definitioner, bestemmelser om, at forsigtighedsprincippet gøres gældende, sporbarhed skal muliggøres og primæransvaret for fødevarerikkerhed ligger hos producenter/leverandører af fødevarer. Et bærende princip er jord til bord tankegangen, som indebærer, at der i fødevarerlovgivning kan inddrages aspekter vedrørende fødevarer, miljø, arbejdsmiljø, dyresundhed og velfærd m.v.

Der er forslag om at etablere en Fødevareautoritet, som primært skal beskæftige sig med videnskabelig risikovurdering af fødevarer m.v. Denne Fødevareautoritet foreslås etableret som en uafhængig institution, der skal fungere som sekretariat for et videnskabeligt komitéssystem, sammensat af eksperter fra medlemsstaterne. Komitésystemet skal være ansvarligt for afgivelse af autoritative videnskabelige udtalelser.

Fødevareautoriteten skal endvidere være ansvarlig for administration af systemerne for hurtig udveksling af informationer om risikobehæftede fødevarer ("Rapid Alert"-systemer). Endelig indeholder forslaget bestemmelser af proceduremæssig art for håndtering af fødevarerikkerhedsanliggender på EU-niveau. Forslaget skønnes ikke umiddelbart at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

1. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2000) 716 endelig af 8. november 2000 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om de generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Fødevareautoriteten og om procedurer i fødevarerikkerhedsanliggender. Forslaget er oversendt til Rådet den 30. november 2000.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37, 95, 133 samt 152 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget har til opgave at sikre, at EU's borgere er beskyttet af de højeste normer for fødevarer sikkerhed. Hvidbogen afspejler denne holdning, hvoraf det fremgår, at fællesskabets fødevarelovgivning skal opdateres, således at der tages højde for de øgede krav vedrørende forbrugersundhed, fødevarer sikkerhed og fødevarekvalitet.

For så vidt angår oprettelse af en Fødevareautoritet i fællesskabet, er dette primært begrundet i et ønske om at skabe rammerne for en kapacitetsforøgelse og styrkelse af arbejdet med at fremlægge videnskabelige vurderinger og råd om fødevarer sikkerhed, ernæring, dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed, som vedrører sundhedsbeskyttelsen af forbrugerne.

Dernæst foreslås, at Fødevareautoriteten skal have det daglige ansvar for opretholdelse af notifikationssystemer vedrørende fødevarer og foder, som bruges til at advare om risikable produkter på markedet ("Rapid Alert" - systemer).

Fra dansk side skønnes forslaget at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Formål og indhold

Fødevarelovgivning

Kommissionens forslag til en generel EU-fødevarelov omfatter hele fødevarekæden, herunder foderfremstilling.

Den overordnede målsætning er at beskytte menneskers liv, sundhed eller sikkerhed og forbrugerinteresser samt andre relevante målsætninger som beskyttelse af miljøet, dyrs og planters liv, sundhed og velfærd. Lovgivningen skal indrettes med henblik på at sikre markedets funktion, og der skal tages hensyn til relevante internationale standarder.

Lovgivningen skal baseres på "risikoanalysen", som indebærer, at man skal tage udgangspunkt i videnskabelige vurderinger af sikkerheden ved fødevarer, foderanvendelse med videre, når der udarbejdes lovgivning og træffes administrative beslutninger i den daglige håndtering af risici ved fødevarer.

Dernæst fastlægges regler om sporbarhed fra jord til bord, og det slås fast, at det primære ansvar for sikker fødevareproduktion er placeret hos landbruget og producenterne samt i grossist- og detail-leddet og ikke hos den kontrollerende fødevaremyndighed. Tilsvarende ansvarsplacering gælder i fodersektoren.

Endvidere fastlægges, at fødevarer kun må markedsføres, hvis de - anvendt i overensstemmelse med sædvanlig brug - er sikre for forbrugeren. Der skal herved også tages hensyn til særligt følsomme kategorier af forbrugere samt til de oplysninger, som er givet til forbrugeren i forbindelse med salget af varen. Foder må kun markedsføres, hvis det er sikkert, hvilket indebærer, at det ikke må have en negativ indvirkning på menneskers eller dyrs sundhed.

Vedrørende tredjelandsrelationer slås fast, at fødevarer og foder importeret fra tredjelande skal overholde fællesskabets regler, og ved eksport skal disse regler også være overholdt, med mindre importlandet har fastlagt anden lovgivning, som i givet fald skal overholdes af eksportører fra fællesskabet.

Fødevareautoriteten

Det videnskabelige komitéssystem er efter Kommissionens opfattelse overbelastet, hvilket forsinker lovgivningsarbejdet til skade for varetagelsen af fællesskabets aktiviteter på området. Forslaget om oprettelse af en Fødevareautoritet, tidligere "Fødevaremyndighed", vil have som det primære mål at styrke det videnskabelige komitéssystem på fællesskabsplan. Grundlæggende elementer er etablering af en videnskabelig ekspertise i Fødevareautoriteten, som kan indsamle og bearbejde data og organisere den videnskabelige behandling af disse med henblik på at afgive videnskabelige udtalelser og råd om fødevarer sikkerhed.

Der lægges vægt på at se fødevarer sikkerhed i et bredt perspektiv, hvor såvel plante- og dyresundhed som forurening af foder og miljøforureninger er vigtige faktorer, ligesom der peges på, at også arbejdsmiljøproblemer skal kunne inddrages.

Fødevareautoriteten skal oprettes som en uafhængig institution med egne styrende organer, og vil således ikke være underlagt tjenestebefalinger fra Kommissionen.

Der skal etableres en bestyrelse sammensat af fire personer udpeget af Europa-Parlamentet, fire udpeget af Rådet, fire af Kommissionen, og fire af Kommissionen som repræsentanter for forbrugerne og erhvervslivet. Bestyrelsen skal vedtage regler for budgetlægning, godkende budget, udstikke generelle retningslinier til den ansvarlige direktør, vedtage det årlige arbejdsprogram og lignende.

Direktøren, som udpeges af bestyrelsen efter forslag fra Kommissionen og høring af Europa-Parlamentet, skal stå for driften, stå til ansvar for bestyrelsen, rapportere om aktiviteterne til Europa-Parlamentet m.v.

Et rådgivende forum, sammensat af en repræsentant fra hver medlemsstats organer med kompetence svarende til Fødevareautoriteten, skal bistå direktøren i udøvelsen af dennes opgaver og sikre tæt samarbejde med de kompetente organer i medlemsstaterne.

Det er hensigten, at Fødevareautoriteten skal arbejde tæt sammen med den eksisterende nationale ekspertise på området ved at sikre det hertil fornødne netværk. Det foreslås, at den videnskabelige komité skal koordinere panelernes aktiviteter og selvstændigt afgive udtalelser på tværsektorielle områder. Der foreslås oprettet otte paneler - opdelt efter ekspertiseområder. Disse vedrører tilsætningsstoffer m.v. i fødevarer, tilsvarende vedrørende foder, plantebeskyttelsesmidler, GMO'er, ernæring og allergi, biologiske farer, forureninger i fødevarekæden samt dyresundhed og velfærd.

Foruden Kommissionen er det foreslået, at Europa-Parlamentet og den enkelte medlemsstat kan anmode Fødevareautoriteten om en videnskabelig udtalelse på områder, som ikke er omfattet af harmoniseringsdirektiver m.v. Derimod kan alene Kommissionen anmode om en udtalelse på områder, hvor høring af Fødevareautoriteten er obligatorisk i henhold til fællesskabslovgivningen.

Fødevareautoriteten skal - udover afgivelse af de videnskabelige udtalelser på vegne af komitésystemet - selvstændigt kunne bistå Kommissionen med teknisk assistance, f.eks. ved udarbejdelse af tekniske bestemmelser, og den skal indsamle data i bred forstand med henblik på at styrke det videnskabelige arbejde og på at kunne identificere kommende kriser vedrørende fødevarer, som kan bruges til at advare medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og Kommissionen.

Med henblik på at undgå dobbeltarbejde i forbindelse med udarbejdelsen af de videnskabelige vurderinger og de dermed forbundne ekspertudtalelser om genetisk modificerede organismer, skal Fødevareautoriteten afgive ekspertudtalelser om andre produkter end fødevarer og foder vedrørende genetisk modificerede organismer, som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF (udsætningsdirektivet) og med forbehold af procedurerne i dette direktiv.

"Rapid alert"-systemet, kriseenheden mv.

Det er hensigten, at Fødevareautoriteten skal administrere "Rapid Alert"-systemer vedrørende både fødevarer og foder. I forlængelse heraf foreslås, at Kommissionen i samarbejde med Fødevareautoriteten opretter en kriseenhed, når alvorlige problemer rapporteres. Denne kriseenhed skal indsamle oplysninger om karakter og omfang af problemerne, informere offentligheden om problemets karakter samt træffe foranstaltninger til at imødegå problemerne. Det er foreslået, at Kommissionen på egen hånd kan træffe foranstaltninger, og disse skal i givet fald forelægges en stående komité inden ti dage med henblik på bekræftelse, ændring eller forlængelse. Disse bestemmelser hindrer ikke den enkelte medlemsstat i at foretage hasteindgreb, hvis det anses for nødvendigt på nationalt territorium.

Ovennævnte stående komité nedsættes ifølge forslaget under betegnelsen "Komitéen for Fødevarer og Dyresundhed", og den skal varetage opgaver, som hidtil er varetaget af Den Stående Levnedsmiddelkomité, Den Stående Komité for Foderstoffer, Den Stående Veterinærkomité og Den Stående Fytosanitære Komité.

Der foreslås endvidere etablering af en mæglingsprocedure, hvorefter en medlemsstat, som finder, at en anden medlemsstat har foretaget en handling i strid med bestemmelser i den generelle fødevarerlov eller andre bestemmelser i fællesskabslovgivningen, kan forelægge dette for Kommissionen. Disse tre parter skal herefter forsøge at forlige uoverensstemmelserne, og hvis det ikke lykkes, kan Kommissionen forelægge videnskabelige uenigheder for Fødevareautoriteten til udtalelse.

Placeringen af Fødevareautoriteten er ikke fastlagt i forslaget, men nødvendigheden af let adgang til IT-faciliteter, transport m.v. er fremhævet. Tredjelande kan efter aftale medvirke i Fødevareautoritetens aktiviteter.

På baggrund af Europa-Parlamentets udtalelse over forslaget har Kommissionen ved KOM (2001) 475 endelig af 7. august 2001 fremsat ændringsforslag. Kommissionen har taget hensyn til en række af Europa-Parlamentets ændringsforslag samt en række kompromisforslag i forbindelse med den hidtidige behandling af forslaget i Rådet.

De vigtigste ændringer, som kan godkendes af Kommissionen:

- de sikkerhedskrav til fødevarer og foder, der gælder ved eksport, er blevet præciseret,
- et krav om, at fødevarer- og foderstofvirksomheder skal give de ansatte mulighed for at samarbejde med de kompetente myndigheder for at forebygge, reducere eller eliminere risici, er blevet indarbejdet,
- Fødevareautoritetens kommissorium i spørgsmål om dyrs sundhed og velfærd og planter sundhed, som ikke er forbundet med fødevarer- og fodersikkerhed, er nu begrænset til afgivelse af ekspertudtalelser,

- forvaltningen af systemet for hurtig varsling vil fortsat påhvile Kommissionen, og
- betingelserne for, hvornår Fødevareautoriteten kan anmodes om at afgive ekspertudtalelser, er blevet suppleret.

Herudover forventes følgende ændringer gennemført i forbindelse med den kommende vedtagelse af fælles holdning, som ikke kan godkendes af Kommissionen, og som resulterede i, at Kommissionen ikke kunne støtte den politiske aftale, der blev vedtaget enstemmigt af Rådet den 27. juni 2001:

- den ændrede sammensætning af bestyrelsen (medlemmerne udpeges nu af Rådet i samråd med Europa-Parlamentet, fra en liste opstillet af Kommissionen),
- udeladelse af kriterier for fastlæggelse af hjemstedet for Fødevareautoriteten, og
- ændret ikrafttrædelsesdato for en række bestemmelser om den generelle fødevarelovgivning.

4. Udtalelser

Europa-Parlamentet har den 12. juni 2001 afgivet udtalelse om Kommissionens forslag, og fremsat en lang række ændringsforslag, hvoraf et større antal er af redaktionel karakter.

Af substansmæssige forslag skal nævnes, at Europa-Parlamentet ønsker præciseret, at produkter eksporteret fra fællesskabet under ingen omstændigheder må udgøre en sundhedsfare i modtagerlandet, og der foreslås indsat en bestemmelse om, at ansatte i fødevarevirksomheder må kunne videregive oplysninger om potentielle sundhedsrisici ved de markedsførte varer, uden at de kan straffes herfor eller deres ansættels esforhold herved skades. Desuden foreslås, at primærproducenter skal underrette myndighederne, såfremt de får mistanke om, at deres produkter udgør en potentiel risiko, f.eks. vedrørende anmeldelsespligtige sygdomme.

Specielt vedrørende Den Europæiske Fødevareautoritet foreslås, at

- der skal være 12 medlemmer af bestyrelsen, i stedet for 16, og medlemmerne skal udpeges af Rådet i samråd med Europa-Parlamentet, fra en liste opstillet af Kommissionen,
- at direktøren før udpegning skal gennem en høring i Europa-Parlamentet,
- at Europa-Parlamentet inddrages i Fødevareautoritetens arbejde, idet arbejdsprogrammer og beretninger forelægges Europa-Parlamentet til høring og Europa-Parlamentet kan være repræsenteret i Fødevareautoritetens rådgivende forum,
- Fødevareautoriteten regelmæssigt møder Kommissionen, Rådet og interesseorganisationer for at redegøre for og drøfte diverse aspekter vedrørende dens arbejde med risikovurdering,
- at Fødevareautoriteten underlægges den kontrol, som gennemføres af Det Europæiske Kontor for Svig (OLAF).

Endelig opstiller Europa-Parlamentet kriterier for placering af Fødevareautoriteten, som vedrører uafhængighedsspørgsmålet, infrastruktur, fysisk tilgængelighed og mulighed for samarbejde med Kommissionen i øvrigt m.v.

5. Gældende dansk ret

Fødevareloven er den primære ramme for de fødevarsikkerhedsaspekter, som skal behandles af Fødevareautoriteten, men også lovgivningen om dyresygdomme, foder m.v. indeholder sådanne aspekter.

6. Konsekvenser

Vedtagelse af en EU-fødevarelov og oprettelse af en Fødevareautoritet af den skitserede karakter vil medføre ændringer i forhold til gældende lovgivning, men en vedtagelse vil ikke i sig selv nødvendiggøre gennemførelsesforanstaltninger i Danmark, eftersom forslaget er stillet i form af en forordning, som er direkte anvendelig i forhold til den nationale lovgivning. Der kan i givet fald blive behov for justeringer af gældende love i Danmark. Det kan f.eks. blive tilfældet, hvis det ikke lykkes under forhandlingerne at tilpasse definitioner i forslaget til definitioner, som allerede er lovfastlagt i Danmark.

For så vidt angår Fødevareautoriteten, skal denne finansieres over fællesskabets budget og vil således ikke have særskilte statsfinansielle konsekvenser.

Kommissionen anslår, at Fødevareautoriteten skal råde over et personale på ca. 340 medarbejdere, når den er fuldt operativ i år $n + 5$ (n betegner året for forordningens vedtagelse). De aktuelle personaleoverslag, som er knyttet til forordningen, dækker perioden $n + 3$, hvor behovet anslås til 225 medarbejdere. Tallet vil blive revideret i det tredje år.

Finansieringen af Fødevareautoriteten sker over det ordinære EU-budget, og vil senere eventuelt kunne suppleres af gebyrer fra virksomheder, som får vurderet produkter til markedsføring. Kommissionen anslår i forslaget et budget på 9.000.000 EUR det første år. Når Fødevareautoriteten er fuldt operativ i år $n + 5$ skønnes den at have behov for et budget på ca. 67.200.000 EUR. I løbet af det tredje år vil beløbets størrelse blive revideret. Følgelig vil Kommissionens bidrag andrage 9.000.000 EUR for det første år og stige gradvist til 44.400.000 EUR i det tredje år, hvor en revision for de følgende år vil finde sted.

Forslaget skønnes ikke umiddelbart at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

7. Høring

Forslaget har i overensstemmelse med fødevarelovens § 6 været sendt i høring hos relevante, landsdækkende interesseorganisationer. Endvidere har forslaget været forelagt for Det Rådgivende Fødevareudvalg, § 2-udvalget (landbrug) og § 5-udvalget (fiskeri).

Alle høringssvar giver udtryk for støtte til forslaget og generel tilfredshed med, at der foreslås en overordnet ramme for al lovgivning relateret til fødevarer ud fra en jord-til-bord- betragtning.

Samtlige besvarelser er endvidere positive overfor oprettelsen af Fødevareautoriteten med det hovedformål at opprioritere fødevarepolitikken. Det pointeres dog fra de fleste, at det er af stor væsentlighed at sikre, at Fødevareautoriteten alene foretager videnskabeligt arbejde, og at dette foregår så uafhængigt som muligt.

Forbrugerrådet påpeger, at forslaget indeholder en række uklarheder i teksten, og der anvendes en del udtryk, der ikke er definerede. Det gælder specielt "andre legitime faktorer", hvor Forbrugerrådet gerne ser en udvikling, der svarer til udviklingen i Codex Alimentarius. Derudover peger Forbrugerrådet på en række definitioner, der i forbindelse med forslagets videre behandling bør uddybes for at undgå forskellige fortolkninger.

For så vidt angår forsigtighedsprincippet, mener Forbrugerrådet, at anvendelsen bør omfatte tilfælde, hvor der *vurderes* at være en risiko, og ikke når en særlig sundhedsrisiko er *konstateret*.

Angående kravet om sporbarhed understreger Forbrugerrådet behovet for overensstemmelse mellem definition og anvendelse inden for anden fødevare- og foderrelateret lovgivning.

Forbrugerrådet finder det imidlertid nødvendigt, at Fødevareautoriteten selv skal have mulighed for at igangsætte videnskabelige vurderinger – ikke kun fordi Fødevareautoriteten skal foretage risikovurdering, men også fordi den vil have en kommunikationsmæssig rolle og vil bedømme kontrol- og overvågningsresultater. Forbrugerrådet mener tillige, at Fødevareautoriteten bør være i stand til at afgive aninger til risikostyring, herunder lovgivning, på baggrund af den opnåede viden om beskyttelsen af forbrugernes sundhed og interesser.

Opgaven kan imidlertid ikke løses uden et tæt samspil og samarbejde med nationalstaternes myndigheder, hvorfor der bør lægges vægt på at etablere fora, der stimulerer et sådan samarbejde og koordinering, på de enkelte delområder inden for Fødevareautoritetens kommissorium (og ikke kun formelt i Det Rådgivende Forum).

Forbrugerrådet mener endvidere, at det er nødvendigt at understrege Fødevareautoritetens rolle på ernæringsområdet. Forbrugerrådet støtter endvidere, at Fødevareautoriteten skal lede den daglige drift af "Rapid Alert-systemer, der dækker både fødevarer og foder. Endelig nævner Forbrugerrådet, at forbrugerne forventer som minimum at få to af de fire pladser i bestyrelsen, som er forbeholdt repræsentanter for forbrugerne og industrien.

Landbrugsraadet, Fødevareindustrien, Mejeriforeningen og Danske Slagterier finder det uheldigt, at der inddrages hensyn til dyrs og planters sundhed direkte i fødevarelovgivningen, idet der eksisterer selvstændig lovgivning på området vedrørende dyr og planter.

Herudover fremføres, at formålet med fødevarelovgivningen også bør omfatte at fremme eksport fra EU og at sikre producenterne rimelige og lige konkurrencevilkår, også i forhold til tredjelande. Endvidere udtrykkes der ønske om tilbageholdenhed i brugen af forsigtighedsprincippet.

Landbrugsraadet og Fødevareindustrien støtter kravet om sporbarhed, men finder det væsentligt, at reglerne bliver så lette at administrere som muligt og ikke mere indgribende end nødvendigt.

Endelig er Landbrugsraadet og Danske Slagterier tvivlende overfor det hensigtsmæssige i at sammenlægge de eksisterende stående komitéer.

Fødevareindustrien tilføjer, at Fødevareautoriteten bør tillægges kompetence til at afklare, hvorvidt nationale krav og initiativer er behørigt sundheds- og sikkerhedsmæssigt begrundet, og at Fødevareautoriteten bør kunne træffe den endelige afgørelse i tilfælde, hvor der er videnskabelig uenighed, og der derfor indledes en mæglingprocedure. Endelig finder Fødevareindustrien, at Kommissionen i forslaget har fået for stor indflydelse på Fødevareautoritetens drift og opbygning i forhold til, at der skal være tale om en uafhængig institution.

Mejeriforeningen bemærker i øvrigt, at teksten vedrørende internationale forpligtelser, jf. artikel 18, kan give anledning til den - uheldige - fortolkning, at det er Kommissionen, der har kompetencen i internationale fora. For så vidt angår Fødevareautoriteten påpeges, at placeringen af varslingsystemet ikke harmonerer med Fødevareautoritetens funktion (foretager risikovurdering), idet varslingsystemet er en udpræget risikos tydingsaktivitet, som ikke bør håndteres af videnskabelige eksperter.

Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet og Specialarbejderforbundet i Danmark fremhæver generelt vigtigheden af, at arbejdsmiljøet, arbejdstagerhensyn og arbejderrepræsentation indarbejdes konsekvent i forslaget.

HORESTA anfører, at det ikke fremgår af forslaget, hvilke kriterier der skal ligge til grund for valget af repræsentanter for forbrugerne og erhvervslivet i Fødevareautoritetens bestyrelse, men det bør sikres, at hotel- og restaurantsektoren bliver repræsenteret i Fødevareautoritetens bestyrelse. Endvidere finder HORESTA det betænkeligt, at medlemsstaterne, de nationale kompetente organer og Europa-Parlamentet i forhold til Kommissionen har en begrænset mulighed for at anmode Fødevareautoriteten om en ekspertudtalelse.

Bryggerforeningen støtter kravet om sporbarhed, men finder det væsentligt, at reglerne bliver så lette at administrere som muligt og ikke mere indgribende end nødvendigt. Endvidere finder foreningen, at det er nødvendigt med en gennemgribende omstrukturering af de videnskabelige komitéer, således at disse overtages af Fødevareautoriteten, og finder det positivt, at der oprettes en tværfaglig komité.

Den Danske Dyrælgeforening udtrykker tilfredshed med, at forslaget dækker bredt og inkluderer foder, drikkevand, fødevarer og dyresundhed m.v. Endvidere er det tilfredsstillende, at der med forslaget er taget initiativ til adskillelse mellem ansvaret for risikoanalyse og risikostyring.

NOAH udtrykker ligeledes tilfredshed med, at der i fødevarerlovgivningen tages hensyn til miljøet. Med hensyn til eksport finder NOAH af etiske grunde, at eksport og reeksport til tredjelande af fødevarer, der ikke opfylder EU-lovgivningen, bør være forbudt i alle tilfælde. NOAH anfører endvidere, at for så vidt angår anvendelsen af forsigtighedsprincippet må økonomiske aspekter være underordnede, hvor der konstateres en mulighed for sundhedsrisiko. Endelig efterlyser NOAH fuld offentlighed og adgang til data på fødevarerområdet i tråd med principperne i Århus konventionen (vedrører adgang til oplysninger på miljøområdet).

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat den 30. januar 2001.

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg (orientering) den 24. november 2000 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 30. november 2000, jf. aktuelt notat af 17. november 2000. Sagen har endvidere været forelagt udvalget den 8. december 2000 og den 16. februar 2001 (orientering) i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (landbrug) den 19.-20. december 2000 og 19. – februar 2001, jf. aktuelt notat af 30. november 2000 og 1. februar 2001. Endelig har sagen været forelagt udvalget den 20. april 2001 (orientering) i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (landbrug) den 24.-25. april 2001, jf. aktuelt notat af 17. april 2001.

Folketingets Europaudvalg har tiltrådt regeringens forhandlingsoplæg i sagen den 23. maj 2001 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 30. – 31. maj 2001, jf. aktuelt notat fremsendt den 15. maj 2001.

7a. Europa-Kommissionens meddelelse (KOM(2001)398 endelig) om europæisk aftaleret

Resumé

Meddelelsen er på dagsordenen for rådsmødet den 27. september 2001 (Indre Marked, Forbruger og Turisme) med henblik på præsentation.

Formålet med meddelelsen er at skabe en bred debat om europæisk aftaleret og en eventuel harmonisering af de nationale aftaleretlige regler. Kommissionen vil i den forbindelse bl.a. gerne høre synspunkter om, hvorvidt - og i givet fald hvordan - forskelle mellem de nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling af det indre marked. Kommissionen beskriver i meddelelsen nogle forskellige modeller til løsning af eventuelle problemer.

Regeringen har sendt meddelelsen i høring hos berørte organisationer mv. med frist den 1. oktober 2001.

1. Baggrund og indhold

Europa-Parlamentet har i de senere år vedtaget flere beslutninger om eventuel harmonisering af aftaleretten mv. i EU-landene, og ved beslutning af 16. marts 2000 om Kommissionens arbejdsprogram anmodede Parlamentet om, at Kommissionen undersøgte, om en mere vidtgående harmonisering på det civilretlige område er blevet nødvendig som følge af det indre markeds funktion. Kommissionen svarede, at den ville fremlægge en meddelelse for Rådet og Parlamentet og offentligheden med det formål at iværksætte en dybtgående og vidtfavnende diskussion herom inden udløbet af 2001.

Det Europæiske Råd besluttede i 1999 på sit møde i Tammerfors, at man for så vidt angik den materielle civilret ønskede en samlet undersøgelse af behovet for indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger for at fjerne hindringer for, at civile retssager forløber tilfredsstillende.

På denne baggrund anfører Kommissionen i meddelelsen, at formålet er at skabe en bred debat om europæisk aftaleret. Kommissionen vil bl.a. gerne høre synspunkter om, hvorvidt - og i givet fald hvordan - forskelle mellem de nationale aftaleretlige regler skaber vanskeligheder for en tilfredsstillende udvikling af EU's indre marked.

Kommissionen redegør i meddelelsen for den nuværende internationale regulering på det aftaleretlige område.

På EU-plan er der i praksis anvendt to forskellige metoder for at samordne medlemslandenes forskellige regler - dels vedtagelse af fælles regler om, hvilket lands lovgivning der finder anvendelse, hvis en aftale har tilknytning til mere end ét land, dels harmonisering af den materielle aftaleret på afgrænsede områder.

Kommissionen nævner i den forbindelse Rom-konventionen fra 1980 om, hvilket lands lovgivning der finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser.

Inden for den materielle aftaleret er der gennemført en delvis harmonisering på forbrugerområdet, både for så vidt angår visse kontraktlige forpligtelser og med hensyn til de oplysninger, de erhvervsdrivende skal give forbrugerne inden eller efter, at der er indgået en aftale, jf. bl.a. direktiv 93/13 om urimelige aftalevilkår i forbrugeraftaler, direktiv 99/44 om visse aspekter af forbrugerbetaling og garantier i forbindelse hermed, direktiv 87/102 med senere ændringer om forbrugerkredit, direktiv 90/314 om pakkerejser mv. og direktiv 97/7 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg. Der findes også enkelte direktiver uden for forbrugerområdet, som regulerer aftaleretlige spørgsmål, f.eks. direktiv 86/653 om selvstændige handelsagenter og direktiv 2000/35 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner.

Det har således hidtil været karakteristisk, at EU-lovgivningen om harmonisering af den materielle aftaleret er gennemført på begrænsede områder, efterhånden som der har vist sig et konkret behov for lovgivning.

Af initiativer på internationalt plan nævner Kommissionen FN's konvention om aftaler om internationale køb ("CISG"), som EU-medlemslandene med undtagelse af UK, Portugal og Irland har tiltrådt helt eller delvis. Konventionen indeholder fravigelige regler om løsørebetaling i tilfælde, hvor køberen og sælgeren ikke har deres forretningssted i samme land. Konventionen gælder bl.a. ikke for varer købt til personlig brug eller til brug for familien eller i husholdningen, og den gælder heller ikke for køb af aktier og værdipapirer.

Det er Kommissionens opfattelse, at der fortsat er problemer med realiseringen af EU's indre marked. Markederne ikke er så effektive, som de kunne eller burde være. En medvirkende årsag hertil kan efter Kommissionens opfattelse være, at der fortsat gælder forskellige regler i medlemslandene om grundlæggende aftaleretlige spørgsmål. Særlig relevante for spørgsmålet om det indre markeds funktion er reglerne om køb og aftaler om tjenesteydelser, generelle regler om opfyldelse af aftaler og om misligholdelsesbeføjelser samt generelle regler om aftaleindgåelse og om aftalers gyldighed og fortolkning. Herudover kan også regler om løsøre pant, regler om ugrundet berigelse samt i et vist omfang regler om erstatning i kontraktforhold mv. have betydning for udviklingen af det indre marked.

Kommissionen anfører, at de forskellige nationale regler om indgåelse, fortolkning og gennemførelse af kontrakter muligvis kan påvirke det indre markeds funktion. Det samme gælder i tilfælde, hvor der - selv om aftalparterne har valgt et bestemt lands lovgivning som gældende for aftalen - opstår konflikt mellem ét lands ufravigelige lovregler og et andet lands modstridende ufravigelige regler. Det kan måske også virke hindrende for den grænseoverskridende handel, at der er stor forskel på handelssædvaner og standardvilkår i medlemslandene. Kommissionen peger også på, at manglende kendskab til, hvilke aftaleretlige regler der gælder i andre lande, kan afholde især forbrugere og små og mellemstore virksomheder fra at deltage i grænseoverskridende handel. Navnlig for disse grupper gælder endvidere, at forskelle i de nationale regler kan virke fordyrende derved, at der opstår et øget behov for at skaffe sig oplysning om reglerne eller juridisk bistand til fortolkning og anvendelse af reglerne. I visse tilfælde vil sådanne øgede udgifter også kunne virke konkurrenceforvridende.

Kommissionen anfører endvidere, at den hidtidige praksis i fællesskabslovgivningen, hvorefter harmoniseringen på det aftaleretlige område er sket, efterhånden som der har vist sig et konkret behov inden for afgrænsede områder og/eller for bestemte aftaletyper ("ad hoc-metoden"), bl.a. kan skabe problemer med en uensartet fællesskabsretlig regulering af generelle aftaleretlige spørgsmål. Der kan også opstå problemer som følge af uensartet gennemførelse og anvendelse i medlemslandene i de tilfælde, hvor der i direktiver mv. henvises til de nationale opfattelser af generelle aftaleretlige begreber.

Kommissionen peger i meddelelsen på fire mulige modeller for at løse de ovenfor nævnte problemer for udviklingen af det indre marked.

Model 1: Ingen fællesskabsinitiativer

Kommissionen anfører herom, at mange problemer for markedet kan finde en løsning på grund af konkurrencesituationen og pres fra berørte interessegrupper. Bistand og rådgivning fra medlemslandene og brancheorganisationer mv. vedrørende grænseoverskridende transaktioner kan bidrage til at løse problemerne. Man kan således forestille sig en "blød" harmonisering af aftaleretlige spørgsmål, der ikke opstår som følge af fællesskabslovgivning, men som følge af den generelle økonomiske udvikling med den øgede sammensmeltning af markederne.

Kommissionen nævner bl.a., at brancheorganisationer i flere medlemslande har udarbejdet modelaftaler med henblik på at fremme grænseoverskridende samarbejde mellem erhvervsvirksomheder.

Model 2: Fremme udviklingen af fælles aftaleretlige principper, som bringer de nationale lovgivninger tættere på hinanden

Kommissionen peger på muligheden af at fremme samarbejdet mellem europæiske jurister, herunder dommere og universitetsjurister mv., evt. med Kommissionen som koordinator. Formålet hermed kunne være at kortlægge de principper, der er fælles på det aftaleretlige område, og der kunne på grundlag heraf sigtes mod at formulere en række fælles løsninger, retningslinjer eller regler vedrørende grænseoverskridende kontrakter. Sådanne fælles retningslinjer mv. kan bl.a. være nyttige for de kontraherende parter og for de nationale domstole og voldgiftsinstanser. Endvidere kunne medlemsstaterne og EU-institutionerne anvende de fælles retningslinjer ved udformningen af ny lovgivning eller tilpasning af den eksisterende lovgivning.

En anden fremgangsmåde kunne være, at Kommissionen tilskyndede berørte parter til i fællesskab at udarbejde standardkontrakter beregnet til anvendelse i hele EU.

Model 3: "Perfektionering" af den eksisterende lovgivning

Kommissionen bemærker, at Det Europæiske Råd har opfordret Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne til "senest i 2001 at udarbejde en strategi for en yderligere koordineret indsats til forenkling af de lovgivningsmæssige rammer". Kommissionen har i en statusrapport fra marts i år redegjort for sine første ideer med henblik på at løse denne opgave. Det nævnes heri bl.a.,

at den eksisterende EU-lovgivning bør ajourføres med henblik på at klargøre reglerne og at gøre lovgivningen mere sammenhængende og konsekvent. Det bør også overvejes, om der er grundlag for at udvide de eksisterende reglers anvendelsesområde, således at beslægtede aftaletyper mv. inddrages under reguleringen - som eksempler nævnes en række forbrugerbeskyttelsesdirektiver, der undtager enkelte kontraktstyper (f.eks. direktiv 97/7 om fjernsalg, der bl.a. undtager aftaler om opførelse og salg af fast ejendom).

Model 4: Vedtagelse af en ny generel lovgivning på fællesskabsplan

Kommissionen peger endelig på muligheden af at vedtage en ny EU-retsakt om både generelle aftaleretlige spørgsmål og bestemte kontraktstyper. Valget af retsakt - forordning, direktiv eller henstilling - vil bl.a. bero på, hvor vidtgående en harmonisering der ønskes.

Med hensyn til spørgsmålet om, i hvilket omfang en generel EU-foranstaltning skal være ufravigelig, nævner Kommissionen følgende muligheder:

- a) En helt valgfri model, hvor parterne kan vælge at benytte regelsættet.
- b) Et sæt regler, som gælder, med mindre parterne aftaler andet.
- c) Et sæt regler, som ikke kan fraviges ved aftale.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er alene tale om en meddelelse fra Kommissionen, hvor formålet blandt andet er at undersøge, om der er behov for en harmonisering af europæisk aftaleret. Der er endnu ikke fremsat konkrete forslag, som kan vurderes i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Gældende dansk ret

Aftaleretten er i Danmark en del af privatretten (i modsætning til den offentlige ret) og en del af formueretten (i modsætning til f.eks. familieretten). Regler om aftalers indgåelse, gyldighed og fortolkning er almindelig aftaleret i den forstand, at reglerne er fælles for de fleste aftaler. Regler om aftalers indhold og opfyldelse/misligholdelse er en anden central del af aftaleretten.

Aftaleretten er i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv., f.eks. en række fortolkningsregler, som anvendes af domstole og klagenævn. Endvidere er der på mange væsentlige områder inden for erhvervslivet udarbejdet standardvilkår eller standardaftaler. Bl.a. er der på byggeområdet mellem de statslige bygherrer og entreprenørerne mv. udarbejdet et sæt almindelige betingelser, AB 92, som i vidt omfang også fungerer som udfyldende regler på byggeområdet.

Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog modificeret i en lang række love, bl.a. i forbrugerlovgivningen.

Aftaleloven indeholder generelle regler om navnlig indgåelse af aftaler og om ugyldighed samt om fuldmagtsforhold. Loven indeholder desuden visse særlige regler om forbrugeraftaler. Loven gælder - med undtagelse af reglerne om forbrugeraftaler - kun, hvis ikke andet er aftalt eller følger af handelsbrug (kutyme).

Købeloven indeholder generelle regler om indhold og opfyldelse af aftaler om køb af løsøre. Lovens regler kan uden for forbrugerforhold fraviges ved aftale.

Den internationale købelov gennemfører dele af den ovenfor omtalte FN-konvention om internationale køb her i landet (CISG), og loven gælder således for køb, hvor parterne har forretningssted i flere lande. De i konventionen fastsatte regler kan fraviges ved parternes aftale.

Andre generelle love om aftaleretlige spørgsmål er bl.a. gældsbrevloven og forældelsesloven (den såkaldte 1908-lov).

Der findes endvidere en række love, som regulerer aftaleretlige forhold inden for bestemte områder, jf. bl.a. søloven, lov om internationale fragtaftaler, forsikringsaftaleloven, lejeloven og konkursloven. Visse love indeholder både aftaleretlige og offentligretlige regler, jf. bl.a. betalingskortloven.

På forbrugerområdet er der i de seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende lovgivning om bestemte aftaletyper mv., jf. bl.a. kreditaftaleloven, lov om visse forbrugeraftaler, lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom, lov om forbrugerbeskyttelse ved aftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timesharebasis og pakkerejseloven.

4. Høring

Til brug for regeringens høringssvar til Kommissionen har Justitsministeriet sendt meddelelsen i høring hos en lang række berørte interesseorganisationer samt universiteter og højere læreanstalter. Høringsfristen er den 1. oktober 2001. Når regeringens høringssvar foreligger, vil det blive oversendt til Folketingets Europaudvalg til orientering

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser af meddelelsen

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. En ufravigelig, generel EU-regulering om aftaleretlige spørgsmål (model 4), vil i givet fald kunne få meget omfattende lovgivningsmæssige konsekvenser. En sådan regulering vil - afhængigt af den nærmere udformning - dels kunne kræve ny lovgivning, dels kunne kræve ændringer af en lang række gældende love, herunder bl .a. aftaleloven, købeloven, de civile retlige forbrugerbeskyttelseslove (f.eks. lov om visse forbrugeraftaler og kreditaftaleloven) samt forskellige særlove.

6. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har på nuværende tidspunkt ikke afgivet en udtalelse om meddelelsen.

7. Folketingets Europaudvalg

Grundnotat er sendt til Europaudvalget til orientering den 12. september 2001.

7b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM (2001) 425 endelig

Resumé

Med forslaget justeres de gældende regler for markedsføring og mærkning af GMO-fødevarer, og der indføres tilsvarende regler for GMO-foder. Det fastlægges, at såvel GMO-fødevarer som foder skal være godkendt før markedsføring, og der fastlægges krav om mærkning af sådanne produkter.

Kravene til godkendelse og mærkning omfatter såvel det genmodificerede produkt som ingredienser heraf. Der foreslås "grænseværdier", således at et utilsigtet indhold af GMO uden markedsføringstilladelse på max 1 pct. må være til stede under forudsætning af, at en videnskabelig vurdering i EU viser, at det ikke udgør en risiko for sundheden eller miljøet. Endvidere kan der fastsættes grænseværdier for mærkning.

Forudsætningen for udstedelse af markedsføringstilladelse er, at produkterne vurderes ikke at udgøre en risiko for sundhed eller miljø, ernæringsmæssige problemer m.v. Med henblik på undersøgelse af produktets sikkerhed skal der indsendes ansøgning til den kommende Europæiske Fødevareautoritet, som skal foretage en videnskabelig risikovurdering. Herefter fremsætter Kommissionen et forslag og den endelige beslutning træffes i forskriftskomitéprocedure.

Godkendelser udstedes for en tiårig periode, men kan forlænges efter ansøgning, dog således, at perioden automatisk forlænges, såfremt manglende beslutning i sagen skyldes forhold, der ikke kan tilskrives ansøger.

Forslaget vil i kraft af forbedrede mærkningsregler hæve forbrugerinformation og ved at kræve godkendelse af GMO foder hæve beskyttelsesniveauet i Danmark.

1. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 425 af 25. juli 2001 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer. Meddelelse om oversendelse af forslaget til Rådet er endnu ikke modtaget.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktatens artikel 37, 95 og 152, stk. 4, litra b, og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagning i artikel 251.

Forslagets fremsættelse skal ses i sammenhæng med KOM (2001) 182 af 25. juli 2001 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af

fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF. Kommissionen ser vedtagelse af de to forslag som et skridt på vejen til at få ophævet moratoriet for markedsføring af GMO i EU.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget støtter ønsket om en forbedret og sammenhængende politik fra jord til bord, som blev udtrykt i Kommissionens "Hvidbog om fødevarer og foder".

Der skal sikres et højt beskyttelsesniveau for menneskers liv og sundhed ved gennemførelsen af Fællesskabets politikker, og dette nødvendiggør, at produkterne sikkerhedsvurderes før markedsføring. Sådanne procedurer kan være forskellige i medlemsstaterne, og herved udgøre hindringer for genetisk modificerede fødevarer og foderstoffers frie bevægelighed i det indre marked. Fra dansk side skønnes en harmoniseret og horisontal lovgivning at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

3. Formål og indhold

Med forslaget justeres de gældende regler for markedsføring og mærkning af GMO-fødevarer, og der indføres tilsvarende regler for GMO-foder. Det vil herefter være forbudt at markedsføre såvel GMO baserede fødevarer som foder i EU, medmindre der foreligger en markedsføringstilladelse.

Forordningens anvendelsesområde foreslås at vedrøre fødevarer og fødevarer ingredienser, som i sig selv er, som indeholder eller som er fremstillet af en GMO, inklusive GMO-baserede tilsætningsstoffer og aromaer, som i øvrigt er godkendt i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen til denne brug. Vedrørende foder omfattes GMO'er til foderbrug samt foderstoffer, der består af, ind i eller er fremstillet af GMO'er, inklusiv tilsætningsstoffer til foder, der er fremstillet af GMO, og som er godkendt i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen. Forslaget omfatter ikke dyrkning af GMO'er, som reguleres i udsætningsdirektivet (direktiv 2001/18/EF). En ansøgning om anvendelse som fødevarer eller foder vil dog samtidig blive behandlet som en ansøgning om markedsføring til disse formål efter udsætningsdirektivet.

Som en undtagelse til ovennævnte krav om markedsføringstilladelse giver forordningen mulighed for, at produkter med en utilsigtet tilstedeværelse på op til 1 pct. af GMO'er må anvendes, såfremt det i henhold til en videnskabelig undersøgelse i EU-systemet er vurderet, at den pågældende GMO ikke udgør en risiko for sundheden eller miljøet. Denne tærskelværdi kan reduceres i komitéprocedure.

Forudsætningen for at opnå markedsføringstilladelse er, at produkterne ikke udgør en sundhedsrisiko for mennesker og dyr eller en miljørisiko, at de ikke vildleder forbrugeren/brugeren, at de ikke afviger fra det sammenlignelige produkt i en grad, som gør det ernæringsmæssigt ufordelagtigt, og at foderstoffer ikke skader forbrugeren ved at ændre de særlige kendetegn for animalske produkter.

For at opnå tilladelse til markedsføring skal en ansøgning indsendes til den kommende Europæiske Fødevarerautoritet. Det er nærmere beskrevet, hvilke oplysninger ansøgningen skal indeholde for at opnå en endelig godkendelse til markedsføring inden for fællesskabet. De foreskrevne krav til oplysninger bygger på en forudsætning om, at alle nødvendige godkendelser for markedsføringen, herunder miljø- og ernæringsmæssig godkendelse, skal kunne opnås i samme ansøgning. I så fald skal ansøger for produkter, som er eller indeholder genetisk modificerede organismer, fremlægge en komplet teknisk dokumentation, konklusion om risikovurderingen, samt en overvågningsplan for de miljømæssige konsekvenser af anvendelsen svarende til kravene herom i direktiv 2001/18/EF (udsætningsdirektivet).

Den Europæiske Fødevarerautoritet skal foretage den videnskabelige risikovurdering af ansøgningen (eller eventuelt anmode en national kompetent myndighed om at foretage sikkerhedsvurderingen for henholdsvis fødevarer/foderet eller anmode de nationale myndigheder jf. udsætningsdirektivet art. 4, om at udføre miljørisikovurderingen.), og afgive en udtalelse – som hovedregel inden seks måneder – herom til Kommissionen, medlemsstaten og ansøgeren. Autoriteten offentliggør udtalelsen, og enhver kan herefter kommentere den inden for 30 dage.

Kommissionen skal fremsætte et forslag til beslutning inden for tre måneder. Endelig afgørelse træffes herefter i en forskriftskomitéprocedure. En eventuel godkendelse vil blive udstedt for en periode på 10 år. Et år inden udløbet af denne periode skal der ansøges om fornyelse af godkendelsen. Kan der ikke træffes afgørelse inden periodens udløb, forlænges godkendelsen automatisk, indtil Kommissionen træffer en afgørelse, såfremt den manglende beslutning skyldes forhold, som ikke kan tilskrives indehaveren af tilladelsen.

Vedrørende mærkning foreslås, at produkter, der består af, indeholder eller er fremstillet af GMO, skal mærkes med oplysninger om anvendelsen af de genetisk modificerede organismer. For så vidt angår fødevarer ophæves herved den

gældende undtagelse for produkter fremstillet af GMO, hvor modifikationen ikke kan måles analytisk. Derimod er animalske produkter fra dyr, der er fodret med GMO-foder, ikke omfattet.

Såvel fødevarer som foder, der utilsigtet indeholder GMO under en grænseværdi, som fastlægges i komitéprocedure, skal ikke mærkes. Aktørerne skal kunne dokumentere over for myndighederne, at de fornødne foranstaltninger er truffet for at undgå tilstedeværelsen. Det foreslås, at det nye udsætningsdirektiv (2001/18/EF) ændres tilsvarende for produkter, der skal anvendes som fødevarer eller foder.

Et genmodificeret produkt, der afviger væsentligt fra det tilsvarende konventionelle med hensyn til sammensætning, ernæringsværdi, anvendelsesområde eller indflydelse på sundhedstilstanden, eller som kan give anledning til etiske eller religiøse betænkeligheder, skal mærkes med en beskrivelse af afvigelserne.

Vedrørende de ved ansøgning fremlagte data foreslås, at myndighederne i 10 år ikke må anvende disse evalueringsdata til fordel for anden ansøger, medmindre den anden ansøger har opnået aftale herom.

Kommissionens Fælles Forskningscenter ISPRA udpeges som referencelaboratorium, som skal modtage og opbevare kontrolprøver samt teste og validere analysemetoder for produkter, som ønskes markedsført i Fællesskabet. Opgaven tænkes løst i samarbejde med et netværk af nationale referencelaboratorier.

Forslaget indeholder en beskyttelsesklausul, omhandlende både miljø og sundhed, hvorefter en medlemsstat skal notificere Kommissionen, såfremt den får oplysninger om, at et allerede godkendt produkt kan indebære en risiko. Kommissionen kan på denne baggrund, eller efter eget skøn, gribe ind over for produktet. Medlemsstaterne kan indbringe en afgørelse om et indgreb for Rådet, som med kvalificeret flertal kan træffe anden afgørelse.

4. Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

5. Gældende dansk ret

Markedsføring af nye levnedsmidler er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 258/97 af 27. januar 1997 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser.

For så vidt angår levende formeringsdygtigt materiale i foder, er området, når det gælder den miljømæssige vurdering, reguleret i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætning og markedsføring af genetisk modificerede organismer. Herudover er der p.t. ingen national regulering, for så vidt angår indhold af GMO i foder, udover foderstoflovgivningens generelle regler om, at foderstoffer skal være af god handelsmæssig kvalitet og ikke ved hensigtsmæssig anvendelse må udgøre nogen fare for dyrs og menneskers sundhed.

6. Konsekvenser

På fødevareområdet vil en vedtagelse af forslaget hverken medføre lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

For så vidt angår foder, skønnes en vedtagelse af forslaget ikke at medføre behov for ny lovgivning, men der vil blive behov for tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Det vurderes, at forslaget vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser, men disse skal vurderes nærmere.

Forslaget vil forbedre forbrugerinformationen og hæve beskyttelsesniveauet i Danmark i kraft af styrkelse af bestemmelser om mærkning af fødevarer og indførelse af krav om forhåndsgodkendelse og mærkning på foderstofområdet.

7. Høring

Forslaget været forelagt §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg. Høringen har givet anledning til følgende høringssvar:

Landbrugsraadet, som svarer på vegne af **Landboforeningerne, Dansk Familielandbrug, Danske Slagterier, Mejeriforeningen, Kødbranchens Fællesråd, Fjerkræraadet og Dansk Erhvervsgartnerforening**, finder det positivt, at der etableres gennemsigtige og harmoniserede regler for risikovurdering af GMO'er. Desuden støtter man, at denne opgave lægges hos den kommende Fødevareautoritet. Man ceptere de foreslåede mærkningsregler, hvor animalske

produkter udelades fra mærkningskravet. Man påpeger dog, at det kan være vanskeligt at efterleve kravene om angivelse af den unikke kode, når der endnu ikke er etableret et regelsæt til sikring af produkternes sporbarhed.

Danske Slagterier har herudover fremsendt et selvstændigt høringssvar på vegne af forædlingsvirksomhederne. DS oplyser, at for visse ingredienser kan det blive meget svært at skaffe den fornødne dokumentation hertil kommer, at der er stor usikkerhed om, hvor meget dokumentation der kræves. DS foreslår, at det er tilstrækkeligt, at en fødevarerproducent har dokumentation et led tilbage. DS ønsker klare regler for, hvornår overskridelser af en fastsat grænseværdi fører til sanktioner overfor de pågældende virksomheder. Endvidere efterlyses en afklaring af, hvordan man skal deklarerer de ingredienser, hvor det ikke er muligt at indhente den fornødne vished om, hvorvidt der er tale om GMO'er. DS anbefaler afslutningsvis, at forordningen følges op af en fyldestgørende vejledning.

Landsforeningen Økologisk Jordbrug er grundlæggende imod tilladelse til salg af genmodificerede fødevarer eller udsætning af GMO'er i naturen. Med det udgangspunkt finder foreningen det dog positivt, at der nu tages initiativ til en gennemgribende mærkningsordning, dog bør de foreslåede mærkningsbestemmelser udvides til også at omfatte de tilfælde, hvor GMO har været brugt direkte i fremstillingen - uden at være til stede i slutproduktet (f.eks. osteløbe og GMO-foder). Foreningen finder det positivt, at offentligheden inddrages i godkendelsesproceduren. I den forbindelse bør der arbejdes for, at etiske kriterier får en reel indflydelse.

Forbrugerrådet finder det positivt, at godkendelsen af GMO'er tidsbegrænses. Samtidig er det imidlertid en forudsætning, at man tager godkendelsen op til fornyet revision efter periodens udløb, og at tilladelsen ikke blot forlænges, indtil der træffes beslutning om eventuel ophævelse. Rådet er af den opfattelse, at tidsgrænsen på 10 år er for lang i betragtning af, hvor hurtigt teknologien udvikler sig, retrækker derfor en femårig tilladelse. Rådet finder det positivt, at der med forslaget kræves mærkning af fødevarer og foder, som er fremstillet ved hjælp af GMO. For at forbrugeren får et reelt valg i indkøbssituationen understreges det, at mærkningen skal være tydelig og letlæselig. Man foreslår derfor, at der indføres en obligatorisk mærkning på "forsiden" af produkterne med et genkendeligt symbol, som kan anvendes på tværs af varegrupper og producenter. Denne mærkning skal supplere de uddybende oplysninger i varedeklarationen. Rådet mener, at grænseværdien gældende for utilsigtet tilstedeværelse af godkendte GMO'er skal nedsættes fra 1 pct. Det foreslås, at denne værdi nedsættes i takt med, at de tilgængelige analysemetoder videreudvikles. Herudover bør grænseværdien for ikke-godkendte GMO'er (men som er sikkerhedsvurderede), være detektionsgrænsen, idet der skal være forskel på om en GMO er godkendt eller kun sikkerhedsvurderet. Rådet finder det i øvrigt uacceptabelt, at det foreslås, at en videnskabelig vurdering kan stå alene, idet man herved forbigår hele risikohåndteringsfasen. Endvidere mener rådet, at mærkningskravet bør udvides til også at omfatte animalske produkter som kød, mælk og æg, hvor dyrene har fået GMO-foder. Endelig fremføres, at tekniske hjælpestoffer, herunder enzymer, fremstillet ved hjælp af genteknik bør omfattes af forslaget.

Fødevarerindustrien støtter en centraliseret godkendelsesprocedure under den kommende Fødevarerautoritet. Man er af den opfattelse, at det foreslåede mærkningsprincip er problematisk at håndtere i praksis, da det vil stille store krav til sporbarhed i hele produktionskæden. Man er nervøs for, at det vil være vanskeligt at indhente fyldestgørende dokumentation fra de første led i produktionskæden, hvilket pålægger især importøren af produkter fra tredjelande en betydelig ansvarsbyrde. Desuden frygter man, at der i situationer, hvor der ikke kan påvises genmodificeret materiale eller protein stammende fra genmodifikationen i et produkt, vil ske svindel med handelsdokumenterne for produktet. Det anføres, at princippet om teknologimærkning ikke gennemføres konsekvent, idet animalske produkter er undtaget fra mærkningskravet. På den anden side vurderer FI, at en konsekvent teknologimærkning vil medføre, at hovedparten af alle fødevarer skal mærkes, og dermed er fravalg ikke længere en reel mulighed for forbrugeren. For så vidt angår fastsættelse af grænseværdi for utilsigtet iblanding er det vigtigt, at den fastsættes ud fra praktiske erfaringer hos aktørerne i fødevarerkæden, og at der sker en løbende justering. FI opfordrer til, at der arbejdes for internationale standarder for godkendelse af GMO, at der her trækkes paralleller fra de erfaringer, der er gjort med ækvivalensaftaler på det veterinære område.

DAKOFO hilser umiddelbart forslaget velkomment. Imidlertid henvises der samtidig til Den Videnskabelige Komités konklusion, hvorefter det kan blive nødvendigt at revidere en eventuel grænseværdi på 1 pct. i takt med stigningen i produktionen af genmodificerede afgrøder. Derudover er organisationen i tvivl om nytteværdien af at anføre "den genetiske proces" i forbindelse med import af levende GMO-produkter (f.eks. sojabønner og majs), der er bestemt til forarbejdning. Tilsvarende findes den foreslåede mærkning med en særlig kode uden værdi for den endelige forbruger, idet det må forventes, at adskillige koder må påføres hvert enkelt ledsagedokument, da der er løbet af leveringsprocessen formentlig vil finde flere sammenblandinger af partier sted. Organisationen foreslår, at der arbejdes for en enklere løsning ved f.eks. en éngangskontrol/registrering i importhavnene. Endelig efterspørges en afklaring af analyse- og kontrolproblematikken.

De Samvirkende Købmænd er tilfredse med, at mærkningskravet udvides, så en fødevarer skal mærkes uanset, om der kan påvises genetisk materiale eller protein stammende fra genmodifikationen. Man mener, at den nuværende

grænseværdi, som tillader 1 pct. utilsigtet iblanding af genmodificeret materiale skal bibeholdes og udvides til at omfatte genmodificeret materiale, der endnu ikke er godkendt i EU. Desuden efterlyses klarhed om, hvorvidt mærkningskravene for uemballerede fødevarer også gælder for restaurationer og tilsvarende steder, eller om dette udelukkende er møntet på detailhandlen.

FDB tilslutter sig etableringen af et referencelaboratorium på fællesskabsplan. Man støtter endvidere de foreslåede mærkningsregler for fødevarer, herunder udvidelsen af den eksisterende grænseværdi til også at gælde GMO'er, som er godkendt i tredjelande, men ikke i EU.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark går ind for den foreslåede fællesskabsprocedure for vurdering, godkendelse og overvågning af fødevarer og foder indeholdende eller fremstillet ud fra GMO'er. Man er dog af den opfattelse, at forslaget krav om korrekt mærkning risikerer at pålægge industrien et omkostningstungt og bureaukratisk system, der kan være svært at leve op til i praksis. Det påpeges, at det ikke er klart om enzymer til foder er omfattet af forordningen eller ej. Man foreslår derfor, at forslaget gøres tydeligere på dette punkt.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning er modstandere af en yderligere forurening af fødevarer og foder med GMO'er.

Økonomaforeningen støtter fastlæggelsen af en central godkendelsesprocedure for fødevarer indeholdende eller fremstillet af GMO'er og støtter forslaget om et centralt register indeholdende data om alle godkendte GMO'er, hvor offentligheden har adgang til de data, som ikke er fortrolige. Man mener dog for at registret er anvendeligt og troværdigt, at det skal afklares, hvornår data er fortrolige, samt hvem der afgør de der, at der i forordningen lægges op til en omfattende godkendelse. Det er foreningens holdning, at godkendelser bør gives til et specifikt anvendelsesområde, der er defineret af ansøgeren. Det fremføres, at Fødevareautoriteten i samarbejde med referencelaboratoriet bør vurdere en forlængelse af godkendelsen ud fra den viden, som er tilført efter 10 års godkendelse. Derfor kan man ikke tilslutte sig forslaget om automatisk godkendelse.

Bryggeriforeningen/Danske Læskedrik Fabrikanter finder det positivt, at der med forslaget fremsættes harmoniserede procedurer for vurdering og godkendelse af GMO i fødevarer og foder. Man støtter, at risikovurderinger skal foregå under Fødevareautoritetens ansvar, og at godkendelser skal ske centralt og kan omfatte såvel udsætning af en GMO i miljøet samt senere anvendelse af den pågældende GMO i fødevarer. De påpeger, at et effektivt sporingssystem i den samlede produktionskæde er forudsætningen for overholdelse af forslaget mærkningsprincip. Man finder umiddelbart, at det bliver vanskeligt at gennemføre et sådant sporingssystem i praksis, især ved importvarer fra tredjelande, og vil kommentere dette forhold nærmere, når det kommende direktiv om sporbarhed foreligger. Desuden fremføres, at forslaget teknologimærkningsregler er ulogiske, i det produkter fra dyr, fodret med GMO-foder ikke skal mærkes, mens højt raffinerede produkter, som f.eks. sukker fra en GMO-plante, skal mærkes. Bryggeriforeningen/Danske Læskedrik Fabrikanter finder det tilfredsstillende, at der accepteres et vist indhold af genmodificeret materiale, der er utilsigtet til stede. Imidlertid bør det i forslaget præciseres, at 1 pct. grænsen ikke kun gælder for GMO'er, der er vurderet af og godkendt efter fællesskabslovgivningen, men også for GMO'er, som ikke er blevet godkendt i henhold til fællesskabslovgivningen.

KAD kan ikke støtte en centraliseret godkendelsesprocedure eller et fælles referencelaboratorium. Man foretrækker en godkendelsesperiode på 3 til 5 år frem for 10 år og kan ikke acceptere en automatisk forlængelse af en godkendelse, indtil den er revurderet. KAD er af den opfattelse, at alle fødevarer, som indeholder eller er fremstillet af GMO, skal mærkes. Af denne årsag støtter man ikke den eksisterende grænseværdi og kan ikke acceptere en udvidelse af grænseværdien til også at omfatte GMO'er, der er godkendt i tredjelande, men ikke i EU.

SID ønsker en så lav grænseværdi som mulig, hvilket vil sige under detektionsgrænsen. Desuden finder forbundet, at godkendelsesperioden bør ændres fra 10 til 5 år, og denne periode kan ikke automatisk forlænges. Forbundet lægger vægt på at det sikres, at der ikke er nogen som helst risiko for mennesker eller dyr ved indtagelse af fødevarer eller foder, der er fremstillet ved hjælp af GMO. Endelig støtter forbundet, animalske produkter fra dyr opfodret med GMO-foder, omfattes af mærkningskravet.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd støtter forslaget og mener i øvrigt, at Den Europæiske Fødevareautoritet bør vurdere risikoen i forbindelse med fremstillingsprocessen både for mennesker og miljø.

NOAH finder det positivt, at den forenkede godkendelsesprocedure afskaffes med det nuværende forslag. Man støtter, at et mærkningskrav ikke alene udløses som følge af tilstedeværelsen af genetisk materiale eller protein stammende fra genmodifikationen, men er af den opfattelse, at mærkningskravet også skal omfatte animalske produkter og enzymer fremstillet vha. genteknik. Det påpeges desuden, at der bør være krav i forslaget om, at mærkningen skal være tydelig, informativ og letlæselig. Det kritiseres, at der uden videre accepteres en grænseværdi på 1 pct., da man er af den opfattelse, at grænseværdien skal nedsættes til 0,1 pct. Desuden skal såsæd og frø holdes fuldstændigt fri for

genmodificeret materiale. NOAH går ind for tidsbegrænsede godkendelser af GMO til brug for fødevarer og mener, at disse bør have en udstrækning på 5 år.

8. Tidligere forelæggelser

Der er fremsendt grundnotat af 22. august 2001 til Folketingets Europaudvalg.

7c. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF - KOM (2001)182 endelig

1. Status

Kommissionens forslag er modtaget i Rådet d. 21. august 2001 og oversendt til delegationerne den 30. august 2001.

Forslaget har hjemmel i artikel 95(1) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget supplerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF, hvoraf det fremgår i artikel 4 stk. 6, at medlemslandene skal træffe foranstaltninger med henblik på at sikre sporbarhed i alle stadier af markedsføringen af GMO'er, der er tilladt i henhold til direktivets del C. Forslaget er fremsat samme forslaget til ny forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet. Kommissionen anfører, at sporbarhed kan def. uligheden for at spore GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er på alle stadier i markedsføringen i hele produktions- og distributionskæden. Kommissionen anfører endvidere, at forslagets formål er at skabe en harmoniseret fællesskabsramme, som kan bidrage til et velfungerende indre marked.

Forslaget vedrører sporbarheden af GMO'er, som defineret i direktiv 2001/18/EF, der udgør eller indgår i et produkt, herunder frø, såvel som fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Formuleringen "*fremstillet af GMO'er*" henviser til produkter, som består af eller indeholder forarbejdet genmodificeret materiale, men som ikke indeholder levende genetisk modificerede organismer (f.eks. raffineret sukker fremstillet af sukkerroer). Forslaget omfatter derimod ikke produkter fremstillet ved hjælp af GMO – f.eks. kød fra et dyr, der har spist genmodificeret foder.

Forordningsforslaget finder ikke anvendelse på GMO-holdige human- og veterinærmedicinske lægemidler, der er godkendt i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93.

Krav til sporbarhed og mærkning af GMO'er

Kommissionen anfører, at inden forordningens bestemmelser kan træde i kraft, skal Kommissionen indføre et system til udvikling og tildeling af entydige koder (unique identifiers) til hver GMO. Det vil sige, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en éntydig kombination af tal og/eller bogstaver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som gør, at den ses som genmodificeret. Dette system skal indføres i EU under hensyntagen til udviklingen af lignende systemer i internationale fora, herunder nævner Kommissionen Cartagena-Protokollen om biosikkerhed (om sikkerhed ved handel med levende genmodificerede organismer) til FNs Biodiversitetskonvention og OECD.

Virksomheder, der sælger produkter, der består af, eller indeholder GMO'er skal sikre, at virksomhederne, der modtager produktet, er oplyst om dette. Endvidere gælder for produkter, der består af eller indeholder GMO'er (men altså ikke for produkter fremstillet af GMO), at de relevante entydige koder oplyses til køber.

Ved markedsføring af disse produkter gælder endvidere, at virksomhederne i samtlige led af varekæden skal sikre, at ordene "*Dette produkt indeholder genetisk modificerede organismer*" optræder på mærkningen. Oplysningerne om produktet skal videregives i alle efterfølgende stadier af markedsføringen.

Virksomheder, der importerer forsendelser med en ukendt blanding af GMO'er til Fællesskabet, skal selv bestemme identiteten af GMO'erne. Kommissionen omtaler derfor muligheden for, at opstille fælles retningslinjer for prøvetagning og prøvning af sådanne bulkvarer i Fællesskabet.

Krav til sporbarhed for fødevarer og foder fremstillet af GMO'er

Ved markedsføring af produkter fremstillet af GMO'er sikrer virksomhederne, at oplysninger om hvilke fødevaringredienser, fodermidler eller tilsætningsstoffer der er fremstillet af GMO'er og som er anvendt i fødevaren eller foderstoffet, videregives til de virksomheder, der modtager produktet.

Ved transaktioner af GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er, skal virksomhederne i efterfølgende fem år kunne gøre rede for, fra hvem og til hvem GMO'erne og/eller produkterne er stillet til rådighed. Forslaget indeholder ikke specifikation af systemet til denne indsamling, overførsel og opbevaring af information, men henviser i stedet til igangværende processer i internationalt regi.

Kommissionen påpeger, at en vis forurening med ikke-godkendte GMO'er formentlig ikke kan undgås. Derfor anfører Kommissionen, at, for at sikre at sporbarhed og mærkning kan gennemføres i praksis, kan det blive nødvendigt at fastsætte tærskelværdier for acceptable spor af GMO'er i fødevarer eller foderstoffer. I bestemmelserne i Kommissionens parallelle forordningsforslag om genetisk modificerede fødevarer offer, KOM(2001)425, fremgår det, at denne tilstedeværelse af GMO under den fastsatte tærskelværdi skal være utilsigtet eller teknisk uundgåelig. Såfremt det genmodificerede materiale ikke har en egentlig EU markedsføringsgodkendelse, skal det have været underkastet en videnskabelig risikovurdering, som viser, at materialet er uden risici for menneskers sundhed eller for miljøet.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen forholder sig ikke specifikt til disse principper, men anfører at forslaget er fremsat for at fastlægge en harmoniseret ramme, der vil øge retssikkerheden og skabe en konsekvent tilgang til området og dermed bidrage til et velfungerende indre marked. Afvigelser mellem medlemslandenes love og administrative bestemmelser om sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er kan skabe illoyale konkurrenceb

Kommissionen anfører endvidere, at forslaget sigter mod at erstatte artikel 4, stk. 6 i direktiv 2001/18/EF, hvoraf det fremgår, at medlemslandene skal træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre sporbarheden af GMO i alle stadier af markedsføringen.

Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Idet forslaget er fremsat som en forordning, vil denne være umiddelbart gyldig og bindende i alle enkeltheder for medlemslandene. For så vidt angår Miljø- og Energiministeriets ressort påtænkes der gennem en ændring af Lov om miljø og genteknologi at skabe den fornødne hjemmel til udstedelse af en bekendtgørelse om nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger, der skal sikre at forordningen efterkommes. Den forslåede forordning vil endvidere kræve ændring af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætninger og markedsføring af genetisk modificerede organismer.

For så vidt angår Fødevareministeriets ressort er der i såvel lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, med senere ændringer, som i lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 80 af 2. februar 2000 og i fødevareroven en bred bemyndigelse til at fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger m.v., herunder også bemyndigelse for så vidt angår nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger. Vedtagelsen af ovennævnte forslag, vil derfor for så vidt angår Fødevareministeriets område alene medføre tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil medføre økonomisk og administrativ belastning af offentlige myndigheder, som skal føre tilsyn og oprette kontrolforanstaltninger for at sikre forordningens overholdelse.

Forslaget vil formentlig medføre ekstraomkostninger for virksomhederne i forbindelse med skærpede krav til adskillelse ved transport, oplagring og mærkning. Der må regnes med ekstra omkostninger i forbindelse med prøvetagning i tilfælde, hvor der ikke foreligger pålidelig dokumentation fra eksporterende tredjelande. Der er på nuværende tidspunkt ikke foretaget vurderinger af det præcise omfang af disse omkostninger.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil forbedre det langsigtede beskyttelsesniveau i Danmark såvel som i EU, idet øget sporbarhed øger mulighederne for at foretage en målrettet overvågning af GMO'ers og produkter fremstillet af GMO'ers potentielle virkninger på sundhed og/eller miljøet. Herved vil forslaget give bedre muligheder for at tilbagekalde GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er, hvis disse viser sig at have negative effekter på sundhed og/eller på miljøet.

5. Høring

Forslaget har endnu ikke været i høring. Rammenotat om forslaget har været i høring i miljøspecialudvalget, hvor Landbrugsrådet, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug tilkendegav deres overordnede støtte til forslagens hovedelementer. De tre organisationer finder det dog u hensigtsmæssigt at arbejde for sporing og mærkning af animalske produkter fremstillet af dyr fodret med genmodificeret foder.

8. Fællesskabspatentet - KOM(2000)412

Resumé

I notatet redegøres for indholdet af forslaget til forordning om EF-patenter, KOM(2000)412. Forordningsforslaget tager sigte på at skabe et effektivt system til beskyttelse af patentrettigheder, som samtidigt er billigt og let tilgængeligt for brugerne af systemet. Det foreslås, at samtlige EU-medlemsstater skal være dækket af én patentansøgning. Ifølge forslaget skal EF-patentsystemet i ansøgningsfasen bygge på ; det allerede eksisterende system etableret via Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det foreslås, at Den Europæiske Patentorganisation (EPO) skal udstede patenterne med umiddelbar virkning for samtlige EU-medlemsstater. Patenterne skal herefter foreligge i deres helhed på ét af de tre EPO-proceduresprog (fransk, tysk, engelsk), og patentkravene på alle tre sprog. Efter patentmeddelelsen skal patentet reguleres efter de regler, der fastsættes i forordningen.

Til blandt andet at afgøre spørgsmål om EF-patenternes gyldighed og krænkelse heraf, foreslår Kommissionen oprettelse af en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal have både førsteinstans- og appelafdelinger. Endelig foreslår Kommissionen, at samtlige gebyrer for EF-patenterne skal tilfalde EPO, til forskel fra i dag, hvor gebyrerne deles mellem de nationale patentmyndigheder og EPO.

Vedtagelsen af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover kræver forslaget om etablering af en enekompetent retsinstans en ændring af den danske retsplejelov.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 1. august 2000 et forordningsforslag om EF-patentet, KOM(2000)412.

Hjemmelen til forslaget er artikel 308 i Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Kravet til vedtagelse er enstemmighed.

Forordningsforslaget blev fremsendt til medlemsstaterne den 25. august 2000 og blev præsenteret af Kommissionen på rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 28. september 2000. Forordningsforslaget var på rådsmøderne (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. november 2000 og 12. marts 2001 til drøftelse. På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30 og 31. maj 2001 blev der opnået en fælles indstilling om Fællesskabets tiltrædelse til Den Europæiske Patentkonvention, herunder iværksættelse af proceduren for ændring af Den Europæiske Patentkonvention. Derudover blev der opnået en fælles indstilling om den overordnede struktur for de kommende forhandlinger om EF-patentet, herunder de nationale patentkontorers rolle, oversættelsesspørgsmålet, gebyrstukturen og domstolssystemet.

Forslaget er på rådsmøde (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 om status for arbejdet og fælles indstilling.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af henholdsvis Kommissionens grønbog om EF-patentet og det fremtidige europæiske patentsystem KOM(97)314 af 16. juni 1997 og opfølgningen på grønbogen KOM(99)42 af 5. februar 1999. Herudover danner Aftalen om EF-patenter (1989) baggrund for en del af forordningsforslagets bestemmelser.

Opnåelse af patentbeskyttelse kan i dag ske på to måder i Europa. Den ene måde er ved indlevering af en ansøgning til de nationale patentmyndigheder, hvorved der opnås et nationalt patent. Den anden mulighed er at søge om et europæisk patent via EPO, der forvalter Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Ansøgningen behandles og patentet udstedes centralt af EPO. I ansøgningen udpeger ansøgeren de medlemslande, som ansøgeren ønsker patentet skal have gyldighed i. Når et europæisk patent bliver meddelt, skal patentet i oversat form fremsendes til de udpegede nationale patentmyndigheder, og der skal betales et publiceringsgebyr. Sker dette inden for de fastsatte frister, bliver det europæiske patent gyldigt i det pågældende land, og har samme virkning og reguleres ud fra samme nationale regler som de "rene" nationale patenter. Retstvister afgøres af de nationale domstole med virkning for hvert enkelt land.

Formålet med forordningsforslaget er at etablere et EU-system med central udstedelse af patenter med umiddelbar virkning i medlemslandene. Sigtet med dette er at fremme den europæiske innovation og konkurrenceevne i forhold til især USA og Japan.

Enhedskarakter

EF-patentet skal have enhedskarakter, det vil sige, at det får samme virkning for hele EU under ét. Det kan ligeledes kun erklæres ugyldigt, begrænses, overdrages eller ophøre med virkning for hele området. Licens kan dog meddeles for de enkelte lande.

Uafhængighed

EF-patentet skal kun være undergivet EU-lovgivning. I ansøgningsfasen vil patentansøgningen være undergivet reglerne og procedurerne i EPK. For at skabe mulighed for, at EPO kan behandle ansøgninger om EF-patenter, foreslås det, at Fællesskabet tiltræder EPK. EF-patentet vil efter meddelelsen være reguleret af forordningens bestemmelser.

Sprog

For at EF-patentet skal være økonomisk overkommeligt foreslås indført et sprogregime, som adskiller sig fra det, der findes i EPK-regi.

Proceduresprogene i Den Europæiske Patentkonvention er engelsk, tysk og fransk. Når EF-patentet er meddelt på ét af sprogene, skal kravene (den del af patentet, der fastlægger beskyttelsens omfang) ifølge forslaget oversættes til de to andre proceduresprog. EF-patentets gyldighed skal således ikke være afhængig af oversættelse af patentet eller dele deraf til samtlige nationale sprog.

Hvis der bliver anlagt sag mod en formodet krænker af et EF-patent, kan yderligere oversættelse dog blive nødvendig. Som udgangspunkt formodes en påstået patentkrænker, der ikke har haft adgang til patentteksten på det officielle sprog i den medlemsstat, hvor han har bopæl, ikke bevidst at have krænkede patentet. Der er således en formodning for god tro, medmindre ond tro kan bevises. For at beskytte patentkrænkeren i god tro, er det foreslået, at patenthaveren ikke kan få tilkendt erstatning for den periode, der ligger forud for patentkrænkerens modtagelse af en oversættelse af patentet.

Domstolssystemet

Ud fra argumentet om størst mulig retssikkerhed og ensartet retspraksis, samt under hensyntagen til hensigten med at skabe et effektivt og billigt patentsystem, foreslår Kommissionen, at der oprettes et centraliseret og specialiseret domstolssystem til behandling af patentsager. Kommissionen foreslår konkret, at der oprettes en ny retsinstans benævnt "EF-retten for intellektuel ejendomsret", som skal omfatte både førsteinstans- og appelafdelinger. Rettens afgørelser skal være endelige, således at de ikke kan indbringes for Retten i Første Instans. Dog vil Retten i Første Instans have kompetence til at behandle søgsmål angående prøvelse af afgørelser truffet af Kommissionen vedrørende eksempelvis tvangslicenser.

Domstolen skal have enekompetence til at pådømme spørgsmål vedrørende et EF-patents gyldighed og krænkelse, og domstolen skal have mulighed for at iværksætte foreløbige foranstaltninger, tilkende erstatning m.m. Hvis en sag om et EF-patents gyldighed anlægges ved en national domstol, indebærer enekompetencen, at den nationale domstol skal erklære sig for inkompetent og afvise sagen. De nationale domstoles kompetence foreslås begrænset til sager vedrørende retten til patentet eller aftalte licenser.

Med Nice-traktaten er der nu hjemmel i artikel 229a til, at Rådet ved enstemmighed kan vedtage bestemmelser med henblik på at tillægge EF-Domstolen kompetence til at afgøre tvister vedrørende anvendelsen af *retsakter om*

immaterielle rettigheder, herunder patenter. Yderligere følger det af bestemmelsen, at de nationale forfatningsmæssige procedurer vil skulle følges til vedtagelsen af disse bestemmelser. Det skal bemærkes, at Nice-traktaten først træder i kraft, når samtlige medlemsstater har ratificeret den.

Gebyrer

Det foreslås, at de årsgebyrer, som skal betales for, at patentet vedbliver at være i kraft, udelukkende tilfalder EPO. Dette er nyt i forhold til i dag, hvor indtægterne i forbindelse med europæisk patentbeskyttelse deles ligeligt mellem det pågældende land og EPO.

2. Europa-parlamentets holdning

Europaparlamentets holdning foreligger endnu ikke.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen vurderer, at målene om at fremme innovationen og væksten i Det Europæiske Fællesskab, samt at forbedre Det Indre Markeds funktion og især give fremstillingen og distributionen af patenterede opfindelser EF-dimensioner, bedst opnås via en forordning. Kommissionen henviser til, at de opstillede mål ikke kan opfyldes af medlemslandene hverken hver for sig eller samlet, hvorfor de som følge af deres grænseoverskridende virkninger skal gennemføres på EF-plan.

Kommissionen henviser ligeledes til, at Domstolen har fastslået, at der ikke kan indføres intellektuelle ejendomsrettigheder på EF-plan gennem en harmonisering af de nationale lovgivninger.

I betragtning af rettighedernes enhedskarakter mener Kommissionen, at systemets iværksættelse ikke kan overlades til medlemslandenes skøn. Den foreslåede retsakt, en forordning, begrænser sig ifølge Kommissionen således til det minimum, der er nødvendig for at nå de tilstræbte mål, og går ikke længere end nødvendigt med henblik herpå.

Kommissionens forslag indebærer en høj grad af centralisering ved behandlingen af patentansøgninger i Europa. Som påpeget af Kommissionen kan de betydelige positive følger af et fælles patentsystem imidlertid ikke opnås uden indførelse af et centraliseret patentsystem reguleret ved forordning. Kommissionens forslag er derfor i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Reglerne om patenter findes i lovebekendtgørelse nr. 926 af 22. september 2000, samt ændringslov nr. 1258 af 20. december 2001. Herudover findes bekendtgørelse nr. 374 af 19. juni 1998 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring i august 2000 hos følgende organisationer: Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP), Dansk Forening til Fremme af Opfindelser (DaFFO), Dansk Handel & Service, Dansk Industri (DI), Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Teknologisk Institut, De Danske Patentagenters Forening (Patentagentforeningen), Det Danske Handelskammer, Formanden for Det Rådgivende Udvalg for Industriel Ejendomsret, professor dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Håndværksrådet, Ingeniørforbundet i Danmark, Ingeniørforeningen i Danmark, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, LEGO Holding A/S, LIF Lægemedelindustriforeningen, L&osla sh;vens Kemiske Fabrik, Novo Nordisk A/S og Teknologirådet.

Forslaget har tillige været behandlet i specialudvalget for tekniske handelshindringer.

Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Formanden for Det Rådgivende Udvalg, professor, dr. jur. Mogens Koktvedgaard, Landbrugsrådet, LEGO Holding A/S, LIF Lægemedelindustriforeningen, Dansk Industri, Patentagentforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Dansk Forening til Fremme af Opfindelser, Novo Nordisk A/S, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, Advokatrådet og Håndværksrådet.

Det Danske Handelskammer og Akademiet for de Tekniske Videnskaber har meddelt, at de ikke har bemærkninger til forordningsforslaget.

De fremkomne hørings svar kan opdeles på følgende måde:

Enheds karakter

LEGO Holding A/S anfører, at det formentlig er den eneste rigtige løsning med en enheds karakter, hvorefter et patent, såfremt det bortfalder, bortfalder for hele Fællesskabets område. Dette kan dog tænkes at få den effekt, at man udtager nationale patenter eller et europæisk patent, idet man ikke nødvendigvis mister sin ret i alle lande gennem disse systemer. Håndværksrådet, Advokatrådet, Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse, DIP, DaFFO, Patentagentforeningen, DI, og LEGO Holding A/S støtter, at der indføres et enheds patent.

Sprog

DIP og LIF er positive overfor ethvert tiltag, der kan nedsætte omkostningerne til patentering og kan tilslutte sig forslaget, men LIF og Novo Nordisk A/S så allerhelst, at behandlingssproget blev engelsk, og at der kun skal ske oversættelse i tilfælde af krænkelser. Patentagentforeningen kan tilslutte sig sprogløsningen, såfremt muligheden for at opnå erstatning gøres betinget af det objektive kriterium, at der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet til dansk. DaFFO finder, at alle EF-patenter skal findes på minimum engelsk, og såfremt de findes på fransk eller tysk, bør Kommissionen gives fuldmagt til at oversætte patentet til engelsk. Betaling for dette skal dækkes af Kommissionen som en serviceydelse. Håndværksrådet er betænkelig ved, at der kun skal ske oversættelse af patentkravene til engelsk, tysk og fransk. Advokatrådet finder det betænkeligt ud fra et retssikkerhedssynspunkt at indføre et patentsystem med rettigheder, der har virkning for Danmark, uden at en fuldstændig oversættelse af patenterne er obligatorisk.

Domstolssystemet

DIP anfører, at det er afgørende, at der etableres et retssystem, der sikrer en hurtig, effektiv og ensartet behandling af patentsager ved domstolene, og tilslutter sig gennemførelse af det domstolssystem, der er foreslået i forordningsforslaget. DI, Håndværksrådet og DaFFO giver udtryk for samme holdning. LIF og Novo Nordisk A/S er tillige tilhænger af, at både 1. og 2. instansretterne bliver europæiske, men mener at 1. instansretterne bør kunne sættes nationalt.

Professor, dr. jur Mogens Kockvedgaard anfører, at et fælles domstolssystem vil skabe den fornødne retssikkerhed, men sætter spørgsmålstegn ved nødvendigheden af at oprette en speciel domstol til behandling af patentsager. Patentagentforeningen finder, at bevarelse af et nationalt retssystem i første instans er af afgørende betydning ved behandlingen af krænkelsspørgsmål, men kan tilslutte sig, at der oprettes en overnational appelinstans.

Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse anfører, at domstolen bør have en høj grad af lokal tilstedeværelse, særligt i relation til midlertidige retsskridt og første instans. Dansk skal kunne anvendes som retssprog. Den lokale tilstedeværelse og anvendelsen af dansk vil efter foreningens opfattelse sikre en nærhed mellem danske sagsøgte og domstolen og dels sikre, at der i Danmark vil kunne opretholdes lokal kompetence hos dommere, advokater og patentagenter. Advokatrådet mener, at det foreslåede system er forbundet med betydelige praktiske, sprogmæssige og omkostningsmæssige gener, navnlig for personer og små og mellemstore virksomheder. Rådet er af den opfattelse, at fogedrets- og førsteinstansbehandlingen skal være henlagt til de nationale domstole, og at alene appelinstansen skal være central.

Gebyrer

DIP og Novo Nordisk A/S anfører, at det er nødvendigt at bevare de nationale patentmyndigheder, hvorfor en del af afgifterne fra EF-patentet bør tilfalde disse, og taler desuden for, at EPO uddelegerer nogle af sine opgaver til de nationale patentmyndigheder. Håndværksrådet finder, at det er vigtigt, at de samlede gebyrer for opretholdelse af et EF-patent bliver de samme som for et europæisk patent, således at der ikke geografisk set bliver registreret flere patenter end nødvendigt.

Øvrige forhold

Provisorisk beskyttelse (beskyttelse også for tiden før patentmeddelelsen):

DIP og LIF anfører, at provisorisk beskyttelse ikke skal være afhængig af, at krænkeren har modtaget en oversættelse af patentet, men mener at det bør være tilstrækkeligt, at der er indleveret en oversættelse til den nationale patentmyndighed eller EPO. Patentagentforeningen mener, at erstatning for krænkelser bør gøres betinget af, at der foreligger en oversættelse af kravene til dansk, og at det skal præciseres, at provisorisk beskyttelse bortfalder, med mindre der foreligger en oversættelse af hele patentskriftet (beskrivelse og krav) til dansk i forbindelse med udstedelsen af EF-patentet. LEGO Holding A/S mener ikke, at reglerne om provisorisk beskyttelse og erstatning er hensigtsmæssige og

mener, at krænkeren som et minimum bør fralægge sig en eventuel berigelse, men så helst at reglen udgik. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at reglerne i EPK om provisorisk beskyttelse bør finde anvendelse i stedet for de foreslåede.

Foreløbige foranstaltninger (fogedforbud):

DIP anfører, at en EF-patentdomstol skal kunne håndtere midlertidige foranstaltninger hurtigt og effektivt, og at det kunne være ønskeligt med en harmonisering af reglerne om bevissikring. Professor, dr. jur Mogens Koktvedgaard, LEGO Holding A/S og LIF efterlyser klarere regler vedrørende fogedforbud.

Bioteknologidirektivet:

Landbrugsrådet anfører, at det ikke fremgår af forordningsforslaget, i hvilket omfang det får betydning for bioteknologidirektivet, herunder de nationale ordninger om farmers privileger.

Kommissionens adgang til at intervenere og meddele tvangslicens:

LEGO Holding A/S anfører, at Kommissionens adgang til at intervenere synes meget vid, og at reglerne om tvangslicensmeddelelse er meget vidtgående og bredt formuleret. Novo Nordisk A/S er af den opfattelse, at meddelelse af tvangslicens ikke skal henhøre under Kommissionens kompetence, med derimod domstolens. Det samme gør sig gældende for så vidt angår fastsættelse af licensafgifter.

Samordning med nationale patenter og patenter udstedt af EPO:

Patentagentforeningen finder, at det er afgørende, at nationale patenter, patenter meddelt af EPO og EF-patenter medfører samme retsvirkninger. Novo Nordisk A/S mener, at de eksisterende muligheder for patentbeskyttelse skal bevares, herunder at det skal være muligt at konvertere en ansøgning om EF-patent til en ansøgning om nationalt patent i de lande, hvor det er muligt at opnå beskyttelse.

Ugyldighedssager ved den centrale domstol og indsigelsessag ved EPO:

Løvens Kemiske Fabrik finder det uholdbart, hvis der skal være mulighed for at føre en ugyldighedssag ved den centrale domstol samtidig med, at der føres en indsigelsessag ved EPO. Desuden ønsker de, at der blev indsat yderligere en ugyldighedsgrund, således at patentkravenes omfang også skal kunne tages op til revision af den centrale domstol.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget medfører, at patentloven skal ændres. Herudover vil forslaget om etablering af en enekompetent retsinstans kunne indebære en ændring af retsplejeloven.

Forslagets bestemmelser om gebyrer vil få konsekvenser for de nationale patentmyndigheders økonomiske grundlag.

Endelig rejser forholdet vedrørende etablering af en domstolsordning på patentområdet spørgsmålet om anvendelsen af grundlovens §20.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En billigere europæisk patentbeskyttelse vil særligt komme små og mellemstore virksomheder til gode, og det skønnes at et EF-patent vil have en gavnlig effekt på innovationen. Det vil styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og en positiv effekt på samfundsøkonomien forudses.

8. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 23. maj 2001 til orientering.

9. Europa Parlamentet og Rådets direktiv om forsikringsmæglervirksomhed, KOM (2000) 511

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til et minimumsdirektiv om forsikringsmæglervirksomhed. Målet med direktivet er at gennemføre det indre marked og højne forbrugerbeskyttelsen på området. Direktivforslaget er på dagsordenen på Rådsmødet den 27. september 2001 som et orienteringspunkt.

1. Baggrund og formål

Kommissionen har den 20. september 2000 fremsat forslag til direktiv om forsikringsmæglervirksomhed - KOM 2000/511. Der er tale om et minimumsdirektiv, hvor der indføres retlige rammer, som medlemsstaterne selv skal udfylde, og hvor medlemsstaterne er forpligtet til gensidigt at anerkende de i medlemsstaterne vedtagne regelsæt. Der er i fremsættelsen henvist til traktatens art. 47, stk. 2, jf. art. 251, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal og efter proceduren for fælles beslutningstagen med Europa Parlamentet.

Direktivforslaget omfatter alle fysiske og juridiske personer, der bistår en kunde med at indgå en forsikrings- eller genforsikringsaftale eller med at administrere eller gennemføre en sådan aftale eller i tilknytning til disse aktiviteter udøver rådgivning.

For at tydeliggøre, hvilken personkreds der vil blive omfattet af forslaget, er der i notatet anvendt begrebet forsikringsformidlere som et overbegreb. Dette begreb dækker såvel forsikringsmæglere, der er uafhængige af forsikringsselskaber, som andre distributører af forsikringsprodukter. Den sidstnævnte kategori er kendetegnet ved, at man alene formidler et eller flere forsikringsselskabers produkter. I det følgende vil begreberne forsikringsmægler og forsikringsdistributør blive anvendt som betegnelser for de forskellige former for forsikringsformidlere.

Medlemsstaterne har i følge forslaget mulighed for at undtage forsikringsdistributører fra direktivet, der alene formidler tilbud om forsikringer, hvor forsikringen dækker risici i tilknytning til produkter eller tjenesteydelser, som de sælger eller leverer som led i deres hovederhverv. Det er tillige et krav i forslaget for at være omfattet af undtagelsen, at forsikringsdistributionen ikke forudsætter, at distributøren er i besiddelse af nogen generel eller særlig forsikringsekspertise, og at forsikringsformidling ikke er hovederhvervet. Det er iøvrigt et krav, at formidlingen ikke omfatter livsforsikringskontrakter, og at forsikringen ikke dækker ansvarsrisici. Det er endeligt et krav, at præmiebeløbet for forsikringen er under 500 EURO, og at forsikringsaftalen har en løbetid på under fem år.

I følge forslaget skal disse forsikringsformidlere registreres hos en kompetent myndighed. Den kompetente myndighed kan være en myndighed, en brancheorganisation eller et andet organ, som udpeges af medlemsstaten. Registreringen er betinget af, at følgende faglige kvalifikationskrav er opfyldt:

(a) at forsikringsformidleren besidder den fornødne generelle, erhvervsmæssige og faglige kundskab og kunnen. Hvis forsikringsformidlingen udøves i selskabsform, er det tilstrækkeligt, at ledelsen samt de ansatte i selskabet, der forestår forsikringsformidlingen, besidder den fornødne kompetence. For personer, hvis hovederhverv ikke er forsikringsdistribution, er det tilstrækkeligt, at de har en passende og relevant grunduddannelse, hvis en forsikringsformidler eller et forsikringsselskab har påtaget sig det fulde ansvar for denne persons handlinger.

(b) at personen eller selskabet er dækket under en erhvervsansvarsforsikring eller anden tilsvarende garanti mod ansvar for forsømmelighed i forbindelse med udøvelsen af hans erhverv.

(c) at forsikringsformidlere, der forvalter klientkonti, har tilstrækkelig finansiel kapacitet.

(d) at personen opfylder kravene om hæderlighed og kravet om ikke at have været erklæret konkurs.

Det er en forudsætning, at personkredsen til stadighed opfylder disse kvalifikationskrav.

Forsikringsformidlere, der er registrerede i hjemlandet, kan udøve deres virksomhed overalt i EU i henhold til bestemmelserne om etableringsfrihed eller fri udveksling af tjenesteydelser under overvågning og tilsyn af myndighederne i deres hjemland.

Forsikringsformidlere skal opfylde den informationspligt over for deres kunder, der er fastsat i direktivforslaget. Der skelnes i direktivet mellem, om personen er forsikringsmægler eller forsikringsdistributør. Hvis forsikringsformidleren er forsikringsmægler, skal rådgivningen være baseret på en fair analyse af de på markedet disponible forsikringsaftaler, der gør det muligt for forsikringsmægleren at anbefale den forsikringsaftale, der bedst opfylder kundens behov. Alle oplysninger, som forsikringsmægleren og forsikringsdistributøren meddeler, skal gives skriftligt, medmindre kunden ønsker en øjeblikkelig dækning eller kunden giver afkald på den skriftlige information.

Medlemsstaterne skal sikre, at der er en mekanisme, hvor forbrugere og andre interesserede parter kan indbringe klager over genforsikrings- og forsikringsformidlere, ligesom medlemsstaterne tilskyndes til at indføre udenretslige klageprocedurer med henblik på bilæggelse af tvister.

Forslaget erstatter etableringsretsdirektivet 77/92/EØF, der alene opstiller en række overgangsforanstaltninger for at sikre fri bevægelighed for forsikringsmæglere, men ikke harmoniserer de faglige kvalifikationskrav samt Kommissionens henstilling 92/48/EØF om forsikringsmæglere.

2. Nærhedsprincippet og proportionalitet

Direktivet er med til at virkeliggøre det indre marked, og herunder højne forbrugerbeskyttelsen i det indre marked, og er derfor i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

3. Udtalelse fra Europa Parlamentet

Europa Parlamentet er endnu ikke fremkommet med en endelig udtalelse. Der foreligger dog en draft report af 29. marts 2001 og 30. august 2001.

4. Gældende ret

Forsikringsformidling er reguleret i lov om forsikringsformidling, jf. lovbekendtgørelse nr. 672 af 9. juli 2001. Lovens rækkevidde er bred og omfatter foruden forsikringsmæglere alle erhvervsdrivende, der har en aftale med et eller flere forsikringsselskaber om at formidle forsikringer. Denne kreds, f.eks. pengeinstitutter, automobilhandlere, rejsebureauer, radio/TVkæder, hvidevarebutikker, ejendomsmæglere samt forsikringsagenter er dog alene underk astet en pligt til - hvis distributionen foregår i et forretningslokale - at skilte med, at den erhvervsdrivende formidler et bestemt forsikringsselskabs produkt. Den erhvervsdrivende skal give kunden skriftlig information om forsikringsaftalens primære indhold og skal gøre kunden bekendt med, om man modtager provision som følge af forsikringsformidlingen, og på forespørgsel også oplyse om størrelsen på denne. Finanstilsynet har i forsikringsformidlingslovens § 31, stk. 5 hjemmel til at udstede en bekendtgørelse om den erhvervsdrivendes pligt til at give kunden relevant information, om den forsikring der tilbydes, hvilket der p.t. arbejdes på.

Det er ifølge lov om forsikringsformidling en betingelse for at udøve forsikringsmæglervirksomhed, at personer og selskaber har Finanstilsynets tilladelse. Forsikringsmæglervirksomhed er i loven defineret som erhvervsmæssig formidling af tilbud om direkte forsikringer fra flere frit valgte forsikringsselskaber samt eventuel administration og rådgivning om forsikringsforhold i tilknytning hertil. Tilladelse gives, uanset om forsikringsmæglervirksomhed drives som enkeltmandsvirksomhed, i et interessentskab, i et anparts- eller aktieselskab. Ansatte forsikringsmæglere skal ligeledes have tilladelse. Der skal ansøges om tilladelse til at udøve skades- og/eller livsforsikringsmægling. Det er en betingelse for at få tilladelse, at personen har en teoretisk uddannelse og en praktisk uddannelse. Forsikringsmæglere skal være uafhængige af forsikringsselskabsinteresser. Forsikringsmæglere er underkastede et adfærdstilsyn.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos Advokatsamfundet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, BFR - Benzinforhandlernes Fælles Repræsentation, Børsmæglerforeningen, Centralforeningen for Danske Assurandører, Cykelhandlernes Centralforening, D.A.F. Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejse bureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Bilforhandler Union, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Dansk Supermarked A/S, Den Danske Fondsmægler forening, Det Danske Handelskammer, Det Økonomiske Råd, Ejendomsforeningen Danmark, FDM, Finans forbundet, Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Foreningen af J.A.K. Andelskasser, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Rejsearrangører i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen for Dansk Internet Handel, Forsikring & Pension, Forsikringshøjskolen, Forsikringsmæglerforeningen i Danmark, Forsikringsmæglerernes Brancheforening, Håndværksrådet, InternetBrancheforeningen, Investeringsforeningsrådet, IT-Branche foreningen, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen i Danmark, Lokale Pengeinstitutter, Optikerforeningen, Radiobranchen, Realkreditrådet, Regionale Bankers Forening samt Sammenslutningen Danske Andelskasser. Forslaget har desuden været i høring i EU-specialudvalget for den finansielle sektor. Der har været afholdt møde i specialudvalget den 26. marts og 4. september 2001.

Direktivforslaget har i øvrigt været behandlet i Det rådgivende udvalg vedrørende forsikringsmæglervirksomhed.

Erhvervsorganisationerne og Det Rådgivende Forsikringsmæglerudvalg på nær Forbrugerrådet har anført, at anvendelsesområdet er for bredt, hvilket vil indebære et unødigt bureaukrati og store administrative byrder ved udbud af forsikringsprodukter for en stor del af detailhandlen, rejsebureauer, penge- og realkreditinstitutter, bilforhandlere, ejendomsmæglere mv.

Centralforeningen af Danske Assurandører finder, at en registreringsordning også bør omfatte de i forsikringsselskaberne ansatte assurandører.

Forsikringsmæglerens Brancheforening, Forbrugerrådet, Advokatrådet, Nationalbanken, FDM og Kommunernes Landsforening er principielt enige i direktivets anvendelsesområde.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget indebærer med den nuværende formulering, at enhver form for forsikringsformidling, der udøves af f.eks. forsikrings- og genforsikringsmæglere, penge- og realkreditinstitutter, ejendomsmæglere, automobilhandlere, detailhandlere, forsikringsagenter m.v. bliver omfattet. Undtaget fra anvendelsesområdet er p.t. kun rejsebranchen. Direktivet vil derfor indebære en større ændring af lov om forsikringsmæglervirks omhed, idet der skal fastsættes regler om registrering og uddannelse af den personkreds, der i dag ikke er omfattet af loven.

De endelige statsfinansielle konsekvenser er endnu ikke afklaret, idet disse afhænger af den endelige retsakts udformning samt organiseringen af tilsyn mv. i Danmark.

7. Samfundsmæssige konsekvenser

Hvis forslaget vedtages i den nuværende form, skal der etableres en registreringsmyndighed for forsikringsdistributører, ligesom der skal fastsættes nogle uddannelseskra v for denne gruppe. Forsikringsdistributøren skal desuden tegne en ansvarsforsikring og vil blive pålagt en række informationsforpligtelser i henhold til forslaget.

Der skal tillige etableres en klageinstans.

Forslaget opfattes som værende meget byrdefuldt og påføre store administrative byrder for den kreds af forsikringsdistributører, der inddrages under direktivet. Erhvervet skal underkastes en registrering hos en kompetent myndighed, hvilket der skal betales for, ligesom erhvervet vil få udgifter til uddannelse af den personkreds, der forestår den direkte forsikringsformidling samt til udarbejdelse af informationsmateriale mv.

8. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Grundnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 22. november 2000.

10. Ændrede forslag til Rådets forordning om Statut for Det Europæiske Selskab (SE) og direktiv om supplerende bestemmelser til SE-statutten med hensyn til arbejdstagernes stilling, KOM (91)174 endelig udg. - SYN 218 og SYN 219

Resumé

Forslaget består af forordning om Statut for Det Europæiske Selskab samt et tilhørende forslag til direktiv om supplerende bestemmelser til SE-statutten med hensyn til arbejdstagernes stilling. Forordningen og direktivet udgør en helhed. Forslaget er et tilbud til europæiske virksomheder, hvis aktiviteter falder inden for flere medlemsstater, og som efter de nuværende nationale regelsæt ikke kan fusionere eller flytte hjemsted over lande grænserne i EU.

Formålet er at skabe fælleskabsretlige regler for en ny selskabsform (Det Europæiske Selskab (SE)), der er en selvstændig juridisk person stiftet i fællesskabet. Der skal på centrale områder gælde de samme regler for alle SE-selskaber, uanset hvor selskabet vælger at etablere sig og vælger at operere fra, ligesom selskabet skal kunne flytte fra én medlemsstat til en anden.

Det er frivilligt at stifte et SE-selskab, og stiftelsesformerne er fusion, holding, datterselskab og omdannelse. Det er en betingelse, at der skal være et grænseoverskridende element til stede. I forbindelse med stiftelse af et SE-selskab, skal der oprettes et særligt forhandlingsorgan (et rent arbejdstagerorgan), som skal forhandle en aftale med ledelsen om information, hør ing og medbestemmelse i SE.

Forslaget vil kræve lovgivning inden for selskabsretten, f.eks. udpegelse af en kompetent registreringsmyndighed, ligesom der også kan forventes at skulle ske tilretninger inden for skatteretten, men forslaget vurderes ikke at have væsentlige lovgivningsmæssige konsekvenser. De statsfinansielle konsekvenser som følge af nye administrative foranstaltninger foranlediget af forslagets gennemførelse vurderes ikke at være væsentlige.

Forordnings- og direktivforslagene er sat på den foreløbige dagsorden for Rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 med henblik på status for arbejdet og Rådsmødet (Beskæftigelses- og Socialministre) den 8. oktober 2001 med henblik på vedtagelse.

1. Baggrund og indhold

Efter høring af EF-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg sendte Kommissionen ved skrivelse af 27. maj 1991 de ændrede forslag til Rådets forordning om Statut for Det Europæiske Selskab (SE) og direktiv om supplerende bestemmelser til SE-statutten med hensyn til arbejdstagernes stilling til Rådet.

Teksten består af to dele, som udgør en helhed:

- forslag til forordning om Statut for Det Europæiske Selskab med hjemmel i art. 308 og
- forslag til direktiv om supplerende bestemmelser til Statutten for Det Europæiske Selskab med hensyn til arbejdstagernes stilling med hjemmel i art. 308.

Beslutningsproceduren efter art. 308 er vedtagelse ved enstemmighed efter udtalelse fra Europa-Parlamentet (simpel høring).

Det har været diskuteret, om hjemlen i stedet skulle være art. 95 (tidl. art. 100A) for forordningen og art. 44 (tidl. art. 54) for direktivet, som Kommissionens oprindelige forslag var fremsat i henhold til. Efter disse bestemmelser ville beslutningsproceduren være kvalificeret flertal, og Europa-Parlamentet ville have medindflydelse på vedtagelsen. Disse synspunkter blev afvist i en udtalelse af 10. maj 1991 fra Rådets Juridiske Tjeneste. Kommissionen har accepteret det ændrede hjemmelsgrundlag på grund af sagens substantielle udvikling i Rådet siden Kommissionens forslag samt sagens lange historie. Der er blandt medlemslandene opnået politisk enighed om art. 308. Europa-Parlamentet har derimod forbeholdt sig retten til at anlægge sag ved EF-Domstolen om hjemmelsspørgsmålet, idet Parlamentet mener, at den rette hjemmel burde være art. 95 for forordningen og for direktivet art. 137, stk. 3, tredje afsnit.

1.2. Forordningsforslaget

Forordningsforslaget er et tilbud til europæiske virksomheder om, at der – side om side med selskaber, som hører under national lovgivning – kan oprettes selskaber, hvis stiftelse og virksomhed er underkastet bestemmelserne i en fælleskabsforordning, der gælder umiddelbart i samtlige medlemsstater. Foretrækker virksomhederne en national organisationsform, vil de fortsat have mulighed for at vælge denne løsning.

Forslaget indeholder de centrale bestemmelser om stiftelse, ledelse, flytning af hjemsted m.v., som finder anvendelse på SE-selskabet. National ret, i Danmark aktieselskabsloven, vil finde anvendelse på de punkter, som ikke er særligt reguleret i forslaget, så som generalforsamlingens tilrettelæggelse, forløb og afstemningsprocedurer.

Forslaget er alene selskabsretligt, og omfatter ikke andre områder. Medlemsstaternes lovgivning og fælleskabslovgivningen – hvor en sådan findes - finder derfor anvendelse på følgende områder:

- Skatteret
- Konkursret
- Intellektuel ejendomsret
- Insolvens

Et væsentligt forhold ved SE-selskabet er det grænseoverskridende element. Dette kommer bl.a. til udtryk ved stiftelseskravene.

Aktieselskaber kan stifte et SE-selskab ved fusion, hvis stifterne kommer fra mindst to medlemsstater. Aktie- eller anpartsselskaber kan desuden stifte et SE-holdingselskab eller et SE-datterselskab, hvis stifterne kommer fra mindst to medlemsstater eller i de sidste 2 år har haft et datterselskab eller en filial i en anden medlemsstat. Endelig kan et SE stiftes ved omdannelse af et aktieselskab, hvis selskabet i de sidste 2 år har haft et datterselskab i en anden medlemsstat.

Registrering af et SE-selskab finder sted i den medlemsstat, hvor selskabet har vedtægtsmæssigt hjemsted. Selskabskapitalen skal mindst være 120.000 EUR (ca. kr. 900.000), medmindre der i medlemsstatens lovgivning er stillet større kapitalkrav ved udøvelse af den form for virksomhed, som SE-selskabet skal udøve.

SE-selskabet skal have en generalforsamling samt en ledelse organiseret enten efter det én-strengede system (bestyrelse) eller det to-strengede system (direktion og bestyrelse). Der vil således være valgfrihed mellem det to-strengede og det én-strengede system.

Et SE-selskab kan flytte hjemsted fra én medlemsstat til en anden, uden at selskabet opløses, eller at der stiftes en ny juridisk person. Der skal udarbejdes og offentliggøres en flytningsplan og beretning. Først når en dertil udpeget myndighed attesterer opfyldelsen af alle krav forud for flytningen, kan SE-selskabet blive registreret i et andet land. Formålet med dette er at sikre offentlige og private kreditorers rettigheder. Et SE-selskab, som er under konkurs, i betalingsstandsning eller under tvangsopløsning m.v., er afskåret fra at flytte hjemsted.

Et SE-selskab kan omdannes til et nationalt aktieselskab. Beslutning herom kan dog først træffes 2 år efter, at SE-selskabet er blevet registreret, og efter at de to første årsregnskaber er blevet godkendt.

SE-selskabers regnskaber skal aflægges efter de samme regler som for aktieselskaber, der hører under lovgivningen i den medlemsstat, hvor SE-selskabet har sit vedtægtsmæssige hjemsted.

Hvis forordningen vedtages, træder den i kraft samtidig med direktivet, hvilket vil sige senest tre år efter vedtagelsen af direktivet.

Kommissionen skal senest 5 år efter forordningens ikrafttræden forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen af forordningen og eventuelle forslag til ændringer.

1.2. Direktivforslaget

Kompromisforslaget vedrørende medarbejderdirektivet tager udgangspunkt i teksten i EWC-direktivet (Direktivet om Europæiske Samarbejdsudvalg) med de nødvendige ændringer, herunder supplerende regler om medbestemmelse, der ikke er omfattet af EWC-direktivet.

I forbindelse med etablering af et SE-selskab skal de øverste ledelsesorganer i de stiftende selskaber underrette de ansatte om planerne om oprettelse af et SE-selskab. Til at repræsentere de ansatte nedsættes der et særligt forhandlingsorgan (SFO), der kun består af arbejdstagere. Alle formalia omkring, hvordan SFO etableres, følger principperne i EWC-direktivet.

Ledelsen og SFO skal forhandle om indgåelse af en aftale om information, høring og medbestemmelse i SE-selskabet. Der er forhandlingsfrihed under forhandlingerne. Hvis parterne ikke kan blive enige om en model for medarbejderindflydelse i SE-selskabet, finder et sæt tvungne referenceregler om information, høring og medbestemmelse anvendelse. Ledelsen kan dog nå at fortryde at etablere et SE-selskab, hvis parterne ikke kan blive enige om en aftale.

Der er i direktivforslaget indarbejdet brug af tærskler. Det indebærer følgende:

Så længe der forhandles, gælder der et krav om kvalificeret to tredjedels flertal ved afstemninger i SFO, når en vis procentdel af arbejdstagerne i det kommende SE-selskab ellers ville miste medbestemmelsesrettigheder som følge af aftalen.

Hvis forhandlingerne bryder sammen, skal de tvungne referenceregler om medbestemmelse anvendes, men først når en vis procentdel af arbejdstagerne ellers ville miste en eksisterende ret til medbestemmelse.

Tærsklerne er forskellige afhængigt af, hvordan SE-selskabet stiftes. De foreslåede tærskelværdier er på 25% ved fusion (hvor de nationale selskaber ophører med at eksistere) og 50% ved holding- og datterselskab (hvor de eksisterende selskaber bevares). Ved omdannelse af et nationalt selskab skal medarbejderindflydelsen som minimum være den samme som den, der fandtes i selskabet forud for omdannelsen.

Hvis de nationale regler om medbestemmelse, der har været anvendt i de deltagende selskaber forud for stiftelsen af SE-selskabet, ikke umiddelbart er sammenlignelige, f.eks. det hollandske og det danske system (henholdsvis et indirekte og et direkte medbestemmelsessystem) foreslås, at SFO ved simpelt flertal kan vælge hvilket nationalt regelsæt, der skal være referenceregelsæt. Hvis der i ingen af de deltagende selskaber forud for stiftelsen af SE-selskabet har været anvendt regler om medbestemmelse, f.eks. fordi de medlemslande, hvori de deltagende selskaber er beliggende, ikke har regler om medbestemmelse, indgår medbestemmelse ikke i referencereglerne.

1.3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har afgivet betænkning om begge forslag. Udvalget om Retlige Anliggender og det Indre Marked foreslog den 26. juni 2001 følgende ændringer i forordningsforslaget:

- Hjemlen bør være artikel 95.

- Omfanget af henvisninger til national ret skal begrænses.
- Skattemæssige spørgsmål og regnskabsmetoder bør reguleres på EU-niveau.
- Garanti for bevarelse af erhvervede medbestemmelsesrettigheder for medarbejderne også uanset en senere flytning af SE-selskabets hjemsted.
- Mulighed for at stifte SE-selskaber, så snart de for virksomheden relevante medlemsstater har gennemført de nødvendige nationale regler.
- Det skal være et krav, at medlemsstaterne har regler for både det én-strengede og det to-strengede ledelsessystem.
- Rapport om forordningen 3 år efter dens ikrafttræden. Blandt punkterne i rapporten skal der som et særligt punkt ses på små og mellemstore virksomheder.

Udtalelsen om direktivet blev afgivet af Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender den 21. juni 2001. Der blev foreslået følgende ændringer:

- Direktivet skal alene fastsætte minimumsbestemmelser.
- Hjemlen bør være artikel 137, stk. 3, tredje led.
- Der bør vedtages regler om og udpeges konkrete områder for ledelsens oplysningspligt.
- Definitionen af medbestemmelse bør lægge vægt på de løbende forhold og ikke kun rettigheder i forbindelse med valg af medlemmer til tilsyns- eller administrationsorganet. Af samme grund bør kun medarbejderrepræsentater være kompetente, ikke et evt. nedsat repræsentationsorgan med informations- og høringsopgaver.
- Uanset valget af medbestemmelsesordning skal valg/udpegelse af arbejdstagere til administrations- eller tilsynsorgan ske efter den nationale lovgivning på SE-selskabets vedtægtsmæssige hjemsted.
- Kommissionen skal lede en ekspertgruppe med henblik på lettere og mere ensartet indarbejdelse af direktivet i national ret.

2. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det seneste forslag fra Kommissionen til Rådets forordning om Statut for Det Europæiske Selskab (SE) og direktiv om supplerende bestemmelser til SE-statutten med hensyn til arbejdstagernes stilling er fra 1991 (KOM (91) 174 endelig udg. - SYN 218 og SYN 219). Kommissionen tager heri ikke direkte stilling til forslaget forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet, som først blev indført i Traktaten med vedtagelsen og inkorporeringen af Maastricht-traktaten.

Formålet med forslaget er at skabe en række nye fællesskabsretlige regler, som tager sigte på at introducere en ny selskabsform (Det Europæiske Selskab), hvis stiftelse og virksomhed skal være underkastet bestemmelserne i en fællesskabsforordning, der har direkte virkning i samtlige medlemsstater. Det vurderes, at dette formål kun kan opnås på fællesskabsplan ved at introducere bestemmelser, som er direkte og umiddelbart gældende i hele Fællesskabet.

3. Gældende dansk ret

Der er ingen gældende dansk ret vedrørende et europæisk selskab. Den danske selskabsretlige regulering er i et vist omfang baseret på EF- direktiver.

Medarbejderne i et dansk aktieselskab har efter aktieselskabslovens § 49 ret til at vælge medlemmer til bestyrelsen svarende til halvdelen af de øvrige bestyrelsesmedlemmer, dog mindst 2 medlemmer, hvis selskabet i gennemsnit de sidste tre år har beskæftiget 35 medarbejdere og mindst halvdelen af medarbejderne ved en afstemning ønsker repræsentation i selskabets bestyrelse.

De medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er i enhver henseende ligestillet med de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer.

4. Høring

Der er senest givet en orientering om forordningsforslaget på et møde i EF-specialudvalget for etablering og tjenesteydelser den 31. maj 2001. Direktivforslaget har været sendt i høring i specialudvalget for etablering og tjenesteydelser og specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål senest den 25. februar 1999, ligesom der på Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål blev orienteret om forslaget den 15. maj 2001.

Organisationerne er fortsat positive overfor en statut om SE af hensyn til effektiviteten af det indre marked og EU's konkurrencedygtighed, men det må ikke ske på bekostning af den tradition for medarbejderindflydelse, der er i Danmark.

DA kan acceptere, at direktivet om europæiske samarbejdsudvalg skal finde anvendelse for statuten for SE, men foretrækker at der både for så vidt angår medbestemmelse og for information og høring tages udgangspunkt i de nationale systemer. En løsning med flere ligeværdige referencemodeller vil sikre mod risikoen for, at en bestemt model får afsmittende virkning på øvrige EU-regler om medarbejderindflydelse. **DA** er imod forhandlingstvung, idet det bør være op til den ene eller begge parter at bede om at regler og/eller en forhandling skal iværksættes. **DA** og **Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA)** finder, at forhandlingsfristen er for kort.

LO vil ikke modsætte sig strukturen med tærskler. **LO** foretrækker tærskler på under 15%, men kan acceptere lidt højere tærskler.

DA, **FA** og **Rederiforeningen** kan ikke tilslutte sig de foreslåede definitioner af information og høring. **FA** minder i den forbindelse om problematikken i forhold til børsetiske regler.

DA finder, at virksomheder under en vis størrelse bør være undtaget. **DA** og **Rederiforeningen** finder, at besætningsmedlemmer i handelsflåden bør kunne undtages.

Lønmodtagerorganisationerne finder ikke, at det skal være muligt at forhandle sig frem til en ringere aftale end de i referencereglerne angivne.

SALA er bekymret for, at nærværende forslag får afsmittende virkning på de foreslåede statutter for det europæiske andelsselskab.

5. Lovgivning.smæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vil kræve lovgivning inden for selskabsretten, f.eks. udpegelse af en kompetent registreringsmyndighed, ligesom der også kan forventes at skulle ske tilretninger inden for skatteretten, men forslaget vurderes ikke at have væsentlige lovgivningsmæssige konsekvenser. De statsfinansielle konsekvenser som følge af nye administrative foranstaltninger foranlediget af forslagets gennemførelse vurderes ikke at være væsentlige.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser

I hvilket omfang forslaget vil have samfundsøkonomiske konsekvenser, afhænger af, hvor mange virksomheder der vil benytte sig af tilbuddet om at stifte et SE-selskab.

7. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Forordningsforslaget har været behandlet på Europaudvalgets møde den 12. juni 1992 med henblik på forhandlingsoplæg, den 6. november 1992 til orientering, den 2. april 1993 til orientering, den 10. december 1993 til orientering, den 24. maj 1996 til orientering, 21. november 1997 til orientering, den 27. marts 1998 til orientering, den 15. maj 1998 til forhandlingsoplæg forud for rådsmødet den 18. maj 1998 og den 24. november 2000 til orientering forud for rådsmødet den 30. november 2000.

Endvidere har kompromisforslaget vedrørende direktivet været forelagt Europaudvalget flere gange senest den 15. december 2000 til orientering.

11. Forsyningspligtydelser i Europa

Resumé

Kommissionen vil i dette efterår komme med en rapport til det Europæiske Råds møde i Laeken som opfølgning på drøftelserne på det Europæiske Råd i december 2000 af Kommissionens meddelelse om forsyningspligtydelser i Europa, KOM (2000)580 fra september 2000.

Der var to mål med Kommissionens meddelelse:

- at skabe yderligere klarhed over myndighedernes rolle og anvendelsen af reglerne om konkurrence og reglerne i Det Indre Marked i sammenhæng med forsyningspligtigheder;
- at udvikle den europæiske ramme for velfungerende forsyningspligtigheder inden for hvilken både lokale, regionale og nationale myndigheder såvel som fællesskabet spiller en rolle.

Meddelelsen havde ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

1. Baggrund og indhold

Formålet med meddelelsen var at skabe klarhed over anvendelsen af reglerne om konkurrence og reglerne om Det Indre Marked i sammenhæng med forsyningspligtigheder. Samtidig beskrev meddelelsen, hvordan man kan udvikle den europæiske ramme for velfungerende forsyningspligtigheder. I meddelelsen slog Kommissionen fast, at forsyningspligtigheder er et centralt element i den europæiske samfundsmodel, og at ydelserne har stor betydning for den europæiske økonomiske konkurrenceevne og for den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

Kommissionens meddelelse beskrev, hvordan forskellige sektorer gradvist er blevet åbnet for konkurrence. Samtidig understreges det, at forbrugernes behov spiller en vigtig rolle på området, da alle forbrugere skal have adgang til ydelser af god kvalitet til overkommelige priser. Meddelelsen fastslog også, at der skal tages hensyn af miljømæssig og social forhold ved tilrettelæggelse af forsyningspligtigheder.

I forbindelse med debatten om Kommissionens meddelelse afgav Det Europæiske Råd december 2000 en erklæring om forsyningspligtigheder. Heraf fremgår det, at Kommissionens meddelelse havde fået en positiv modtagelse.

I erklæringen understreges det, at der ved anvendelse af konkurrence- og statsstøttereglerne og reglerne om Det Indre Marked må tages visse hensyn på forsyningspligtområdet, så operatørerne kan udføre deres opgaver. Forsyningspligtighedernes vigtighed retfærdiggør også en regelmæssig evaluering af, hvordan ydelserne tilrettelægges og af ydelsernes kvalitet, tilgængelighed, pris og sikkerhed. Endelig ta ger erklæringen til efterretning, at Kommissionen har tilkendegivet, at den sammen med medlemslandene vil vurdere, hvorledes man kan sikre større forudsigelighed og klarere regler for anvendelsen af konkurrencereglerne på forsyningspligtigheder, og at sagen derefter vil blive forelagt Det Europæiske Råd i december 2001.

2. Europa-Parlamentets holdning

Der er ingen udtalelse fra Parlamentet.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der foreligger endnu ikke noget om, hvorledes der konkret skal følges op på 2000-meddelelsen, hvorfor der ikke kan siges noget om nærheds- og proportionalitetsprincippet. I selve meddelelsen påpegede Kommissionen, at respekten for nærhedsprincippet - herunder medlemsstaternes frihed til at definere, hvad der er omfattet af begrebet almenyttige tjenesteydelser - kræver en nøje vurdering af, hvilke rolle myndigheder på forskellige niveauer spiller.

Meddelelsen understregede, at proportionalitetsprincippet gælder for dette område. Det betyder, at den måde, som medlemsstaterne løser opgaverne vedrørende almenyttige tjenesteydelser på, ikke unødigt må forvride samhandelen. Dog må de nationale tiltag ikke gå videre end allerhøjest nødvendigt i forhold til konkurrencereglerne og reglerne om fri bevægelighed i Det Indre Marked.

Danmark er enig i Kommissionens betragtninger i meddelelsen omkring nærhed og proportionalitet.

4. Gældende dansk ret

I Danmark varetages reguleringerne af almenyttige tjenesteydelser primært af Trafikministeriet, Forskningsministeriet, Erhvervsministeriet, Kulturministeriet og Miljø- og Energiministeriet. Reguleringen inden for de specifikke sektorer bliver suppleret af markedsføringsloven, konkurrencelovgivningen samt almindelige formueretlige regler i aftaleloven og købeloven.

5. Høring

Kommissionens rapport foreligger ikke endnu, men Kommissionens meddelelsen fra september 2000 blev sendt i skriftlig høring hos medlemmerne af EF-Specialudvalget vedrørende tekniske handelshindringer den 12. oktober 2000.

Der blev modtaget høringsvar fra BFID (Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark), Danmarks Rederiforening, LIF (Lægemedelindustriforeningen), LO, Megros (Medicingrossister i Danmark), Post Danmark og Kommunernes Landsforening.

LO havde ingen kommentarer, men understregede vigtigheden af, at hensynet til forbrugerne, miljøet, og til den sociale balance får en afgørende betydning.

Post Danmark tilsluttede sig, at Danmark indtog en positiv holdning til Kommissionens meddelelse, og dermed støttede liberaliseringsprocessen.

Post Danmark påpegede, at postsektoren ikke er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet. Dette betyder, at Post Danmark - i modsætning til fx Tele Danmark - er afskåret fra at udnytte en adgang i dette direktiv til at undtage en sektor fra udbudspligten, såfremt sektoren er effektivt liberaliseret inden for en medlemsstat. Herved stilles Post Danmark ringere end andre virksomheder i liberaliserede sektorer.

Post Danmark fandt derfor, at Danmark burde arbejde for, at også postsektoren gives adgang til at blive undtaget fra udbudspligten, såfremt der sker en fuldstændig liberalisering af sektoren.

Kommunernes Landsforening fandt, at der generelt var tale om et godt og velafbalanceret dokument, der udmærket redegjorde for retstilstanden. Landsforeningen fandt det positivt, at Kommissionen generelt lagde vægt ikke kun på snævre forbrugerinteresser, men også miljø og sociale hensyn.

Landsforeningen var principielt enig i, at brugen af subjektive tilfredshedsundersøgelser (Eurobarometer) kan og bør finde anvendelse, men der er tale om et følsomt og ikke altid pålideligt instrument, som man skal være varsom med at anvende, og som ikke fuldt ud kan erstatte mere objektive mål for service og omkostninger m.v.

Landsforeningen fandt det positivt, at Kommissionen opsætter forskellige mulige grader af markedsåbning, dog manglede der efter foreningens mening en beskrivelse af problematikken omkring de almenyttige tjenesteydelser, som fortsat udgør naturlige monopoler. Desuden synes det som om senere afsnit i meddelelsen ikke altid indeholder en nuancering af spørgsmålet om liberalisering, idet man kunne få det indtryk, at der på et tidspunkt burde liberaliseres på alle områderne for almenyttige tjenesteydelser.

Landsforeningen fandt, at man ved spørgsmålet om liberalisering altid må have de enkelte områders karakteristika for øje.

Landsforeningen var enig i, at man fra dansk side indtog en positiv holdning til Kommissionens meddelelse og understregede, at der i forhold til borgerne skulle lægges vægt på kvalitet og tilgængelighed til rimelige priser samtidig med at hensynet til miljøet og den sociale balance tilgødeses.

BFID, Danmarks Rederiforening, LIF og Megros, havde ingen kommentarer til meddelelsen.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Der er ikke umiddelbart lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser forbundet med meddelelsen.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Hvis Kommissionens planer om fremskyndelse af liberaliseringsprocessen føres ud i livet, skønnes det at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser. På områder, som allerede er blevet helt eller delvist liberaliseret, har man i Danmark set en faldende tendens i priserne, uden at forsyningssikkerheden er blevet påvirket.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 22. september 2000 i forbindelse med rådsmødet (Indre Marked), den 24. november 2000 i forbindelse med rådsmødet (Indre marked, forbruger og turisme) og den 6. december 2000 i forbindelse med Det Europæiske Råds møde den 7.-9. december 2000.

12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige indkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter, KOM(2000) 275 samt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter om vand- og energiforsyning samt transport, KOM(2000) 276

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til en omfattende revision af udbudsdirektiverne, der samtidig med at forenkle og tydeliggøre de gældende regler vil medføre betydelige ændringer heri.

Revisionen af udbudsdirektiverne vil nødvendiggøre ændring af reglerne, der gennemfører EU's udbudsregler i dansk ret.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremlagde sine forslag til nye udbudsdirektiver den 10. maj 2000.

Direktivforslagene har hjemmel i EF-Traktatens artikel 95 og skal vedtages med kvalificeret flertal efter den fælles beslutningsprocedure i artikel 251.

Kommissionens lovpakke består af to direktivforslag, dels et forslag for den offentlige sektor, der samler de gældende udbudsregler for den sektors køb af tjenesteydelser 92/50/EØF, varer 93/36/EØF og bygge- og anlægsarbejder 93/37/EØF (alle ændret ved direktiv 97/52/EF) i ét direktiv, dels et forslag, der skal afløse det gældende forsyningsvirksomhedsdirektiv 93/38/EØF.

Formålet er at forenkle og ændre udbudsreglerne under hensyn til den samfundsmæssige udvikling, men med fortsat respekt af de for offentlige udbud grundlæggende principper.

Blandt de væsentligste indholdsmæssige ændringer, som er fælles for *direktivet for den offentlige sektor og forsyningsvirksomhedsdirektivet*, er følgende:

Tærskelværdier: Antallet af tærskelværdier, der opereres med i dag, foreslås reduceret og angivet i euro. Niveauet for de gældende tærskelværdier bevares, idet de dog afrundes nedad i størrelsesordenen 5-6 pct. under hensyn til de internationale forpligtelser i WTO-aftalen om offentlige indkøb, Government Procurement Agreement.

Elektroniske udbud: Elektroniske kommunikationsmidler ligestilles med traditionelle kommunikationsmidler, og det foreslås, at tidsfristerne for at gennemføre en udbudsprocedure kan forkortes, når der anvendes elektroniske kommunikationsmidler.

Tildelingskriterier: Der foreslås indført en pligt for ordregivere til at anføre den relative vægtning af de enkelte kriterier ved valget af det økonomisk mest fordelagtige tilbud. Vægtningen kan angives ved fastsættelse af en ramme, inden for hvilken den vægt, der endeligt tildeles hvert kriterium, skal befinde sig.

Endvidere foreslås det, at den eksempelvis opregning af kriterier, som ordregivere kan tillægge vægt ved valget af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, udvides med "miljømæssige karakteristika".

Obligatorisk udelukkelse af tilbudsgivere: Der foreslås indført en pligt for ordregiver til at udelukke bestemte tilbudsgivere fra at deltage i udbudsprocedurer. Det drejer sig om tilbudsgivere, som ved endelig dom er fundet skyldige i organiseret kriminalitet, bestikkelse eller svig over for Fællesskabets finansielle interesser.

Blandt de væsentligste indholdsmæssige ændringer, som alene berører *direktivet for den offentlige sektor*, er følgende:

Konkurrencepræget dialog: Når der er tale om særligt komplekse aftaler, får ordregiver mulighed for at have en dialog eller forhandling med egnede tilbudsgivere med henblik på at indkredse og fastslå, hvorledes ordregivers behov bedst kan opfyldes. Herefter gælder det sædvanlige forhandlingsforbud.

Rammeaftaler: Ordregivere får udtrykkeligt mulighed for, efter forudgående EU-udbud, at indgå rammeaftaler med en eller flere tilbudsgivere. Det betyder, at konkrete anskaffelser, der foretages på samme vilkår som fastsat i rammeaftalen, kan iværksættes uden fornyet udbud.

Blandt de væsentligste indholdsmæssige ændringer, der alene vedrører anvendelsesområdet for forsyningsvirksomhedsdirektivet, er endelig følgende:

Særlige eller eksklusive rettigheder: Den nuværende definition af "særlige eller eksklusive rettigheder" foreslås ændret, således at begrebet bringes i overensstemmelse med en dom afsagt af Domstolen på telekommunikationsområdet. Ændringen vil indebære, at visse private ordregivere, som i dag er omfattet af forsyningsvirksomhedsdirektivet, fremover vil falde udenfor.

Generel fritagelsesmekanisme: Der foreslås indført en bestemmelse, som gør det muligt at afskaffe udbudspligten for aktiviteter, der udøves af offentlige virksomheder og private ordregivere inden for forsyningssektoren. Betingelsen for at fritage en aktivitet skal være, at aktiviteten i den medlemsstat, hvor den udøves, er konkurrenceudsat på et marked, hvortil adgangen er fri. Efter forslaget tilkommer det Kommissionen og medlemsstaterne at indlede en fritagelsesprocedure.

Ophævelse af undtagelse i gældende artikel 9, stk. 1, litra b: Kommissionen har under hensyn til den stedfundne liberalisering af energimarkedet foreslået, at kontrakter om køb af energi eller brændsel til energiproduktion, som indgås af ordregivere inden for energisektoren i bredeste forstand, fremover skal bringes i udbud.

2. Europa-Parlamentets holdning

Parlamentet forventes tidligst at afgive betænkning i oktober måned 2001. Parlamentet vil foreslå ændringer i Kommissionens oprindelige forslag, men det er endnu usikkert, hvilket indhold Parlamentets ændringsforslag endeligt vil få.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslagene overholder nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet de tilsigter en omarbejdelse af gældende fællesskabsnormer ved offentlige udbud med det formål at skabe et egentligt Indre Marked. Formålet med forslagene er ikke at erstatte national lovgivning, men at sikre principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og konkurrence ved indgåelsen af offentlige kontrakter.

Forslagene, der skønnes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, imødekommer på væsentlige områder de synspunkter, som den danske regering løbende har givet udtryk for, nemlig at EU's udbudsregler skal gøres mere enkle og brugervenlige, fleksible og tidssvarende med fortsat respekt af de grundlæggende principper om ligebehandling og gennemsigtighed.

4. Gældende dansk ret

Udbudsdirektiverne er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelserne nr. 787, 788 og 789, alle af 5. november 1998, samt bekendtgørelse nr. 2 af 4. januar 1999.

Bekendtgørelserne er udstedt i medfør af lov bekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.

5. Høring

Forslagene har senest, ved breve henholdsvis af 13. februar, 6. april og 26. april 2001, været i høring hos en bred kreds af specialudvalget for Tekniske Handelshindringer og specialudvalget for Miljø. I den forbindelse har organisationerne blandt andet givet udtryk for følgende opfattelser:

Advokatsamfundet vurderer, at det bør overvejes at indføre et væsentlighedskriterium, som gør det til en betingelse for, at det offentlige kan tillægge udbydernes "miljømæssige karakteristika" (diskvalificerende) vægt, at disse væsentligt adskiller sig fra de øvrige udbydernes standard.

Akademikernes Centralorganisation fremhæver det som væsentligt at sikre, at miljøhensyn inddrages ved vægtningen af tilbud.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd lægger afgørende vægt på, at sociale hensyn inddrages, herunder at der strammes op med hensyn til, at nationale løn- og arbejdsvilkår skal overholdes.

Boligselskabernes Landsforening fremhæver blandt andet sin modstand imod forslaget om pligtmæssig vægtning af tildelingskriterierne.

Bryggeriforeningen mener ikke, at udbudsdirektiverne bør anvendes som politisk instrument på andre områder (miljømæssige karakteristika og sociale hensyn), og deler DI's betænkeligheder ved forslaget om konkurrencepræget dialog.

Bygge-, Anlægs- og Trækartellet ønsker, at arbejdstagerrettigheder indarbejdes i udbudsdirektiverne på en mere forpligtende måde, end tilfældet er i de eksisterende direktiver. BAT-Kartellet har konkret foreslået, at det præciseres, at bydende og underentreprenører skal overholde nationale løn- og ansættelsesvilkår, og at udbydere skal have pligt til at indhente oplysninger om underentreprenører, hvem de er, og hvilke opgaver de skal udføre.

I relation til pligtsmæssig vægtning af tildelingskriterierne bør forslaget ifølge *Bygherreforeningen i Danmark* have en så rummelig og anvendelig udformning som muligt. I relation til det eksisterende forsyningsvirksomhedsdirektivs artikel 14, stk. 10, 3. afsnit – om at visse delleverancer og delarbejder er undtaget fra udbudspligt – bemærker BD endvidere, at reglen er tiltænkt at være gældende for alle typer aftal indskrænkende formulering er utilsigtet. Ifølge BD bør dette punkt medtages i direktivforhandlingerne.

Danmarks Naturfredningsforening og *Det Økologiske Råd* ønsker blandt andet, at det præciseres, at offentlige indkøbere kan henvise til såvel EU's som (pluri)nationale miljømærker. Det skal derudover sikres, at de nye udbudsdirektiver ikke kan fortolkes således, at der kun må stilles miljøkrav, som indebærer en økonomisk fordel for den pågældende indkøber, og som giver slag i det udbudte produkt. *Danmarks Naturfredningsforening* og *Det Økologiske Råd* mener, at Danmark bør stemme imod forslagene til nye udbudsdirektiver, medmindre indkøberne får mulighed for at stille miljøkrav til produktionsprocessen og henvise til miljømærker.

Danske Energiselskabers Forening mener, at elsektoren bør undtages fra udbudsreglerne, fordi produktion og handel med el er underkastet fuld konkurrence, ligesom der gælder betydelige krav om gennemsigtighed til de med drift og udbygning af net forbundne aktiviteter. Undtages elsektoren ikke, lægger DEF vægt på, at indkøb af energi og brændsel til energiproduktion fortsat undtages fra udbudspligt, at anvendelsesområdet for forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 26, der undtager intra-grouphandler fra udbudspligt, udvides og omfatter andre aftaler end tjenesteydelsesaftaler, at pligten til at vægte tildelingskriterier formuleres, således at reglen kan bruges i praksis, og at forsyningsvirksomhedsdirektivets artikel 40 om vejledende bekendtgørelser udgår af regelsættet.

Danske Fjernvarmeværkers Forening er også imod, at indkøb af energi og brændsel til energiproduktion gøres udbudspligtig.

Dansk Handel & Service finder det positivt, at der lægges op til en vægtning af tildelingskriterier, fordi det sikrer en effektiv kontrol med de ordregivende myndigheder. DHS fraråder til gengæld på det kraftigste, at tildelingskriterierne udvides til at omfatte sociale hensyn, da beslutning om at påtage sig et socialt ansvar bør tages af de enkelte virksomhederne. Derudover er konkurrencepræget dialog ifølge DHS et skridt i den rigtige retning, men forslaget er uklart med hensyn til, hvor langt forhandlingerne kan udstrækkes, og de gode hensigter fortaber sig, fordi konkurrencepræget dialog kun kan anvendes i særlige tilfælde og derfor ikke løser det problem, der eksisterer med særligt komplekse kontrakter. DHS advarer endvidere imod, at en forhøjelse af tærskelværdierne vil kunne få katastrofale konsekvenser.

I relation til konkurrencepræget dialog tilslutter *Dansk Industri* sig, at forslaget udformes, således at der sikres mulighed for øget dialog, men DI mener ikke, at der bør gives adgang til at forhandle under hele udbudsforløbet. Når dialogen afsluttes, bør processen efter DI's opfattelse tilrettelægges således, at leverandørerne afgiver deres endelige tilbud på grundlag af egne forslag. For så vidt angår miljøhensyn kan DI støtte, at der arbejdes for, at der kan tages videregående miljøhensyn, end hvad Kommissionen i en foreløbig fortolkningsmeddelelse har lagt op til, men DI mener, at myndighederne alene skal kunne stille miljøkrav, der knytter an til internationale miljømærker eller miljøledelsessystemer, medmindre miljøkravet består i et egentligt produktspecifikt krav. DI kan ikke tilslutte sig, at myndighederne skal kunne lægge vægt på sociale hensyn udover, hvad der er muligt efter de gældende regler. Øget adgang til at stille sociale, herunder arbejdsmiljømæssige krav, vil medføre betydelige fare for opbygning af tekniske handelshindringer, og virksomhederne vil ikke have mulighed for at indrette deres produktion hensigtsmæssigt i forhold til den forudsigteligt store mængde af forskellige typer krav, som må forventes at blive stillet. DI kan heller ikke tilslutte sig, at ordregivere skal kræve oplysninger om underleverandørers sociale forhold. Derudover er der efter DI's umiddelbare opfattelse ikke grundlag for at fritage kontrakter fra udbudspligten, selv om det måtte dreje sig om kontrakter vedrørende aktiviteter, der foregår på frie konkurrencevilkår. DI henviser herved til, at offentlige aktiviteter ikke er underlagt de regnskabsprincipper, som gælder for private virksomheder. Endelig understreger DI stand imod, at de tidsmæssige besparelser, der vil blive opnået ved anvendelse af elektronisk kommunikationsmidler, godskrives myndighederne frem for leverandørerne. Også *Håndværksrådet*, *Handelskammeret*, *Bryggeriforeningen*, *DHS* og *Dansk Transport og Logistik* er imod reduktion af tidsfristerne for at udarbejde tilbud m.v., der allerede i dag opleves som for korte.

Dansk Transport og Logistik mener, at det er u hensigtsmæssigt, at forenklingen af tærskelværdierne fører til en reduktion af beløbsgrænserne, selv om der kun er tale om 5-6%. DTL er endvidere betænkelig ved, at konkurrencepræget dialog vil kunne bringe ligebehandlingsprincippet i fare.

Ifølge *Det Kommunale Kartel* vil rammeaftaler, særligt på tjenesteydelsesområdet, vanskeliggøre anvendelsen af kontrolbud og hindre gennemsigtighed i beslutningsprocessen. DKK finder endvidere, at vægtning af tildelingskriterierne vil gøre det meget vanskeligt at tage bredere, kvalitative hensyn, herunder miljø-, arbejdsmiljø- og sociale hensyn.

DONG anfører, at DONG som statsselskab vil blive væsentligt ringere stillet end sine umiddelbare konkurrenter, hvilket kan føre til væsentlige tab for selskabet og staten. DONG advarer derfor imod, at indkøb af energi og brændsel til energiproduktion gøres udbudspligtig. DONG finder, at artikel 26 i forslaget til nyt forsyningsvirksomhedsdirektiv fører til u hensigtsmæssige og fordyrende forretningsgange, der stiller olie-/g asindustrien ringere end andre industrier. DONG stiller endvidere spørgsmålstejn ved, om forslaget har forrang frem for den danske naturgasforsyningslov.

Elkraft System deler DEF's synspunkter for så vidt angår forslaget om udbudspligt for indkøb af energi og brændsel til energiproduktion samt ændring af eksisterende artikler 26 og 40.

Energi E2 A/S er ligeledes imod forslaget om at gøre indkøb af energi m.v. til energiproduktion udbudspligtig.

For så vidt angår miljøhensyn anser *Forbrugerrådet* det for væsentligt, at alle aktører i forbindelse med offentlige indkøb kan se, at der er en sammenhæng mellem det, som myndighederne kræver af virksomheder, borgere og forbrugere, og den adfærd, som myndighederne selv udviser.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører fremhæver blandt andet, at der også bør gælde et krav om vægtning af tildelingskriterier i forbindelse med projektkonkurrencer, og generelt bør rammerne, inden for hvilken vægtning kan variere, være så præcis, at der i forbindelse med tilbudsbedømmelsen ikke kan foretages betydelige ændringer i prioriteringen af kriterierne. Der bør gælde de samme tidsfrister for projektkonkurrencer som for offentlige og begrænsede udbud.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd lægger vægt på, at sociale aspekter i højere grad indgår i forbindelse med tildelingen af kontrakter. FTF frygter derudover, at rammeudbud, særligt på tjenesteydelsesområdet, og konkurrencepræget dialog vil kunne hindre gennemsigtigheden i udbudsproceduren og derved forringe konkurrenceelementet. I lighed med DKK mener FTF, at de nævnte udbudsformer bes værliggør, at der kan udarbejdes kontrolbud, som er væsentlige for vurderingen af, om det er hensigtsmæssigt at holde opgavevaretagelsen i eget regi frem for at udlicitere. Med hensyn til rammeudbud mener FTF, at denne form for udbud kan sløre mulighederne for sammenligninger med omkostningerne ved at udføre arbejdet i eget regi. Efter FTF's opfattelse er det væsentligt, at spørgsmålet om at bringe opgaver i udbud ikke alene er et spørgsmål om at konkurrenceudsætte offentlige opgaver i den private sektor, men at en vigtig deltager i denne konkurrence er det offentlige selv. FTF mener endvidere, at alvorlig overtrædelse af social- eller miljølovgivning bør kunne føre til udelukkelse, og også tilbudsgivere, der har overtrådt medlemsstaternes arbejdslovgivning, bør kunne udelukkes fra at deltage i udbudsprocedurer.

Handelskammeret finder spørgsmålet om rammeaftaler af stor betydning. Handelskammeret kan ikke tiltræde, at der skal afholdes yderligere udbudsrunder mellem parterne i en rammeaftale, og foreslår, at der eventuelt indføres regler for, hvorledes offentlige myndigheder kan koble sig af og på rammeaftaler. Handelskammeret er betænkelige ved, at der fra dansk side lægges op til, at der skal inddrages miljøhensyn i større omfang, end det er muligt i dag, og er imod, at sociale hensyn inddrages i det omfang, der er lagt op til. Arbejdsmarkedsreguleringer bør ifølge Handelskammeret være genstand for særskilt forhandling og ikke indføres "ad bagdøren" med udbudsdirektiverne. Endelig mener Handelskammeret, at der bør indføres regler, som tillader længerevarende kontrakter.

Efter *IT-Brancheforeningens* opfattelse vil det være i strid med EU-lovgivningen at stille krav om nationale miljømærker. Brugen af nationale miljømærker vil virke diskriminerende og hindre samhandlen mellem medlemsstaterne. IT-Brancheforeningen mener endvidere, at adgang for offentlige indkøbere til at stille krav til og lægge vægt på miljøforhold i produktionsprocessen og miljøledelse hos leverandøren er i strid med sigtet med offentlige indkøb, der i det væsentlige er af økonomisk karakter.

Kommissionens oprindelige forslag er ifølge *Kommunernes Landsforening* blevet væsentligt forbedret for så vidt angår reguleringen af rammeaftaler, og KL er enig i, at der under de fortsatte forhandlinger lægges vægt på, at miljø- og sociale hensyn i større omfang inddrages i forbindelse med offentlige indkøb. Derimod gentager KL, at forslaget om pligtmæssig vægtning af tildelingskriterierne bør udgøres af, og at der under konkurrencepræget dialog bør være adgang til at forhandle i hele udbudsforløbet. KL foreslår generelt, at forhandlinger tillades, når udenlandske leverandører ikke anmoder om prækvalifikation.

Landsorganisationen i Danmark foreslår, at det pålægges udbyderne at inddrage de bydendes arbejdsmiljøkompetence ved valget af leverandør, at føre tilsyn med, om arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt samt at samarbejde med leverandøren om sikkerhed og sundhed. LO's forslag udvider kravene til udbyder i forhold til et af Arbejdsministeren fremsat lovforslag om udbyderans P>

Post Danmark fremhæver, at selvstændige offentlige virksomheder i situationer, hvor væsentlige kommercielle interesser er involveret, har behov for at kunne indgå aftaler enten uden udbud eller gennem en forkortet procedure, og foreslår, at der fra dansk side arbejdes for at ændre udbudsdirektiverne, så de tager højde for sådanne situationer. Derudover mener *Post Danmark*, at forslaget om elektroniske udbud ikke medfører en tilstrækkelig modernisering af de gældende regler. *Post Danmark* opfordrer kraftigt til, at reglerne ændres, således at ordregivende myndigheder uden at gennemføre traditionelle udbudsprocedurer kan benytte sig af elektroniske markedspladser, der tilgodeser hensynet til en effektiv og gennemslagslig konkurrence. *Post Danmark* forudsætter herved, at der skal fastsættes transparenskrav og krav til de offentlige myndigheder, der sikrer automatisk valg af det objektivt bedste tilbud, og foreslår også, at der indføres en certificeringsordning af elektroniske markedspladser, som skal opfylde bestemte retningslinjer, og som herefter uden videre skal anses for at leve op til kravene i udbudsdirektiverne.

Praktiserende Arkitekters Råd kan ikke støtte forslaget om forkortelse af tidsfristerne. De gældende frister medfører allerede i dag, at kvaliteten af de tilbud, der afgives, ikke er så høj, som den burde være. PAR støtter forslaget om vægtning af tildelingskriterierne, men mener, at vægtningen bør fremgå allerede af udbudsbekendtgørelsen og ikke først af udbudsmaterialet. PAR mener fortsat, at forslaget om konkurrencepræget dialog medfører, at ophavsretlige rettigheder ikke har nogen beskyttelse. Myndigheder bør desuden være forpligtet til at honorere virksomheder, som har deltaget i konkurrencepræget dialog. PAR er i øvrigt betænkelig ved en procedure, der har karakter af en fortløbende forhandling. Endelig er PAR betænkelig ved anvendelsen af rammeaftaler i relation til rådgivning om byggeopgaver, som kan sætte konkurrence ud af spillet i en årrække.

Reno-Sam støtter ikke forslaget om pligtmæssig vægtning af tildelingskriterier, og påpeger, at det i relation til elektroniske udbud bør overvejes, hvorledes det kan sikres, at alle modtagne tilbud åbnes samtidig og ikke før tilbudsfristens udløb.

Endelig ønsker nogle organisationer, heriblandt *KL*, *Det Økologiske Råd* og *Danmarks Naturfredningsforening*, at tærskelværdierne forhøjes. Tilsvarende ønsker PAR og F.R.I., at tærskelværdien forhøjes for så vidt angår arkitekt- og ingeniørydelser.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslagene skal implementeres i dansk ret. Dette kan ske ved udstedelse af bekendtgørelser i medfør af lovbekendtgørelse nr. 600 af 30. juni 1992 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af bygge- og anlægskontrakter og indkøb m.v.

Forslagene skønnes at ville bidrage til effektive udbudsregler, der har til formål at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af offentlige ressourcer, som kan have positive statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslagene skønnes at ville bidrage til effektive udbudsregler, der har til formål at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af offentlige ressourcer og fremme konkurrencen.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 18. maj 2000 i forbindelse med rådsmødet (Indre Marked) den 25. maj 2000, til forhandlingsoplæg den 24. november 2000 i forbindelse med rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. november 2000 og til orientering den 23. maj 2001 i forbindelse med rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 30. maj 2001. Notater er i den forbindelse fremsendt henholdsvis den 12. maj 2000, den 16. november 2000 og den 15. maj 2001. Grundnotat er fremsendt den 21. september 2000.

13. Forslag til Rådets konklusioner for Kommissionens rapport over gennemførelsen af Rådets forordning (EF) nr. 2679/98 om det indre markeds funktion med hensyn til fri bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne (informationsproceduren)

Resumé

Rådet vedtog den 7. december 1998 forordning 2679/98 om det indre markeds funktion med hensyn til fri bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne. Samtidig vedtog rådet en resolution, som opfordrede Kommissionen til at aflægge rapport om gennemførelsen af forordningen 2 år efter dens ikrafttræden. Kommissionen aflagde sin rapport den 22. marts 2001. Ifølge rapporten har forordningen været anvendt i 22 tilfælde, hvoraf ingen var danske. Rapporten har ingen konsekvenser for dansk ret.

1. Baggrund og indhold

Den 7. december 1998 vedtog Rådet forordning nr. 2679/98 om det indre markeds funktion med hensyn til fri bevægelighed for varer mellem medlemsstaterne ("Jordbærforordningen").

Den vedtagne forordning afviger væsentligt fra Kommissionens oprindelige forslag om en interventionsmekanisme (KOM/97/619) ved ikke at give Kommissionen adgang til at træffe bindende beslutninger. Ordet "interventionsmekanisme" forekommer derfor ikke i den vedtagne retsakt. Det materielle indhold af forordningen er heller ikke en interventionsmekanisme, men derimod en gensidig informationsudveksling mellem medlemslandene i forbindelse med alvorlige hindringer for den frie bevægelighed af varer. Endelig udelukker den vedtagne forordning udtrykkeligt ethvert indgreb i strejkeretten og "retten eller friheden til at træffe andre foranstaltninger, der hører ind under særlige arbejdsmarkedsordninger i medlemsstaterne."

Denne bestemmelses rækkevidde er nærmere præciseret i en erklæring til Rådsprotokollen, hvorefter Rådet noterer sig, at foranstaltninger undergivet den danske arbejdsret er "særlige arbejdsmarkedsordninger" og dermed undtaget fra forordningens gyldighedsområde.

Samtidigt med forordningen vedtog Rådet en resolution (Resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne af medlemsstaterne, forsamlet i rådet den 7. december 1998 om fri bevægelighed for varer (EFT L 337 af 12. dec. 1998, s. 10), hvori Kommissionen blev opfordret til at aflægge rapport om gennemførelsen af forordningen to år efter dens ikrafttræden.

I overensstemmelse hermed afgav Kommissionen beretning den 22. marts 2001 (KOM(2001) 160 endelig). I beretningen opregnes 22 tilfælde, hvor forordningen har været anvendt. Der har i Danmark ikke været tilfælde omfattet af forordningen. De 15 tilfælde vedrører vejblokader, 3 havneblokader og 2 flyvelederstrejker.

Kun i ét tilfælde har en aktion direkte haft til formål at hindre importen fra en anden medlemsstat. Efter udsendelsen af beretningen har der været et nyt tilfælde, hvor franske vinbønder ødelagde spansk vin, der var til salg i to supermarkeder i Sydfrankrig. Derimod undgik et tredje supermarked ødelæggelsen, fordi det havde tilkaldt politiet.

Generelt har der været tale om kortvarige hindringer. I mange tilfælde er hindringerne ophørt, inden Kommissionen modtog svar på sine henvendelser til medlemsstaterne.

Medlemsstaternes gennemførelse af forordningen beskrives som mangelfuld, f. eks. har Belgien og Irland ikke udpeget de kontaktpunkter, der er en forudsætning for informationsudvekslingen og flere medlemsstater har ikke udfyldt et spørgeskema, som Kommissionens tjenestegrene har udsendt.

Kommissionen finder desuden, at den bliver for sent informeret om truende handelshindringer, at ønskede oplysninger ikke fremkommer til tiden og endelig, at Kommissionen aldrig er blevet underrettet om, hvilke foranstaltninger medlemsstaterne har truffet til at imødegå hindringen.

Kommissionen finder desuden, at forordningen er mangelfuld, f.eks. mangler der en mulighed for sanktioner over for medlemsstaterne.

Beretningen opstiller tre løsningsmodeller:

1. Status quo

Kommissionen mener, at dette kræver af medlemsstaterne:

- en rettidig underretning om kommende hindringer
- udførlige og mere prompte svar, når Kommissionen anmoder om oplysninger
- vedtagelse af støtteforanstaltninger på ad-hoc basis for hurtigst muligt at få genetableret den frie bevægelighed for varer.

2. En mere aktiv anvendelse af forordningen og resolutionen

Kommissionen forestiller sig her følgende initiativer uden at ændre de retlige rammer:

- Kommissionen kan udarbejde en håndbog over de forpligtelser medlemsstaterne og de økonomiske aktører har efter forordningen.
- En særlig ordning hvorefter Rådet og Europaparlamentet underrettes om tilfælde, hvor forordningen er blevet anvendt.
- Udvalgene om den sociale dialog underrettes om tilfælde, hvor forordningen har fundet anvendelse.
- Der kunne igangsættes et oplysningsarbejde over for medierne og de økonomiske aktører, bl.a. ved at oprette et særligt websted.
- Der kunne indledes overtrædelsesprocedurer mod alle medlemsstater, der overtræder forordningens bestemmelser.

1. Ændringer af forordningen for at udvide rækkevidden

Kommissionen forestiller sig følgende ændringer:

- at fjerne enhver tvetydighed i definitionen af hindringer, der kræver et hurtigt indgreb efter forordningen
- at anføre eksempler på, hvilke foranstaltninger der betragtes som nødvendige og relevante og som skal træffes af medlemsstaterne for at få genetableret fri bevægelighed for varer
- at udvide anvendelsesområdet i forordningens art. 5, så medlemsstaternes svarfrist til Kommissionen for manglende opfyldelse af oplysningspligten sættes til 5 dage
- at indføre en hasteprocedure for indbringelse af sager for domstolen, hvis femdagesfristen i artikel 5 ikke overholdes (der henvises til Kommissionens forkastede forordningsforslag)
- at indsætte en bestemmelse i forordningen om, at medlemsstaterne skal indføre effektive klagemuligheder for erstatning til personer, der har lidt skade som følge af en hindring.

Med udgangspunkt i beretningens løsningsmodel 2 "En mere aktiv anvendelse af forordningen og resolutionen" har det belgiske formandskab udarbejdet et forslag til rådskonklusioner (Rådsdokument SN 1186/01 af 16. juli 2001). Formandskabets forslag kan kort karakteriseres som en forkortet udgave af løsningsmodel 2. Derudover pålægges Kommissionen at udarbejde løsningerne i samarbejde med medlemsstaterne.

Efter forslaget er Rådet enig om, at forordningen skal anvendes mere aktivt i tæt samarbejde mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Resolutionen understreger endvidere, at de grundlæggende rettigheder, herunder retten eller friheden til at strejke, skal respekteres.

Rådet hilser herunder Kommissionens forslag velkommen på følgende områder:

- en håndbog (vade-mecum) til brug for medlemsstaterne og de økonomiske operatører, der udarbejdes af Kommissionen i tæt samarbejde med medlemsstaterne og de økonomiske operatørers ønsker. Håndbogen skal detaljeret beskrive de procedurer, der skal følges, når en hindring kan forudses, eller der forekommer en hindring eller en trussel om en hindring for varernes frie bevægelighed

- anvendelsen af bestående strukturer, fx udvalgene for den sociale dialog til at informere arbejdsmarkedets parter

- igangsættelse af et oplysningsarbejde overfor medierne og de økonomiske aktører, specielt ved oprettelsen af et særligt websted

Yderligere gives principiel tilslutning til udarbejdelsen af en standardformular, der skal hjælpe medlemsstaterne til at opfylde deres oplysningsforpligtelser. Kommissionen opfordres til, i samarbejde med medlemsstaterne, at færdiggøre arbejdet.

Betydningen for de økonomiske operatører af oplysninger om lokaliseringen af hindringerne og alternative transportveje understreges.

Endelig gentages medlemsstaternes forpligtelse efter resolutionen til at sikre hurtige klageprocedurer for personer, der er blevet skadet som følge af en overtrædelse af forordningen og traktaten.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa Parlamentet har ikke udtalt sig i sagen.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Konklusionerne, som er et formandskabsinitiativ, redegør ikke for disse principper.

Efter dansk opfattelse er formålet med konklusionerne i overensstemmelse med disse principper.

4. Gældende dansk ret

Adgangen til erstatning er allerede indeholdt i resolutionen fra 1998 og et eventuelt erstatningsansvar for danske myndigheder følger allerede af den bestående almindelige erstatningsret.

5. Høring

Kommissionens beretning har været sendt i høring i en bred kreds af berørte myndigheder og organisationer. Der er modtaget høringssvar fra Forbrugerrådet. Rådet udtaler, at det "ikke kan vurdere, om løsning 3 er mest fornuftig, når henses til Kommissionens eksempler. Imidlertid skal der enstemmighed til for at ændre forordningen, og det vil derfor være tvivlsomt, om noget kan opnås ad denne vej, hvorfor fre mgangsmåde 2 måske vil være at foretrække." Herudover har der ikke været bemærkninger til beretningen.

Specialudvalgsnotat har været sendt i høring i EF-specialudvalget for tekniske handelshindringer. Der er ikke modtaget bemærkninger til notatet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget til konklusioner indebærer ingen lovændringer eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget pålægger ikke Danmark nye forpligtelser i forhold til den gældende forordning og resolution. Disse forpligtigelser omfatter desuden helt ekstraordinære undtagelsestilfælde og der er ikke, hverken før eller efter forordningens vedtagelse, opstået situationer på dansk territorium.

8. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens rapport har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget. Afsnittet afsluttes med: "Sagen skønnes at burde nævnes i Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg" / "...med henblik på orientering." eller "Der skønnes ikke behov for, at sagen nævnes i Folketingets Europaudvalg".

14a. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende betalinger i euro, KOM (2001) 439 foreløbigt udkast af 24. juli 2001.

Resumé

Kommissionen foreslår en forordning, hvorefter gebyret for at overføre euro mellem medlemslandene ikke må være højere end for en tilsvarende indenlandsk overførsel. Sagen er sat på dagsordenen til præsentation.

1. Baggrund

Kommissionen har den 25. juli 2001 vedtaget et forslag til forordning om grænseoverskridende betalinger i euro, KOM (2001) 439 endelig 2001/1074 (COD).

Kommissionen foreslår forordningen udstedt med hjemmel i EU-traktatens 95 (1) der vedrører Rådets kompetence til at udstede retsakter med henblik på dannelsen af det indre marked. Forslaget skal vedtages med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagning.

Forordningen indgår i Kommissionens bestræbelser på at gennemføre det indre marked. Kommissionen angiver, at den i mere end 10 år har arbejdet for, at grænseoverskridende detailbetalinger skal kunne ske lige så billigt som indenlandske betalinger.

Kommissionen har hidtil søgt at gennemføre dette mål, ved at opfordre til en frivillig indsats fra banksektorens side. En række undersøgelser (senest i marts 2001 og offentliggjort i juli 2001) viser imidlertid, at det fortsat er væsentligt dyrere at foretage grænseoverskridende betalinger end indenlandske betalinger.

Da banksektoren efter Kommissionens opfattelse således ikke har efterkommet opfordringerne til frivilligt at reducere omkostningerne ved grænseoverskridende betalinger i euro, har Kommissionen valgt at foreslå en retlig regulering i form af en forordning, der skal træde i kraft 1. januar 2002, som er datoen for indførelsen af fysiske euro sedler og mønter.

2. Forslagets formål og indhold

I henhold til forslaget må de gebyrer kunderne betaler ved grænseoverskridende betalinger af op til 50.000 euro, ikke overskride de gebyrer der betales for en tilsvarende indenlandsk betaling. Beløbsgrænsen svarer til anvendelsesområdet for direktiv 97/5 om grænseoverskridende pengeoverførsler.

Der er tale om et forslag til en forordning, der skal gælde i alle EU-landene, herunder også Danmark, Sverige og UK uanset at disse lande ikke indfører euro.

Forordningsformen er valgt, for at der ikke skal foretages gennemførelsesforanstaltninger i medlemslandene, idet det er ønsket, at retningslinierne skal være gældende fra 1. januar 2002, hvor euro mønter og sedler tages i anvendelse.

Forordningen vedrører gebyrer og lignende, som pålignes ved ikke-kontante grænseoverskridende betalinger op til 50.000 euro inden for EU. Gebyrerne for sådanne overførsler må ikke overstige de gebyrer, der pålignes ved en tilsvarende indenlandsk betaling.

Ved ikke-kontante overførsler forstås først og fremmest: 1) betaling med betalingskort i forretninger, 2) hævnning af kontanter i pengeautomater, 3) betaling med check eller 4) konto-til-konto overførsel. For de to første betalingsmåder skal reglerne træde i kraft den 1. januar 2002, og for de to sidste betalingsmåder skal reglerne træde i kraft den 1. januar 2003.

Grænsen er sat ved 50.000 euro for at omfatte de fleste betalinger effektueret af forbrugere og mindre virksomheder.

Reglerne forbyder ikke, at bankerne påligner kunden et gebyr for at foretage en grænseoverskridende betaling op til 50.000 euro, men fastslår alene, at gebyret ikke må overstige det gebyr, der opkræves for en tilsvarende indenlandsk betalingsoverførsel. Forordningen regulerer kun egentlige overførselsgebyrer, og ikke gebyrer i forbindelse med for eksempel veksling til og fra euro.

Efter forslaget skal bankerne give kunderne forudgående information om størrelsen af alle gebyrer ved overførslen herunder også eventuelle vekslebyrer. Enhver ændring af gebyrerne skal også meddeles kunderne.

For at lette anvendelsen af fuldautomatiske betalinger skal bankerne og kunderne på opfordring oplyse deres internationalt anerkendte identifikationskoder for henholdsvis banken og kundens kontonummer, ligesom forretningsdrivende, der sælger varer eller tjenesteydelser over landegrænserne, skal oplyse deres tilsvarende nummer.

Medlemslandene skal endvidere inden 1. januar 2002 hæve eventuelle nationale indberetningsforpligtelser af hensyn til betalingsbalancestatistikken ved grænseoverskridende betalinger til minimum 12.500 euro, og den 1. januar 2004 til minimum 50.000 euro.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitet

Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet er ikke direkte omtalt i forslaget.

Spørgsmålet om hvorvidt forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, vil blive vurderet på grundlag af høringen.

4. Gældende ret

Der er ikke regler i dansk lovgivning, der på samme måde regulerer de forhold forordningen vedrører, bortset fra Nationalbankens regler om indberetning af overførsler til og fra udlandet. Der er ikke lovregler om vekselgebyrer i Danmark.

I henhold til Nationalbankens regler skal der ske indberetning til brug for den danske betalingsstatistik når en overførsel overstiger modværdien af 100.000 kr. svarende til 12.500 euro. Betalinger under beløbsgrænsen er fritaget for indberetning af

betalingsformål. Pengeinstitutterne indberetter dog i dag det samlede beløb for små betalinger, hvilket sker på månedsbasis og uden kundekontakt.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende:

Forsikring & Pension, Danmarks Nationalbank, Finansforbundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Den danske børsmæglerforening, Dansk Industri, Finansrådet, Forbrugerrådet, Københavns Fondsbørs, Værdipapircentralen, Dansk Handel og Service, Foreningen af Tjenestemænd og Funktionærer, Landsorganisationen i Danmark, Investeringsforeningsrådet, Realkreditrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Det Danske Handelskammer, Håndværksrådet, Sammenslutningen af Danske Andelskasser, Amtsrådsforeningen, Advokatrådet, Foreningen af Registrerede Revisorer, Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Landbrugsrådet, Kommunernes Landsforening, Foreningen af J.A.K. Andelskasser, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Centralforeningen for Danske Assurandører, Regionale Bankers Forening.

Høringen er endnu ikke afsluttet.

Finansrådet har dog allerede inden høringen meddelt Erhvervs- og Økonomiministeren, at Finansrådet er kritisk overfor forslaget, idet Finansrådet er af den opfattelse, at pengeinstitutterne bør have tilstrækkelig tid til at udvikle betalingssystemerne på markedsvilkår i stedet for at blive underlagt en prisregulering.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

En forordning er direkte anvendelig i dansk ret. Eftersom forordningen medfører ændringer af de nugældende regler for indberetninger af overførsler til/fra udlandet vil disse regler, af overskueligheds hensyn, skulle ændres, således at de bliver i overensstemmelse med forordningen.

Nationalbanken og Danmarks Statistik har oplyst, at forslagets fulde gennemførelse vil indebære et mærkbart informationstab i relation til opgørelsen af den danske betalingsbalance overfor udlandet, og at det derfor vil være nødvendigt, at indsamle oplysninger direkte fra virksomhederne i stedet for gennem banksystemet. På myndighedsside vil det kræve en øget ressourceindsats at forberede og administrere en sådan omlægning af statistikindsamlingen.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En gennemførelse af forslaget vil betyde en besparelse for de personer og virksomheder, der får gennemført grænseoverskridende betalinger i euro, idet gebyret forbundet hermed i nogle pengeinstitutter må forventes at falde. Kommissionen har i "Begrundelse" til forslaget anført, at tilpasningen af gebyrerne for grænseoverskridende betalinger til gebyrerne for indenlandske betalinger ikke må resultere i højere gebyrer for indenlandske betalinger. Hvorledes dette skal sikres er ikke beskrevet.

Hvilke økonomiske konsekvenser, en gennemførelse af forslaget vil få for de berørte parter, vides endnu ikke, da høringen ikke er afsluttet.

8. Tidligere forelæggelser for Europaudvalget

Grundnotatet er oversendt til Europaudvalget den 23. august 2001.

-

14b. Unionsborgeres ret til at færdes frit

Resumé

Kommissionen har den 2. juli 2001 officielt fremsat forslag til Rådets direktiv om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.

Kommissionens direktivforslag om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område er fremsat med hjemmel i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab artikel 12 og 18, stk. 2, samt artikel 40, 44 og 52 i traktatens afsnit III, der vedrører den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital.

Direktivforslaget behandles i proceduren med fælles beslutningstagen mellem Rådet og Europa Parlamentet, jf. artikel 251. Som en del af retsgrundlaget henvises der til artikel 18, stk. 2, hvorefter Rådets afgørelse skal træffes med enstemmighed.

Direktivforslaget skal erstatte og supplere en række gældende EU-retsakter, der omfatter ni direktiver og to forordninger om den frie bevægelighed for EU-borgere og deres familiemedlemmer.

Formålet med direktivforslaget er at modernisere og simplificere retten for unionsborgere og deres familiemedlemmer til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, at søge at minimere de administrative procedurer, ligesom forslaget tilsigter at forbedre definitionen af familiemedlemmernes rettigheder samt at begrænse mulighederne for at nægte eller inddrage en opholdstilladelse.

1. Baggrund og indhold

Direktivforslaget skal erstatte og supplere en række eksisterende fællesskabsretlige instrumenter vedrørende fri bevægelighed og ophold og vil medføre ophævelse af følgende ni direktiver:

- direktiv 64/221 om samordning af de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed,
- direktiv 68/360 om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer,
- direktiv 72/194 om udvidelse af anvendelsesområdet for Rådets direktiv af 25. februar 1964 om samordning af de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, til også at omfatte arbejdstagere, og som udnytter retten til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér,
- direktiv 73/148 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsningerne inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser,
- direktiv 75/34 om retten for statsborgere i en medlemsstat til at blive boende på en anden medlemsstats område efter dér at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed,
- direktiv 75/35 om udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 64/221 om samordning af de særlige foranstaltninger, der gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, til også at omfatte de statsborgere i en medlemsstat, som udøver retten til at blive boende på en anden medlemsstats område efter dér at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed,
- direktiv 90/364 om opholdsret,
- direktiv 90/365 om opholdsret for lønmodtagere og selvstændige, der er ophørt med erhvervsaktivitet,
- direktiv 93/96 om opholdsret for studerende,

Direktivforslaget vil endvidere medføre ændringer i forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed og indeholder bestemmelser, der indarbejder og tilpasser bestemmelserne i forordning 1251/70 om arbejdstageres ret til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér.

I konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Cardiff i juni 1998 blev det fastslået, at medlemsstaterne og alle institutionerne må gøre en vedvarende indsats for at bringe Unionen tættere på borgerne ved at gøre den mere åben, mere forståelig og mere relevant for det daglige liv.

I meddelelsen om opfølgningen af anbefalingerne fra gruppen på højt plan om den frie bevægelighed for personer fra 1998 bekræftede Kommissionen, at indførelsen af unionsborgerskabet har betydet, at enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på en anden medlemsstats område. På den måde bliver disse rettigheder en integreret del af alle unionsborgernes retssystem, der bør formaliseres i fælles retsregler. Kommissionen finder det derfor nødvendigt at harmonisere retsstillingen for alle EU-borgere i medlemsstaterne, uanset om de udøver erhvervsmæssig virksomhed eller ikke.

Det er på denne baggrund fundet nødvendigt med en ny tilgang til udøvelsen af unionsborgernes rettigheder, således at der indføres ét samlet regelsæt for fri bevægelighed i overensstemmelse med artikel 17 og 18 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Udover at direktivforslaget skal erstatte og supplere de allerede gældende EU-retsakter på området, er formålet med forslaget blandt andet at modernisere og simplificere retten for unionsborgere og deres familiemedlemmer til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område og at søge at minimere de administrative procedurer. Endvidere er formålet at søge at forbedre definitionen af familiemedlemmernes rettigheder samt at begrænse mulighederne for at nægte eller inddrage en opholdstilladelse.

Direktivforslaget fastlægger de betingelser, hvorefter unionsborgere og deres familiemedlemmer kan færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, samt betingelserne for at meddele unionsborgere og deres familiemedlemmer permanent opholdstilladelse i en medlemsstat.

Direktivforslaget fastlægger endvidere begrænsninger for denne ret som følge af offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed.

Som en af de væsentligste ændringer i forhold til allerede gældende regler udvides adgangen for en unionsborger til at medtage familiemedlemmer.

Endvidere udvides retten for en unionsborger til at opholde sig på en anden medlemsstats område i op til seks måneder i modsætning til tre måneder efter nugældende regler.

For ophold ud over seks måneder lempes betingelserne for en unionsborgers ret til at opholde sig på en anden medlemsstats område, således at en unionsborger har ret til at opholde sig i mere end seks måneder uden krav om opholdsbevis, herunder uanset at unionsborgeren ikke er arbejdstager eller selvstændig, hvis blot unionsborgeren erklærer at have tilstrækkelige midler samt at være i besiddelse af en sygeforsikring.

Endelig skal retten til permanent opholdstilladelse efter direktivforslaget meddeles efter fire års ophold i modsætning til fem års ophold efter nugældende regler.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om Kommissionens direktivforslag.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det anføres i direktivforslaget, at Det Europæiske Fællesskab ifølge EF-traktatens artikel 40, 44 og 52 skal indføre de lovgivningsmæssige instrumenter, der er nødvendige for at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed, ret til indrejse og ophold, etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser.

Artikel 18, stk. 1, tillægger enhver unionsborger ret til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område, dog med de begrænsninger og betingelser, der er fastsat i traktaten eller den afledte ret. Medlemsstaterne har ingen beføjelser i den henseende.

Artikel 18, stk. 2, giver Fællesskabet mulighed for at vedtage bestemmelser, der gør det lettere at udøve retten til fri bevægelighed.

De foranstaltninger, der er indeholdt i direktivforslaget, respekterer de beføjelser, der er tillagt Det Europæiske Fællesskab, og som skal udøves i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 5, hvorefter Fællesskabet kun handler i det omfang, det er nødvendigt for at nå denne traktats mål.

Der er med direktivforslaget navnlig tale om en sammenskrivning, forenkling og justering af allerede gældende fællesskabsret om personers fri bevægelighed. Regler om personers fri bevægelighed er pr. definition et anliggende af grænseoverskridende karakter, og EU-regulering er derfor nødvendig.

Det må ligeledes sikres, at der ikke sker forskelsbehandling mellem unionsborgere, uanset i hvilken medlemsstat de tager ophold, og de enkelte medlemsstater kan ikke vedtage regler, der gælder for samtlige unionsborgere.

Direktivforslaget skønnes derfor at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Efter udlændingelovens § 2, stk. 4, fastsætter indenrigsministeren nærmere bestemmelser til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs regler om visumfritagelse og om ophævelse af indrejse- og opholdsbegrænsninger i forbindelse med arbejdskraftens frie bevægelighed, etablering og udveksling af tjenesteydelser m.v.

Indenrigsministeriet har i bekendtgørelse nr. 761 af 22. august 1994 om ophold i Danmark for udlændinge, der er omfattet af Det Europæiske Fællesskabs regler eller aftale om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, som senest ændret ved Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 684 af 12. juli 1996 (EF/EØS-bekendtgørelsen), fastsat de nærmere regler om ophold og beskæftigelse i Danmark for udlændinge, der er omfattet af EU's regler om unionsborgere og deres familiemedlemmer.

Endvidere finder bestemmelserne i udlændingeloven, lovbekendtgørelse nr. 711 af 1. august 2001, anvendelse på unionsborgere og deres familiemedlemmer.

5. Høring

Medlemmerne af Specialudvalget vedrørende Asyl- og Indvandringssamarbejdet (SPAIS), der er sammensat af repræsentanter fra Advokatrådet, Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp, Amnesty International, Det Danske Center for menneskerettigheder, Rådet for Etniske Minoriteter, er skriftligt blevet hørt over forslaget.

Advokatrådet, Dansk Flygtningehjælp, Amnesty International og Rådet for Etniske Minoriteter har endnu ikke udtalt sig om direktivforslaget.

Dansk Røde Kors har ikke bemærkninger til direktivforslaget.

Det Danske Center for Menneskerettigheder har oplyst, at Centret generelt er positivt indstillet over for direktivforslaget.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vil i sin nuværende udformning medføre ændringer i udlændingelovgivningen og skønnes ligeledes at give anledning til ændringer i blandt andet lovgivningen på uddannelses- og socialområdet og i lovgivningen om personregistrering, erhvervelse af fast ejendom og dansk indfødsret.

Direktivforslaget forventes i sin nuværende udformning at medføre en vis udvidelse af retten til familiesammenføring, og det vurderes derfor, at forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser, som det dog på nuværende tidspunkt ikke er muligt at skønne endeligt over.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, i hvilket omfang forslagets indhold vil medføre samfundsøkonomiske konsekvenser. Direktivet skønnes dog at få betydning for muligheden for fri bevægelighed af personer over grænserne.

8. Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

14c. Rapport af 15. december 2000 fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelse af Rådets direktiv 91/477/EØF af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af våben (KOM (2000) 837 endelig)

Baggrund

Rådets direktiv 91/477/EØF om erhvervelse og besiddelse af våben (våbendirektivet) blev vedtaget den 18. juni 1991. Artikel 17 i direktivet bestemmer, at Kommissionen inden fem år fra datoen for gennemførelsen af direktivet i national lovgivning skal aflægge en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om situationen som følge af direktivets anvendelse, eventuelt ledsaget af forslag.

Ifølge artikel 18 skal medlemsstaterne sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft således, at foranstaltningerne finder anvendelse senest den 1. januar 1993. For at kunne udarbejde en rapport, der var så komplet som mulig, har Kommissionen imidlertid ventet indtil alle medlemsstaterne, inklusiv Finland, Sverige og Østrig for hvilke tidsfristen var sat til 1997, havde gennemført direktivet i national lovgivning.

Kommissionen har i maj 1999 og i februar 2000 udsendt spørgeskemaer til alle medlemsstaterne og de berørte parter (europæiske og nationale jagt-, skytte-, og våbensamlerforbund, våbenhandler-, våbenimportør-, skydevåben- og

ammunitionssammenslutninger). Kommissionen har efterfølgende afholdt møde med nationale eksperter og de berørte parter for at drøfte de indkomne svar. Rapporten fra Kommissionen om erhvervelse og besiddelse af våben er udarbejdet på baggrund af disse oplysninger.

Under hensyntagen til status for forhandlingerne om FN-protokollen om bekæmpelse af ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben og dele, komponenter samt ammunition hertil såvel som reaktionerne fra Europa-Parlamentet, Rådet og de berørte parter på henstillingerne i rapporten, har Kommissionen først til hensigt at forelægge relevante lovgivningsmæssige forslag i begyndelsen af 2002.

1. Indhold

Rapporten fra Kommissionen om erhvervelse og besiddelse af våben indledes med en beskrivelse af baggrunden for og målene med direktivet såvel som en beskrivelse af de vigtigste bestemmelser. Endvidere evaluerer rapporten gennemførelsen og anvendelsen af de vigtigste bestemmelser i direktivet. Endelig indeholder rapporten forslag til forbedring af direktivet.

Rapporten konkluderer, at de fleste medlemsstater er af den opfattelse, at direktivets mål er opfyldt. Enkelte medlemsstater påpeger dog visse problemer med direktivets målopfyldelse, særligt: informationsudveksling mellem medlemsstater, administrative foranstaltninger og autorisationsprocedurenes kompleksitet.

Rapporten konkluderer endvidere, at de berørte parter har udtrykt almindelig tilfredshed med direktivets instrumenter, men at direktivet ikke bliver anvendt korrekt af alle medlemsstater, særligt hvad angår det europæiske våbenpas.

Rapporten foreslår, at reglerne om det europæiske våbenpas forbedres, at direktivets anvendelsesområde afklares i visse henseender, og at direktivet tilpasses de ændringer på området, der følger af vedtagelsen af FN-protokollen imod ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben mv.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at tage rapporten til efterretning.

2. Europa-Parlamentets holdning

Rapporten fra Kommissionen har endnu ikke været forelagt Europa-Parlamentet, som derfor ikke har udtalt sig herom.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke kommenteret rapportens forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Rapporten er imidlertid en opfølgning på en EU-retsakt, som fastlægger fælles regler for erhvervelse og besiddelse af våben, og den findes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Rapporten vedrører i sig selv ikke dansk ret.

5. Høring mv.

Rapporten har ikke været sendt i høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser

Folketingets Europaudvalg er ikke tidligere blevet orienteret om rapporten.

15. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om 24. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (pentabromodiphenylether), KOM (2001) 12 endelig.

Resumé

Med den 24. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater foreslår Kommissionen et forbud mod markedsføring og anvendelse af pentabromodiphenylether i sin rene form samt forbud mod markedsføring af produkter, der indeholder pentabromodiphenylether.

Pentabromodiphenylether anvendes som flammehæmmer (bromerede flammehæmmere).

Forbuddet er en opfølgning på den risikoreduktionsstrategi som fulgte en risikovurdering af stoffet jf. forordning 793/93/EØF, om vurdering af og kontrol med risikoen ved eksisterende stoffer.

1. Status

Kommissionen sendte den 23. januar 2001 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 i TEF (tidligere artikel 100 A), og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF (tidligere artikel 189B).

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om forslaget ved grundnotat den 25. april 2001.

Europaparlamentet afsluttede sin første læsning den 6. september 2001 med vedtagelse af en række ændringsforslag.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagets formål er, at opretholde det indre marked og beskytte sundheden og miljøet ved at tage højde for resultaterne fra risikovurderingen og følge risikoreduktionsstrategien for pentaBDE jf. Rådets forordning 793/93/EØF om vurdering af og kontrol med risikoen ved eksisterende stoffer.

I direktivforslagets foreslås, at

- forbyde markedsførelsen og anvendelsen af pentaBDE i sin rene form

- forbyde markedsførelsen af varer, der indeholder pentaBDE

Forslaget undtager stoffet octabromodiphenylether (octaBDE, ligeledes bromerede flammehæmmere) for så vidt, at det indeholder under 5 % pentabromderivater.

I følge Rådets forordning 793/93/EØF om vurdering af og kontrol med risikoen ved eksisterende stoffer tegner et medlemsland sig for at udarbejde en risikovurdering af et konkret stof. England var ansvarlig / rapporteur for pentabromodiphenylether (PentaBDE).

Risikovurderingen viste, at det var nødvendigt at reducere pentaBDE's påvirkning af miljøet, som opstår i forbindelse med fremstilling og anvendelse af pentaBDE i polyurethanskum. I overensstemmelse med ovenstående Rådsforordning er der efterfølgende udarbejdet en risikoreduktionsstrategi, som anbefaler et forbud mod markedsføring af pentaBDE ved ændring af 76-direktivet om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer. Strategien anbefaler ligeledes, at alle foranstaltninger skal træffes under hensyn til, at spædbørn udsættes for stoffet gennem modermælken.

Kommissionen har under forhandlingerne i miljøgruppen ændret sit forslag, således at den maksimale tilladelige indehold af pentaBDE i octaBDE fastsættes til 2 % i stedet for de oprindelige 5%.

Europaparlamentet vedtog en rapport (A5-0271/2001) på samlingen den 6. september 2001. Parlamentet foreslår, at det maksimale tilladelige indehold af pentaBDE i octaBDE fastsættes til 0,1% i stedet for Kommissionens forslag på 2%.

Herudover foreslår Parlamentet, at octaBDE og decaBDE – to andre stoffer i samme familie – forbydes helt gennem en udvidelse af direktivet til også at omfatte disse to stoffer.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at nærværende direktivforslag er den eneste handlemulighed, der er til rådighed for at opretholde det indre marked og samtidig fastsætte ensartede forskrifter for pentaBDE.

Kommissionen angiver, at nærværende direktivforslag er proportionalt, idet forslaget beskytter sundhed og miljø og opretholder det indre marked ved meget små omkostninger.

Regeringen er enig i denne vurdering.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Vedtagelsen af nærværende direktivforslag vil skulle implementeres ved udstedelse af en dansk bekendtgørelse. I følge direktivforslaget vil en dansk bekendtgørelse skulle træde i kraft senest den 31. december 2002, med et forbud for anvendelse og markedsføring af pentaBDE pr. 1. juli 2003.

Økonomiske og administrative konsekvenser: På grundlag af Kommissionens oplysninger skønnes direktivforslaget kun at medføre beskedne problemer for erhvervslivet, idet der findes både tekniske og økonomisk egnede alternativer. Omkostningerne er ubetydelige, både hvad angår engangsomkostninger til omstilling og årlige omkostninger sammenlignet med omsætningen i de berørte sektorer.

I Danmark vurderes anvendelsen af pentaBDE at være meget begrænset. For samtlige bromerede flammehæmmer sker 90% af forbruget i form af import af færdigvarer, og anvendelsen af pentaBDE til polyethanskum finder ikke sted i Danmark.

Sammenfattende vurderes direktivforslaget kun at have meget beskedne økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, amt eller kommune.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, idet anvendelsen af PentaBDE ikke er reguleret i Danmark.

Forslaget vurderes at have en positiv virkning for miljø- og sundhedsniveauet i EU.

5. Høring

Forslaget har været forelagt EF Specialudvalget vedr. miljøspørgsmål.

Der er indkommet svar fra Københavns Kommune, Greenpeace, Specialarbejderforbundet og Det Økologiske Råd – alle støtter et forbud mod pentaBDE.

16. Forslag til Europa- Parlamentets og Rådets direktiv om 19. ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater (azo-farvestoffer) doc. Kom (2000)758 endelig

Resumé

Med den 19. ændring af direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater forslår Kommissionen at forbyde anvendelse af azofarvestoffer i tekstil- og lædervarer, der ved spaltning af en eller flere azogrupper kan frigive en eller flere af de 23 aromatiske aminer, der er opført på bilag A til direktivforslaget, idet disse aminer kan være kræftfremkaldende. Aminer opført på bilag A må ikke findes i en koncentration på over 30 ppm i færdigvaren, målt efter metoden i bilag B, mens azofarvestoffer, der kan fraspalte eller frigive en eller flere aminer fra bilag A ikke må benyttes i tekstil- og lædervarer, som i længere tid kan komme i direkte berøring med hud eller mundhule hos mennesker.

Der er ingen dansk lovgivning på området. Direktivet vil kunne gennemføres med hjemmel i lov om kemiske stoffer og produkter ved udstedelse af en ny bekendtgørelse.

1. Status

Kommissionen sendte den 10. december 1999 det ovennævnte direktivforslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i traktaten artikel 95 (tidligere artikel 100A) og skal behandles efter procedure med fælles beslutningstagen med Rådet og Europa-Parlamentet i traktatens artikel 251 (tidligere artikel 189B)

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om forslaget ved grundnotat af 5. april 2000. Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 23. maj 2001 i forbindelse med rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 31. maj 2001.

Europaparlamentet har afsluttet sin første læsning med vedtagelse af en række ændringsforslag.

2. Formål og indhold

Baggrunden for forslag til 19. ændring af direktiv 76/769/EØF er, at visse azofarvestoffer, der anvendes i tekstiler og læder, indebærer en kræftisiko for forbrugere og arbejdstagere. Flere medlemsstater bl.a. Tyskland og Holland har indført deres egen regulering eller givet meddelelse om indførelse af nationalt forbud mod visse azofarvestoffer.

Forslagets formål er at få området harmoniseret, så det er ens for alle lande.

I forslaget forbydes anvendelsen af azofarvestoffer, der ved reduktiv spaltning af en eller flere azogrupeer, kan frigive en eller flere af de 23 aromatiske aminer.

I direktivforslagets første bilag er anført eksempler på produkter, hvori farvestofferne ikke må indgå.

I direktivforslagets andet bilag – bilag A - er de pågældende aminer opført. Disse aromatiske aminer kan være kræftfremkaldende. Aminerne i bilag A må ikke findes i en koncentration på over 30 ppm i færdigvaren, målt efter metoden i bilag B. Azofarvestoffer, der kan fraspalte eller frigive en eller flere aminer fra bilag A må ikke benyttes i tekstil- og lædervarer, som i længere tid kan komme i direkte berøring med hud eller mundhule hos mennesker.

I direktivet angives eksempler på sådanne varer (listen er således ikke udtømmende):

Beklædningsgenstande, sengelinned, håndklæder, toppe, toupeér og parykker, hatte, bleer og andre hygiejneartikler.

Fodtøj, handsker, remme til armbåndsure, håndtasker, punge og tegnebøger, dokumentmapper og stolebetræk.

Legetøj af tekstil eller læder samt legetøj, hvori bl.a. indgår beklædningsgenstande af tekstil og læder.

Garn og vævet stof der er beregnet til forbrugere.

Gulvtæpper er også omfattet af direktivet, dog med undtagelse af håndlavede gulvtæpper. Den 1. januar 2006 skal medlemsstaterne forbyde salg af azofarvet håndlavede tæpper samt tøj, der er lavet af genbrugsfibre fra azofarvet tekstiler, hvis farvestoffet overstiger grænsen på 30 ppm målt efter metoden i bilag B.

Det anføres i forslaget, at ovennævnte tekstil og lædervarer, ikke må markedsføres, hvis de ikke opfylder kravene.

Direktivet forudsætter, at Kommissionen, maksimalt efter 36 måneder efter at direktivet er trådt i kraft, skal se på azofarvestoffer igen.

Europa-Parlamentet har ved 1. læsning vedtaget forslag om, at Kommissionen skal følge udviklingen af testmetoder, og tilpasse direktivet til nye og mere pålidelige testmetoder.

Herudover foreslås ægte tæpper midlertidig undtages, om end med en målsætning om, at disse tæpper vil blive omfattet fra 1. januar 2006.

Endvidere foreslås listen over produkter, at være udtømmende, og konkrete ny produkter er foreslået til listen (soveposer, legetøj, pengebælter m.v.).

Herudover foreslår Europaparlamentet, at to nye aminer tilføjes bilag A og endelig foreslås at testmetoderne kan bygge på en italiensk testmetode, udover den oprindeligt foreslåede tyske testmetode.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget har til formål, dels at beskytte folkesundheden og dels at bevare det indre marked. Ifølge Kommissionen er forslaget den eneste måde at nå disse mål, idet bevarelse af det indre marked hører under EF's enekompetence, jf. Rådets direktiv 76/769/EØF.

Regeringen er enig i denne vurdering.

Forslaget indeholder ensartede forskrifter for omsætning af azofarvestoffer og af tekstiler og læder, der er farvet med azofarvestoffer, hvilket sikrer en høj beskyttelse af folkesundheden.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Der er ingen dansk lovgivning på området. Direktivet vil kunne gennemføres med hjemmel i lov om kemiske stoffer og produkter ved udstedelse af en ny bekendtgørelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for forbrugere eller offentlige myndigheder.

Forslaget vil kun have begrænsede ekstraomkostninger for erhvervslivet, idet der kun bliver tale om udgifter til afprøvning og certificering som dokumentation for at direktivet er opfyldt.

De konkrete azofarvestoffer produceres ikke i Danmark, men kan importeres til Danmark via import af udenlandske produkter, specielt produkter fra lande uden for EU.

Beskyttelsesniveau:

En vedtagelse af forslaget vil have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark, fordi anvendelsen af azofarvestoffer med en kræftisiko begrænses.

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU, da det indebærer en indførelse af regler på et område uden regler for flere lande.

5. Høring

Forslaget har været i høring i EF-specialudvalget for miljø og i Tekstilpanelet. Fra specialudvalget for miljø er fremkommet en kommentar fra *Miljøkontrollen*, Københavns Kommune om, at den tilslutter sig en vedtagelse af forslaget og lægger i den forbindelse vægt på muligheden for løbende at revidere listen over forbudte azofarvestoffer og på et senere tidspunkt at supplere listen med opløselige azopigmenter. *Procesindustriens Brancheforening* anfører, at de støtter forslaget. Fra Tekstilpanelet er følgende kommentarer fremkommet: *Novotex* erklærer sig enig i direktivforslaget, under den forudsætning, at forslaget alene vedrører de azofarvestoffer, der kan fraspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer. *Dansk Supermarked* finder det yderst vigtigt, at dokumentationskravene bliver nemme og økonomisk forsvarlige at håndtere. Forbrugerinformationen anfører, at de nævnte azofarvestoffer bør forbydes, såvel når disse tilsigtet som utilsigtet (ex. småbørn kan uforvarende putte gardinstoffer i munden. Desuden bør møbelstoffer også omfattes) kan komme i direkte berøring med hud eller mundhule hos mennesker.

Den danske farvestofindustri har på et foreløbigt grundlag generelt tilkendegivet, at den er positivt indstillet overfor direktivet.

Ifølge Kommissionen har Erhvervslivet i EU-landene endvidere generelt accepteret, at der er behov for en harmonisering indenfor azofarvestoffer.

-

17a. Forslag fra EU-Kommissionen om aftale med den europæiske bilindustri om beskyttelse af fodgængere, KOM (2001) 389.

Resumé

Kommissionen har forhandlet en aftale på plads med industrien vedrørende fodgængervenlige fronter på køretøjer under 2,5 tons. Aftalen skal ved frivillige forpligtelser fra industriens side øge beskyttelsen af fodgængere og andre trafikanter mod skader opstået ved kollision med biler omfattet af aftalen. De tekniske krav i aftalen vil gælde for alle nye biler i 2015. Færdselsstyrelsen har foretaget en høring af relevante organisationer og myndigheder. Hovedparten af

høringssvarene udtrykker betænkelighed ved de lange frister i aftalen samt valget af formen aftale fremfor et traditionelt direktiv. Det vurderes, at aftalens, eller et tilsvarende direktivs, indhold vil få en betydelig positiv indvirkning på antallet af dræbte og tilskadedekomne trafikanter.

1. Baggrund og indhold

Forslaget til aftale er sendt til høring i Europa-Parlamentet og Rådet den 23. juli 2001.

Aftalen har til formål ved hjælp af frivillige forpligtelser fra industriens side at øge beskyttelsen af fodgængere og andre trafikanter mod skade opstået ved kollision med personbiler samt varebiler af en type, der også findes som personbil. Aftalen gælder for køretøjer med en tilladt totalvægt på under 2,5 tons.

Der har siden midten af firserne været arbejdet på en regulering, som vil kunne forbedre bilfronterne i relation til beskyttelse af fodgængere. Bilindustrien har modarbejdet en regulering, og har haft held til at forhale beslutningsprocessen. I december 2000 diskuterede Kommissionen muligheden for at opnå forbedringerne gennem en aftale med industrien fremfor et traditionelt direktiv, og man besluttede at indlede drøftelser med Foreningen af Europæiske Automobilfabrikanter (ACEA), og der blev indledt parallelle drøftelser med den japanske og den koreanske industri.

Samtidig vedtog man dog at fortsætte med udarbejdelsen af et direktivforslag, som skulle kunne finde anvendelse, såfremt forhandlingerne om en aftale ikke faldt tilfredsstillende ud.

Efterfølgende har der været afholdt en offentlig høring (februar 2001).

Der findes et enkelt fortilfælde, som vedrører CO₂-emmissioner fra køretøjer, hvor Kommissionen har indgået en aftale med bilindustrien. Aftalen har til formål at begrænse den samlede mængde af CO₂-udslip fra bilparken i Europa. Kommissionen henviser til erfaringerne med denne aftale, i argumentationen for at benytte aftaleformen på reguleringen af fodgængerbeskyttelse. I CO₂-aftalen er det imidlertid overladt til bilindustrien at fordele reduktionen på de forskellige bilmodeller. Dette medfører, at der på trods af CO₂-aftalen kan sælges biler, der har et højt CO₂-udslip, når blot der sælges tilsvarende mange biler med et lavere CO₂-udslip. I modsætning hertil er aftalen om fodgængerbeskyttelse gældende for hver enkelt bil.

For så vidt angår fodgængerbeskyttelse er der tale om en aftale, hvor bilindustrien forpligter sig til, at nye biler i løbet af en årrække bringes til at opfylde en række nærmere specificerede krav (se nedenfor) vedrørende bilernes egenskaber ved kollision med fodgængere. Endvidere vil salg af biler med hårde safarigitre, samt salg af disse gitre som originalt ekstraudstyr, blive standset fra 1. januar 2002. Samme år skal der være kørelysautomatik på 90% af alle nye biler, og på alle nye biler fra 1. oktober 2003. I løbet af 2003 skal der endvidere være blokeringsfri bremses (ABS) på 90% af alle nye biler, og fra 1. juli 2004 på alle nye biler. Endelig forpligter industrien sig til løbende at installere IT-udstyr i nye biler til forbedring af den aktive sikkerhed.

Mht. kravene vedr. kollisionsegenskaber indeholder aftalen følgende hovedpunkter:

- Senest 1. oktober 2005 skal alle nye *biltyper* opfylde de opstillede krav for resultatet af en række tests, som primært vurderer påvirkningen ved kollisioner, hvor en fodgængers ben eller hoved rammer forskellige punkter på bilernes fronter. Fra juli 2010 skal 80% af alle nye biler opfylde kravene, i 2011 90% og ved udgangen af 2012 gælder det alle nye biler.
- Senest i 2010 skal alle nye *biltyper* opfylde yderligere skærpede krav til resultatet af samme tests, som ovenfor beskrevet. Og senest fem år senere skal alle nye biler opfylde de skærpede krav.

Indholdet i de tekniske krav, som vil gælde fra 2010 for nye biltyper og fra 2015 for alle nye biler, er identiske med de krav, som "European Enhanced Vehicle-Safety Committee" (EEVC) i 1998, har opstillet som forslag til indhold i et eventuelt kommende direktiv. EEVC's arbejde er lavet efter aftale med Kommissionen, som har meddelt, at den også vil benytte EEVC's forslag i et eventuelt direktivforslag.

Kommissionen vil nedsætte en komite, som løbende skal overvåge, at aftalen overholdes. Industrien forpligter sig til at forsyne komiteen med testrapporter, udarbejdet af uafhængige testcentre, som dokumenterer, at de tekniske krav overholdes.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig i sagen.

Forslaget til aftale er sat på dagsordenen for rådsmøde (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 til præsentation.

2. Gældende dansk ret

Der er i dag ingen specifikke krav vedrørende bilers egenskaber i tilfælde af kollision med en fodgænger. I bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr af 7. marts 2001, er der dog i afsnit 9.01.001 en generel bestemmelse om, at køretøjers karosseri skal være udformet uden skarpe kanter og udragende dele. Der findes en tilsvarende bestemmelse i udstyrsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 154 af 20. april 1977). I EF-direktiv 74/483/EØF er der endvidere mere specifikke regler for udragende dele på personbiler der typegodkendes.

Mht. hårde safarigitre har Færdselsstyrelsen varslet et nationalt forbud mod disse med ikrafttræden 1. april 2002. Forslaget er notificeret til Kommissionen, hvis 3-måneders-frist udløber oktober 2001.

I Danmark er der krav om brug af kørellys i dagtimerne, men intet krav om kørellysautomatik. I Detailforskrifter for Køretøjer er der dog opstillet en række tekniske krav til frivilligt monteret kørellysautomatik.

I Danmark er der ikke krav om ABS-bremser, men der gives fradrag i registreringsafgift for køretøjer forsynet med ABS-bremser.

3. Høring

Færdselsstyrelsen har foretaget en høring af berørte myndigheder og organisationer.

AUTIG (Automobilbranchens Handels- og Industriforening); Automobilforsikringssekskabernes Fællesråd; Danmarks Automobilforhandler Forening; Danmarks Transportforskning; Dansk Cyklist Forbund; De Danske Bilimportører; Forbrugerrådet; Forenede Danske Motorejere; NOAH-Trafik; Rådet for Større Færdselssikkerhed; Teknologisk Institut samt Transportrådet.

Følgende organisationer har bemærkninger til forslaget:

Danmarks Transportforskning (DTF) så gerne, at forbedring af den passive sikkerhed skete over en kortere årrække, end der umiddelbart er lagt op til i aftalen. Endvidere så DTF gerne, at disse regler også ville gælde for eksisterende biltyper. Dette er blandt andet begrundet i, at der allerede nu kan fremstilles mere fodgængervenlige bilfronter. Endelig anfører DTF, at der allerede på det danske marked findes regler for de tiltag, som nu gennemføres for nyregistrerede biler i de øvrige lande (kørellys og ABS-bremser).

Forenede Danske Motorejere (FDM) har ingen indvendinger imod, at der er tale om en frivillig aftale i stedet for et direktiv. FDM anfører, at ud fra en sikkerhedsmæssig betragtning tjener forslaget til en generel højnelse af trafiksikkerheden og kan ses i sammenhæng med det påtænkte forbud mod "safarigitre".

Dansk Cyklist Forbund (DCF) finder det positivt, at der er forhandlet en aftale med bilindustrien, som indebærer, at personskader ved kollision med fodgængere formindskes. DCF antager, at dette også afbøder ulykker med cyklister og havde gerne set dette aspekt behandlet samtidig. DCF finder fristerne i aftalen meget lange og så gerne forslagene om forbedring af bilfronter udmøntet i et direktiv. Endelig foreslår DCF, at eftermontering af gitre bør forbydes i aftalen.

Forbrugerrådet finder det meget betænkeligt, at et vigtigt sikkerhedsområde som beskyttelse af fodgængere bliver genstand for co-regulation, der er en forholdsvis ny og uprøvet metode i Kommissionen. Kommissionen har gennem de seneste 10 år, hvor fodgængerbeskyttelse har været diskuteret, tilkendegivet, at der ville blive udstedt et direktiv på området. De fastsatte årstal i aftalen er helt uacceptable, da den videnskabelige komité har arbejdet med testmetoder på dette område i mere end ti år. Der findes allerede biler på markedet, der opfylder 75% af aftalens krav. Etableringen af et overvågningsudvalg som er mangelfuldt beskrevet i aftalen giver, efter Forbrugerrådets mening, ingen garanti for, at aftalens punkter efterleves.

Det er Forbrugerrådets klare opfattelse, at en frivillig aftale med bilindustrien ikke er den rigtige vej at gå for at opnå en bedre beskyttelse for fodgængere. Forbrugerrådet så hellere, at der udstedes et direktiv, hvor samtlige krav i aftalen er indeholdt.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Hvis aftalen gennemføres skal der foretages ændringer af Detailforskrifter for Køretøjers bestemmelser vedrørende kørellysautomatik. Ændringerne vil være uden praktisk betydning for den danske regel om brug af kørellys.

Aftalen skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Aftalens indhold vedrørende safarigitre, ABS-bremser, kørelysa automatik og IT-udstyr må vurderes kun at få en ubetydelig praktisk indflydelse på den danske bilpark. Dermed vil denne del af aftalen ikke indebære samfundsøkonomiske konsekvenser.

Aftalens indhold vedrørende bilfronternes udformning forventes at få en betydelig positiv indvirkning på antallet af dræbte og tilskadekomne trafikanter. Når den samlede bilpark opfylder de opstillede krav, er det vurderet af ETSC (European Transport Safety Council), at der vil være sket en årlig reduktion på 20% af disse skader. I Danmark kommer ca. 1200 fodgængere om året (1999) til skade i uheld med personbiler og små v arebiler. Hertil kommer et betydeligt antal tilskadekomne fodgængere, som ikke registreres i statistikken. Yderligere sker der i Danmark et tilsvarende antal uheld mellem biler og cyklister. Det må antages, at de forbedrede bilfronter også vil komme cyklisterne til gavn – men omfanget er ukendt. Der vil således være en årlig samfundsøkonomisk gevinst på sparede skader i forbindelse med fodgængeruheld. Denne situation vil indtræde gradvist, e aring;nden som bilparken udskiftes. Såfremt industrien overholder forpligtigelserne, vil praktisk taget alle de biler i den danske bilpark, som er omfattet af aftalen, opfylde kravene fuldt ud omkring år 2025-2030, idet det vurderes, at bilparken stort set er udskiftet på 15 år.

Det er ikke muligt at vurdere, hvorvidt de skærpede krav vil øge bilernes fremstillingspris.

6. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Kommissionen nævner ikke de to principper i aftalens indledende del.

Regeringen finder, at Kommissionens forslag til aftale er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet målsætningerne i aftalen ikke i tilstrækkelig grad kan opnås af medlemsstaterne alene, men bedre opnås af Fællesskabet på grund af deres omfang og virkninger. Endvidere er aftalen begrænset til mindstekrav for at nå de pågældende mål og går ikke videre, end det er nødvendigt med henblik herpå.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget til aftale har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

17b. Revision af EU's lægemiddellovgivning

Resume

Europa-Kommissionen forventes inden for kort tid at fremlægge et forslag til revision af EU's lægemiddellovgivning.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 27. september 2001 med henblik på præsentation ved Kommissionen.

1. Baggrund og indhold

Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93 af 22. juli 1993 om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse og overvågning af human- og veterinærmedicinske lægemidler og om oprettelse af et europæisk agentur for lægemiddelvurdering, Rådets direktiv nr. 75/319/EØF af 20. maj 1975 om tilnærmelse af lovgivning om medicinske specialiteter og Rådets direktiv nr. 81/851/EØF af 28. september 1981 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater fastlægger to forskellige procedurer for godkendelse af lægemidler: den centraliserede procedure og den gensidige anerkendelsesprocedure.

Den centraliserede procedure, der giver adgang til at markedsføre et lægemiddel i hele Fællesskabet, er obligatorisk for alle lægemidler, der er udviklet efter særlige bioteknologiske fremgangsmåder. Desuden vil proceduren efter ansøgerens eget valg kunne finde anvendelse i forhold til lægemidler, der på anden måde udgør en væsentlig nyskabelse, eller hvortil der knytter sig aspekter af betydelig terapeutisk interesse. Tilladelse til at markedsføre et lægemiddel efter den centraliserede procedure meddeles af Kommissionen på baggrund af en videnskabelig vurdering foretaget af ekspertkomiteer under Det Europæiske Lægemiddelagentur, EMEA.

For alle øvrige lægemidler, som ønskes markedsført i mere end én medlemsstat, gælder en procedure for gensidig anerkendelse af markedsføringstilladelser udstedet af medlemsstaternes kompetente myndigheder. Proceduren finder endvidere anvendelse i de tilfælde, hvor ansøgeren fravælger den centraliserede godkendelsesprocedure.

Ifølge artikel 71 i Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93 er Kommissionen forpligtet til at offentliggøre en generel rapport om erfaringerne med de procedurer for godkendelse af lægemidler, der er fastlagt i forordningen samt i direktiv 75/319/EØF og direktiv 81/851/EØF inden 6 år efter forordningens ikrafttræden. Det er efterfølgende besluttet at udvide rækkevidden af rapporten til også at omfatte andre dele af den fællesskabsretlige lægemiddellovgivning.

På baggrund af den nævnte rapport - som forventes offentliggjort inden for kort tid - vil Kommissionen fremlægge forslag til revision af EU's lægemiddellovgivning. Forslaget, der blev godkendt af Kommissionen den 18. juli 2001, afventer i øjeblikket en formel vedtagelse af Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af en fællesskabskodeks for henholdsvis humane og veterinære lægemidler. Udover forordning (EØF) nr. 2309/93, direktiv 75/319/EØF og direktiv 81/851/EØF forventes forslaget især at berøre Rådets direktiv 65/65/EØF af 26. januar 1965 om tilnærmelse af lovgivning om lægemidler med senere ændringer samt Rådets direktiv 92/28/EØF af 31. marts 1992 om reklame for humanmedicinske lægemidler.

Kommissionens kommende forslag om revision af lovgivningen om lægemidler vil ifølge det af Kommissionen oplyste bl.a. indeholde følgende væsentlige ændringsforslag:

- * Listen over lægemidler, der er underlagt den centraliserede godkendelsesprocedure, udvides, således at den fremover også omfatter lægemidler, der indeholder nye lægemiddelstoffer. Det vil sige stoffer, der endnu ikke er indeholdt i noget godkendt lægemiddel i Fællesskabet.

- * Den centraliserede godkendelsesprocedure gøres fakultativ for alle lægemidler, der set ud fra en terapeutisk, videnskabelig eller teknisk synsvinkel repræsenterer en betydelig nyskabelse.

- * Der indføres en hurtig godkendelsesprocedure for lægemidler, der vurderes som betydningsfulde set ud fra et sundhedsmæssigt aspekt, herunder særligt i behandlingsmæssigt henseende.

- * Der åbnes mulighed for at udstede en midlertidig markedsføringstilladelse til et lægemiddel for 1 år, hvor foreløbige studier tyder på et betydeligt sundhedsmæssigt potentiale for den berørte patientgruppe. Markedsføringstilladelsen udstedes på betingelse af, at virksomheden bl.a. udfører supplerende kliniske undersøgelser.

- * Det Europæiske Lægemiddelagentur, EMEA, får mulighed for at vedtage anbefalinger med henblik på at fastlægge kriterier for anvendelsen af endnu ikke godkendte lægemidler - såkaldt "compassionate use".

- * Fristen for nationale myndigheders behandling af en ansøgning om markedsføringstilladelse til et lægemiddel efter den gensidige anerkendelsesprocedure reduceres fra 210 dage til 150 dage.

- * Den gensidige anerkendelsesprocedure smidiggøres på en række punkter.

- * Databeskyttelsesperioden for det dokumentationsmateriale om et lægemiddels kvalitet, sikkerhed og effekt, der danner grundlag for udstedelsen af en markedsføringstilladelse til et lægemiddel efter den gensidige anerkendelsesprocedure, bringes i overensstemmelse med den beskyttelsesperiode, der er fastsat for centralt godkendte lægemidler.

- * Det eksisterende forbud mod at reklamere for receptpligtige lægemidler over for offentligheden udbygges med en ordning, hvorefter det vil være muligt at stille godkendt information om receptpligtige lægemidler til rådighed for udvalgte patientgrupper. Ordningen vil i første omgang alene omfatte diabetes-, AIDS- og astmapatienter.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 27. september 2001 med henblik på præsentation ved Kommissionen.

2. Europa-Parlamentets holdning

Da Kommissionens forslag endnu ikke er fremsat, har Europa-Parlamentet endnu ikke udtalt sig.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens forslag er endnu ikke fremsat, og det har derfor endnu ikke været muligt at foretage en vurdering af forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Rådets direktiv 65/65/EØF af 26. januar 1965 om tilnærmelse af lovgivning om lægemidler er gennemført i dansk ret ved lov nr. 327 af 26. juni 1975 om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 28. juli 1995, og bekendtgørelse nr. 165 af 13. marts 1995 om markedsføringstilladelse til lægemidler.

Rådets direktiv 75/319/EØF af 20. maj 1975 om tilnærmelse af lovgivning om medicinske specialiteter er gennemført i dansk ret ved lov nr. 327 af 26. juni 1975 om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 28. juli 1995, bekendtgørelse nr. 165 af 13. marts 1995 om markedsføringstilladelse til lægemidler samt bekendtgørelse nr. 264 af 4. april 1997 om god fremstillingspraksis (GMP) og god distributionspraksis (GDP) for lægemidler.

Rådets direktiv 81/851/EØF af 28. september 1981 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om veterinærmedicinske præparater er gennemført i dansk ret ved lov nr. 327 af 26. juni 1975 om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 28. juli 1995, bekendtgørelse nr. 314 af 18. maj 1993 om mærkning af og indlægssedler til lægemidler, bekendtgørelse nr. 165 af 13. marts 1995 om markedsføringstilladelse til lægemidler samt bekendtgørelse nr. 264 af 4. april 1997 om god fremstillingspraksis (GMP) og god distributionspraksis (GDP) for lægemidler.

Rådets direktiv 92/28/EØF af 31. marts 1992 om reklame for humanmedicinske lægemidler er gennemført i dansk ret ved lov nr. 327 af 26. juni 1975 om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 656 af 28. juli 1995, samt bekendtgørelse nr. 8 af 5. januar 2000 om reklame for lægemidler.

5. Høring

Forslaget er endnu ikke modtaget, og det har derfor ikke været muligt at foretage høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Da forslaget endnu ikke er modtaget, har regeringen endnu ikke haft mulighed for at overveje de nærmere konsekvenser af forslaget.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

17c. Hvidbog om Fællesskabets kemikaliepolitik - KOM(2001) 88 endelig.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 28. februar 2001 sin hvidbog om en strategi for en ny kemikaliepolitik. Et væsentligt punkt i hvidbogen er et forslag om et enhedssystem, der fremover vil sikre den samme procedure for nye og eksisterende kemiske stoffer.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8 juni 2001 blev der vedtaget rådskonklusioner.

1. Status

Kommissionen offentliggjorde den 28. februar 2001 sin hvidbog om strategi for en ny kemikaliepolitik.

Grundnotat om hvidbogen er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. marts 2001 forud for samråd om sagen i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 14. marts 2001. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om sagen den 9. marts 2001 i forbindelse med rådsmødet (indre marked, forbruger og turisme) den 12. marts 2001.

Hvidbogen har endnu ikke været behandlet i Europaparlamentet.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8 juni 2001 blev der vedtaget rådskonklusioner.

Kommissionen har nu nedsat en række arbejdsgrupper med deltagelse fra medlemslandene med henblik på en konkret implementering af ny kemikalierregulering.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at kemikaliestrategien har en bæredygtig udvikling som overordnet målsætning og opstiller en række mål, der skal opfyldes, mhp at realisere en bæredygtig udvikling af Fællesskabets kemikaliepolitik og den kemiske industri inden for det indre marked:

- Beskyttelse af sundhed og miljø
- Fastholdelse og forbedring af konkurrenceevnen i EU's kemiske industri
- Større gennemsækelighed for forbrugere
- Tættere tilknytning til internationale bestræbelser
- Fremme af tests uden forsøgsdyr
- Overensstemmelse med EU's internationale forpligtelser ifølge WTO.

I hvidbogen angives en række tiltag, der skal tilvejebringe strategiens målsætninger:

1. REACH-systemet

Det nuværende system for kemikalier skelner mellem "eksisterende stoffer" d.v.s. alle stoffer, der er meddelt som værende på markedet i september 1981 og "nye stoffer", d.v.s. stoffer, der er markedsført efter dette tidspunkt

Kommissionen foreslår, at eksisterende og nye stoffer skal være omfattet af samme procedure i et enhedssystem. Det nuværende system for nye stoffer bør revideres så det bliver mere effektivt og de reviderede forpligtelser bør udvides til også at omfatte eksisterende stoffer.

Det foreslåede system benævnes REACH. Navnet er et akronym for Registration, Evaluation and Autorisation of Chemicals (oversat til dansk med registrering, vurdering og godkendelse af kemiske stoffer).

Hvidbogen regner med en overgangsperiode på 11 år for de mange eksisterende stoffer som ikke tidligere er blevet undersøgt, så alle stoffer behandles ens fra 2012.

Ved registrering forstås, at producenten eller importøren har pligt til at fremsende et dossier med grundlæggende oplysninger til en central myndighed, der registrerer disse oplysninger i en database. Dossieret skal indeholde oplysninger om stoffets identitet, påtænkte anvendelser, forventet produktion/import, forslag til klassificering og mærkning, sikkerhedsdatablad, foreløbig risikovurdering og forslag til risikohåndteringsforanstaltninger; d.v.s. forslag til begrænsning af den konstaterede risiko forbundet med stoffet. Kravet skal gælde for alle stoffer, der produceres eller importeres i mængder over 1 tons pr. producent/importør pr. år. Kommissionen regner med, at ca. 30.000 stoffer vil skulle registreres i en central database.

Myndighederne skal foretage en vurdering af de indsendte oplysninger for alle stoffer, der produceres over 100 tons pr. producent/importør pr. år. Myndighederne kan vurdere stoffer, der produceres eller importeres i mindre mængder, hvis der er tale om problematiske stoffer. Vurderingen indebærer, at myndighederne foretager en nøje gennemgang af de oplysninger producenten/importøren har indsendt, og at de træffer afgørelser om stofspecifikke undersøgelsesprogrammer. Kommissionen regner med at det drejer sig om i alt ca. 5.000 stoffer.

Godkendelse indebærer, at myndighederne skal give en specifik tilladelse før særligt problematiske stoffer kan bruges til nærmere angivne formål, som beviseligt er sikre. I hvidbogen er de særligt problematiske stoffer defineret som CMR-stoffer (substances classified as carcinogens, mutagens or toxic to reproduction) og POP-stoffer (persistent organic pollutants), d.v.s. kræftfremkaldende, mutagene og reproduktionsgiftige stoffer og de persistente organiske forbindelser, som er omfattet af Stockholm-konvention (forbud mod en række POP-stoffer). Der er i dag 12 POP-stoffer og ca. 1.350 CMR-stoffer

1. Tidsplan for eksisterende stoffer

REACH-systemet skal indføres trinvist, så de eksisterende stoffer gradvist føres ind i det nye system. De stoffer der produceres eller importeres i størst mængder, eller som er særligt farlige, skal registreres først.

Mængde i tons pr. producent pr. år	Seneste år for registrering
>1.000	2005
100 – 1.000	2008
10 – 100	2012
1 – 10	

Tilsvarende trinvis indførelse følges også med hensyn til undersøgelse af de eksisterende stoffer.

Mængde i tons pr. producent pr. år	Seneste år for undersøgelse og vurdering
>1.000	2010
100 – 1.000	2012
10 – 100	Ingen tidsgrænse
1 – 10	

1. Viden om kemiske stoffer

Kravene til de undersøgelser af stoffet, som industrien skal gennemføre i forbindelse med registrering og myndighedernes vurdering afhænger af salgsmængden – jo større mængde der produceres eller importeres, jo flere undersøgelser skal foretages.

Basisniveauet er mellem 10 – 100 tons pr. producent/importør pr. år; under det niveau kræves færre oplysninger, mens der over dette niveau kræves flere oplysninger. Dette er en lempelse i forhold til de krav, der i dag gælder for anmeldelse af nye stoffer – her er basisniveauet 1 – 10 tons, og der kræves visse oplysninger allerede fra 10 kg pr. producent/importør pr. år.

De økonomiske omkostninger ved udarbejdelse af disse undersøgelser vurderes - alt efter undersøgelseskravene - at ligge fra 85.000 EURO pr. stof for de "mildeste" undersøgelseskrav, mens de skarpeste krav formodes at ligge på 325.000 EURO pr. stof. Det vurderes, at det vil koste omkring 2,1 mia. EURO over en periode på 11 år at tilvejebringe de nødvendige oplysninger for de pågældende stoffer.

Såfremt der er behov for at stoffer, som ikke falder under godkendelsesordningen – dvs. alle andre end de ca. 1.350 CMR- og POP-stoffer – forbydes eller begrænses, anbefaler hvidbogen en hurtigere procedure for fastlæggelse af risikobegrænsende foranstaltninger end under det tidligere system. Heri ligger bl.a., at industrien får ansvaret for at udarbejde en foreløbig risikovurdering af stoffet, og at risikovurderingerne gøres mere m& de, til forskel fra i dag hvor myndighederne skal udarbejde en fuldstændig risikovurdering. Ifølge hvidbogen vil denne opgave være mere overkommelig end hidtil, da der på grund af registreringen allerede foreligger væsentlige oplysninger.

For så vidt angår en evt. efterfølgende regulering af stoffer under risikovurdering foreslår hvidbogen, at såfremt en producent ikke afleverer oplysninger om et konkret stof inden for en given frist, kan Kommissionen forelægges sagen med en anbefaling om at anvende forsigtighedsprincippet, hvilket kan føre til en anbefaling af et totalforbud for det pågældende stof.

Hvidbogen anfører videre, at der ved frembringelse af viden om kemikalier, skal tages højde for rådets direktiv om dyreforsøg. Ifølge direktivet skal dyreforsøg erstattes med alternative videnskabeligt tilfredsstillende forsøg, som ikke gør brug af forsøgsdyr, eller anvender færre forsøgsdyr eller mindsker smerten på forsøgsdyr. For at mindske antallet af dyreforsøg foreslår hvidbogen bl.a., at de eksisterende stoffer - om muligt - grupperes for at minimere undersøgelserne, og at undersøgelseskravene i forhold til de enkelte stoffer skræddersyes i forhold til selve stoffet.

Hvidbogen fastslår, at for stoffer der er langsomt nedbrydelige, ophobes i levende organismer og er giftige (PBT) (persistente, bioakkumulerbare og giftige) eller meget langsomt nedbrydelige og i særlig grad ophobes i organismer (VPVB) (meget persistente, meget bioakkumulerbare) er der et behov for yderligere forskning, før der kan udvikles kriterier for undersøgelser af disse stoffer. Kommissionen vil senere bestemme hvordan stoffer med disse egenskaber skal behandles.

Kommissionen anfører, at kemikalier i importerede produkter ikke er omfattet af strategien. Derfor foreslås det, at der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal se på problemstillingerne vedrørende kemiske stoffer, der markedsføres som bestanddel af varer som f.eks. legetøj eller tekstiler.

• Industriens rettigheder og ansvar

Ansvar for sikkerheden i forbindelse med stofferne placeres på industrien, som bliver ansvarlig for at fremskaffe viden om kemikalierne. Dette gælder også for "downstream brugere", dvs. formulatorene/de professionelle brugere, som skal gennemføre undersøgelser og risikovurderinger, hvis deres anvendelse er anderledes end den producenten havde forudset.

- **Klassificering og mærkning**

Da visse konkrete egenskaber - kræftfremkaldende, mutagene og reproductionstoksiske (CMR) - kræver en særlig risikohåndtering, anbefaler hvidbogen, at myndighederne alene fokuserer på de vigtigste farlige egenskaber.

- **Administration af (REACH) systemet**

I forbindelse med REACH-systemets administrering anbefaler hvidbogen, at der oprettes en central enhed, som skal forvalte systemet og yde teknisk og videnskabelig bistand. Kommissionen peger på, at det kan ske ved, at Det Europæiske Kemikaliebureau (ECB) udvides.

Myndighederne skal stort set bevare deres nuværende ansvar. Medlemslandenes myndigheder vil få det kollektive ansvar med at registrere og vurdere stofferne, og der lægges i hvidbogen op til at arbejdsbyrden med de registrerede stoffer fordeles mellem landene.

Der peges i hvidbogen på, at omkostningerne med administration af REACH-systemet kan finansieres gennem en gebyrordning.

- **Information til offentligheden**

Hvidbogen foreslår, at alle relevante parter og den øvrige offentligheden skal have adgang til de ikke-fortrolige oplysninger, der er modtaget i forbindelse med registreringen af stofferne. Herudover skal brugervenligheden af oplysninger sikres, blandt andet ved letlæselige sammenfatninger af oplysningerne omkring stofferne.

- **Implementering og håndhævelse**

Hvidbogen foreslår, at Kommissionen tager kemikaliestrategien op til revision når den nye lovgivning er gennemført. Herudover foreslår hvidbogen at der dannes et netværk mellem medlemstaternes og ansøgerlandenes kontrolmyndigheder med henblik på erfaringsudveksling.

Rådskonklusioner.

På Rådsmødet (miljø) den 7. – 8 juni blev der vedtaget rådskonklusioner med følgende indhold:

Rådet *støtter* REACH-enhedssystemet.

Rådet *anerkender* at formålet med kemikaliepolitikken skal være at bidrage til bæredygtig udvikling; at generationsmålet skal holdes og at forsigtighedsprincippet og bæredygtig udvikling er væsentlige elementer i den nye politik. Industrien skal have ansvar for at skaffe viden om kemikalierne og foretage risikovurderinger. Rådet anerkender også at kemikaliepolitikken skal sikre det indre markeds funktion og at innovation i forhold til nye stoffer skal sikres.

Rådet *understreger* at information skal gives til alle brugere; at dyretest skal begrænses mest muligt; at der er en generel forpligtelse på industrien til at være ansvarlig for sikkerheden i forhold til stofferne og at stoffer ikke må markedsføres hvis ikke de krævede oplysninger ikke er leveret. Det understreges desuden at tidsskemaerne for registrering af stofferne udbygges og at Kommissionen skal undersøge og fremsætte et forslag inden udgangen af 2001 om hvordan produkter kan blive omfattet i systemet.

På den baggrund *opfordrer* Rådet bl.a. Kommissionen til at foreslå yderligere tidsterminier for evalueringen af de eksisterende kemikalier for at sikre at generationsmålet kan holdes; at undersøge om datakravene for stoffer som bruges i mængder under 10 tons er tilstrækkelige; at undersøge hvordan PBT og VPVB-stoffer hurtigst muligt inkluderes i autorisationsordningen; og at undersøge om der er behov for en revision eller "peer review"-funktion af de risikovurderinger, som industrien skal udarbejde.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet eller proportionalitetsprincippet, da disse ikke er relevante i forhold til en hvidbog.

4. Konsekvenser for Danmark

Hvidbogen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser. Hvidbogen ændrer ikke beskyttelsesniveauet i Danmark eller EU. Indvirkningen herpå vil afhænge af de kommende direktivforslag.

5. Høring

Inden den endelige tekst forelå har hvidbogen været forelagt miljøspecialudvalget den 14. februar 2001. Økologisk råd fremførte her, at en undergrænse for revurdering af kemikalier på et ton var for høj, og at undergrænser ikke alene skulle omfatte den producerede mængde men også den importerede. Dansk Industri har fremført følgende generelle synspunkter: At kemikalier bør vurderes p&a ring; deres egentlige sundhedsskadelige effekter og ikke på deres indre eller iboende effekt, som DI finder at Kommissionen lægger op til samt, at den nye strategi ikke bør skabe nye bureaukratiske barrierer for virksomhederne.

Efter hvidbogens fremkomst har sagen været sendt i høring i miljøspecialudvalget ligesom hvidbogen har været sendt i høring i en bredere kreds af interessenter.

Nedenfor er kortfattet skitseret samtlige indkomne bemærkninger.

Landbrugsrådet og Forsikring & Pension har ingen bemærkninger til hvidbogen.

Kommunernes Landsforening bakker overvejende op omkring REACH systemet, men finder det betænkeligt, at nye og eksisterende stoffer først behandles ens fra 2012. Endvidere peger foreningen på, at listen over særligt problematiske stoffer skal udbygges med PBT-stoffer (Persistente, Bioakkumulerbare og Toksiske).

Plastindustrien i Danmark vedkender behovet for registrering og risikostyring af kemiske stoffer under hensynstagen til konkurrenceevnen. Branchen støtter, at man i første omgang koncentrerer sig om CMR og POP stoffer for så vidt angår godkendelsesproceduren, da dette ville sikre et pragmatisk system. Branchen mener, at der bør strammes op omkring kravene til importerede stoffer og opfordrer til intensiveret globalt samarbejde omkring undersøgelsen af de kemiske stoffer. Samtidig opfordres til, at politikken effektivitet – herunder REACH – løbende vurderes. Branchen mener, at alle stoffer bør være omfattet af en form for registrering, men anser samtidig tidsplanen som værende meget optimistisk.

SPT (brancheorganisation for sæbe, parfume og teknisk kemiske produkter) støtter overvejende strategien, men understreger behovet for en realistisk tidsplan.

Landsorganisationen Danmark mener, at forbrugerprodukter og kemikalier i varer skal indgå i strategien uanset om de er importerede fra 3. lande. Endvidere peges der på, at tidsplanen ikke er tilstrækkelig ambitiøs og, at computerbaseret screening bør indføres. Samtidig ønsker organisationen, at mængdegrænsen på 1 tons sænkes eller afskaffes for så vidt angår registreringspligt og, at godkendelsesordningen udvides til at omfatte PBT-, VPVB- (very persistent, very bioaccumulable) og hormonforstyrende stoffer. Endvidere ønskes, at allergifremkaldende stoffer omfattes af strategien. Organisationens peger på vigtigheden af, at industriens data vurderes af uafhængige eksperter, og at dette finansieres med en afgift på alle farlige stoffer. Organisationens støtter hvidbogens hensigt om bedre information til offentligheden om kemikalier.

NOAH mener, at der bør ske en betingelsesløs udfasning af stoffer, der akkumuleres i miljø og mennesker. Samtidig mener NOAH, at hvidbogen ikke tager hånd om hormonforstyrende stoffer og kemikalier importeret via produkter. NOAH efterlyser en udbyggelse af substitueringsskravet og en præcisering om de oplysninger, der er tilgængelig for offentligheden.

DTC (Dansk Toksikologisk Center) anfægter hvidbogens 1 tonsgrænse for registrering. Samtidig peges der på behovet for at anvende allerede eksisterende data ved vurderingen af stofferne.

Danmarks Naturfredningsforening, Det Økologiske Råd og Forbrugerrådet giver i et fælles høringsbrev udtryk for, at hvidbogen ikke giver en klar tilslutning til, at farlige kemikalier skal være udfaset inden 2020 og ej eller en tilslutning til forsigtighedsprincippet. Dernæst savner organisationerne, at strategien ikke forholder sig til importerede produkter, og finder registreringsgrænsen på 1 tons betænkelig. Herudover ønskes, at samtlige stoffer vurderes. Der opfordres til, at alle almindelige forbrugsvarer og produkter bør advarselsmærkes, hvis de indeholder uønskede stoffer. Organisationerne mener, at begrebet "autorisation" i REACH-systemet skal ændres til "dispensation".

Forbrugerrådet har suppleret det fælles hørings svar med et særskilt svar, hvori der efterlyses et forbud mod CMR-, hormonforstyrende, persistente, bioakkumulerbare og stærkt allergene stoffer uanset, hvilke mængder de bruges i. Herudover forholder Rådet sig til de enkelte afsnit i hvidbogen.

Det Økologiske Råd har ligeledes sendt et supplerende hørings svar, hvor de peger på mulighederne for at vurdere stoffer ved hjælp af computerbaserede vurderinger. Hernæst opfordres til gruppeklassificering af stoffer på baggrund af vurdering af et enkelt stof i en veldefineret gruppe.

Danmarks Naturfredningsforening har ligeledes forholdt sig til strategiens enkelte forslag.

Dansk Industri støtter hvidbogens prioritering af CMR- og POP-stoffer, da en sådan begrænsning vil medvirke til opbygningen af et effektivt system. REACH støttes ligeledes, om end strategiens tidsfrister vurderes som meget ambitiøse. DI støtter hvidbogens henvisning til internationalt samarbejde, og lægger vægt på at man bruger den viden man allerede har indsamlet på konkrete stoffer. Endelig påpeges forholdet, at strategien ikke omfatter importerede varer.

Handelskammeret peger – som repræsentant for downstream users – at der ved forpligtigelserne som hvidbogen måtte afstedkomme skal tages højde for, at downstream users ofte er små virksomheder med begrænset faglig kemisk kapacitet. Kammeret mener, at man ved pålæg om kemikaliers anvendelsesområde, skal holde sig for øje, at innovation kan være afstedkommet af anden anvendelse. Der gives udtryk for, at man ved af stoffer tager højde for allerede eksisterende data. Kammeret efterlyser muligheden for at holde kommercielt essentielle data fortrolige. Overordnet ønsker kammeret en halvvejs evaluering af politikken.

Danske Vandværkers Forening mener at tidsfristen for registrering af stoffer er for uambitiøs og, at kravet på 100 tons for at udløse en vurdering af et stof er uacceptabel. Foreningen finder det uacceptabelt, at kravene til kemikalierne afgøres med afsæt mængdeopgørelser baseret på den enkelte producent / leverandør, fremfor den samlede mængde. Industrien bør have ansvaret for en foreløbig risikovurdering, og såfremt industrien ikke fremkommer med de nødvendige oplysninger forbydes stoffet. Endelig ønsker foreningen, at persistente og akkumulerbare stoffer omfattes af forsigtighedsprincippet og midlertidigt forbydes eller pålægges restriktioner.

Københavns Kommune, Miljøkontrollen mener, at det er industriens ansvar kun at anvende stoffer, for hvilke der foreligger data og at ansvaret fordeles over hele fremstillingskæden (downstream users). Endvidere anses screeningsmodeller til selvklassificering som et godt værktøj, og at dataadgangen til stofferne skal sikres. Endvidere ønskes begrebet "autorisation" erstattet med "dispensation med tidsbegrænsning." Miljøkontrollen finder, at forsigtighedsprincippet anvendelse i strategien er utilstrækkelig i forhold til Europarådets resolution om emnet.

-

-

17d. Kommissionens meddelelse om opfølgning på Rådets resolution om standardiseringens rolle i Europa

Resumé

På dansk foranledning blev spørgsmålet om de europæiske standardiseringsorganisationers effektivitet rejst i Rådet (Indre Marked) i november 1997. Et sæt Rådskonklusioner blev vedtaget i Ministerrådet (Indre Marked) den 18. maj 1998. En Rådsresolution blev vedtaget den 28. oktober 1999. I resolutionen (pkt. 41) opfordres Kommissionen til senest med udgangen af juni 2001 at afgive en rapport om resolutionens gennemførelse.

Rapporten fra Europa-Kommissionen er forsinket, og forventes først endelig godkendt i Kommissionen den 20. september 2001. Meddelelsen er sat på den foreløbige dagsorden for Rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 til præsentation.

1. Baggrund og indhold

Et af de fundamentale principper i direktiverne efter den nye metode er, at det overlades til de europæiske standardiseringsorganisationer at udarbejde de tekniske specifikationer, som varerne skal opfylde for at overholde de væsentlige krav fastsat i direktiverne.

I mange tilfælde giver disse direktiver imidlertid ikke markedsadgang, fordi der mangler harmoniserede standarder. Det betyder, at Det Indre Marked på disse områder ikke fungerer endnu, selv om det officielt blev proklameret på plads med udgangen af 1992. Det er ensbetydende med en mindsket eksport og et alvorligt troværdighedsproblem for Indre Markedsprojektet.

Der er tre europæiske standardiseringsorganisationer, CEN (generelt, herunder maskiner og byggevarer), CENELEC (elektroteknisk) og ETSI (telekommunikation). Den største organisation er CEN.

Udarbejdelsen af selve de tekniske specifikationer sker i tekniske komiteer, hvis medlemmer er frivillige, udpeget af de nationale standardiseringsorganisationer.

Kommissionen har via EU-budgettet overført betydelige midler til det europæiske standardiseringsarbejde. Pengene er hovedsageligt gået til de nationale organisationer, der har sekretariatene i de tekniske komiteer. Der ydes også støtte via EU-budgettet til de europæiske arbejdstager-, forbruger-, miljø- og SMV-organisationers deltagelse i europæisk standardisering.

Meddelelsen forventes at indeholde følgende hovedafsnit :

- Gennemgang af EU-beslutninger, som vil have særlig indflydelse på standardiseringen i de kommende år: særligt udstedelsen af standarder og tekniske specifikationer ved skabelsen af informationssamfundet og Kommissionens grøn bog om integreret produktspolitik.
- Principper for standardisering. Her forventes bl.a. redegjort for, at accept af standarder er betinget af, at alle berørte parter inddrages i standardiseringsprocessen. Der forventes også redegjort for EU's finansielle støtte til bl.a. den europæiske forbrugerorganisation (ANEC), de europæiske fagforeningers tekniske kontor for sundhed og sikkerheds (TUTB), organisationen for små og mellemstore virksomheders (NORMAPME) deltagelse i europæisk standardisering.
- Standardisering og markedskrav. CEN, CENELEC og ETSI har siden 1998 vedtaget tre nye instrumenter, som kræver mindre grad af konsensus, og som dermed kan udarbejdes hurtigere end en fuld standard.
 - Offentlige myndigheders rolle, hvor der bl.a. ventes at blive fokuseret på områder, hvor der er stillet forslag, eller hvor der planlægges stillet forslag om nye direktiver efter den nye metode.

Effektivitet. I dette afsnit forventes det, at Kommissionen vil redegøre for de igangsatte initiativer til at øge effektiviteten ved produktionen af standarder. Kommissionen kan fx ventes at ville redegøre for et benchmarking projekt, som CEN netop har igangsat, der skal identificere best practices på en række punkter.

Yderligere må det forventes, at Kommissionen vil beskrive de opnåede fremskridt i produktionen af standarder. De planlagte, harmoniserede standarder for legetøj, ikke-automatiske vægte, gasmateriel og trykbeholdere er færdige. Der er gode fremskridt for personlige værnemidler og medicinske apparater. For maskiner er der sket en særlig forbedring fra 108 vedtagne standarder med udgangen af 1996 til 429 med udgangen af juni 2001. For byggevarer er der stadig særlige problemer, idet der kun er vedtaget få harmoniserede standarder.

Generelt er der sket en forøgelse i antallet af harmoniserede standarder i CEN fra 749 med udgangen af 1996 til 2035 med udgangen af juni 2001. Denne forbedring er formentlig et resultat af bedre planlægning og opstramning af administrativ og forretningsmæssig praksis.

- Finansiering. Kommissionen støtter de centrale sekretariater og enkelte, særlige initiativer. De årlige omkostninger ved arbejdet i CEN skønnes at ligge i størrelsesordenen 700 mio. euro, hvoraf omkring 93 % betales af markedet, primært producenter. EU's og EFTAs samlede bidrag til systemet ligger på ca. 2 %.

- Udvidelsen og den internationale dimension. Siden 1999 har ansøgerlandenes standardiseringsorganisationer udfoldet betydelige anstrengelser for at opfylde medlemskriterierne.

2. Europa-Parlamentets holdning

Meddelelsen har ikke været forelagt Europa-Parlamentet

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det har ikke været muligt at vurdere spørgsmålet om nærheds- og proportionalitetsprincippet, da meddelelsen endnu ikke foreligger.

4. Gældende dansk ret

Meddelelsen forventes ikke at berøre gældende dansk ret.

5. Høring

Meddelelsen har ikke været i høring, da den endnu ikke foreligger.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen forventes ikke at kræve lovændring eller at have statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

En øget effektivitet i produktionen af standarderne - som er målet med opfølgningen af Rådsresolutionen - vil have positive samfundsøkonomiske konsekvenser ved at sikre, at Indre Markeds direktiverne vedrørende produkter hurtigst muligt kommer til at fungere bedre i praksis.

8. Tidligere forelæggelse for Europaudvalget

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

-

17e. Kommissionens meddelelse om bioteknologi.

Resumé

Kommissionen vil på rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september 2001 præsentere meddelelsen om en strategi for udviklingen af europæisk bioteknologi frem mod 2010. Kommissionen forventes at fremlægge meddelelsen ultimo 2001. Der foreligger ingen dokumenter forud for rådsmødet.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen planlægger ultimo 2001 at præsentere en meddelelse, indeholdende en strategisk vision for europæisk bioteknologi frem mod 2010. På rådsmødet (Indre Marked, Forbruger og Turisme) den 27. september forventes det, at Kommissionen giver en status på arbejdet med meddelelsen.

Den 27. og 28. september 2001 afholder Kommissionen en konference for interessenter (inklusive medlemsstater). Resultaterne af konferencen vil tjene som input til Kommissionens videre arbejde med strategien.

I december 2000 afgav det rådgivende bioteknologiske udvalg, som blev nedsat af den tidligere amerikanske præsident og Kommissionens formand (Clinton-Prodi udvalget), en konsensusrapport om bioteknologi. Med afsæt i bl.a. denne rapport har såvel Europa-Parlamentet som Kommissionen og Rådet under det svenske formandskab i første halvår af 2001 sat fokus på den bioteknologiske udvikling.

Op til Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23.- 24. marts 2001 bekendtgjorde Kommissionen, at den nu agter at udarbejde en samlet EU-strategi for den bioteknologiske udvikling frem til 2010.

Med udgangspunkt i princippet om bæredygtig udvikling er det Kommissionens mål at formulere en strategi, som giver EU mulighed for at høste fordelene ved anvendelse af genteknologi, men som samtidig sætter fokus på behovet for at tilgodese etiske og samfundsmæssige spørgsmål i relation til bioteknologi.

Kommissionens strategiske oplæg forventes at være baseret på en prognose af de potentielle økonomiske og samfundsmæssige konsekvenser af den bioteknologiske udvikling frem til 2010. Endvidere vil strategien indeholde en vurdering af, hvad EU har opnået indtil nu og retningslinjer for fremtidige EU-initiativer. Kommissionens meddelelse vil endvidere indeholde strategiske politiske anbefalinger og en integreret handlingsplan. Denne vil bl.a. omfatte regulering med henblik på at beskytte sundhed og miljø, forskning, innovation og konkurrence, handelspolitik samt bredere samfundsmæssige hensyn, herunder den etiske dimension af bioteknologien.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke modtaget Kommissionens meddelelse og har derfor ikke udtalt sig herom. Europa-Parlamentet vedtog 15. marts 2001 en beslutning vedrørende fremtiden for den europæiske bioteknologiske industri.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens meddelelse er endnu ikke modtaget, hvorfor det indtil videre ikke er muligt at vurdere forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Da meddelelsen alene forventes at fremsætte forslag til den fremtidige strategi, forventes den ikke direkte at berøre dansk lovgivning. Når strategien foreligger, kan det ikke udelukkes, at den indeholder forslag til initiativer, der kan berøre dansk lovgivning.

5. Høring

Meddelelsen er endnu ikke modtaget, hvorfor der endnu ikke er foretaget høring.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Sagen har ikke tidligere været forelagt i Europaudvalget.